לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ב', י' בחשון תשמ"ח, 2 בנובמבר 1987 / שנה מ"ח / 13484 / המחיר 1.10 ש"ח כולל מע"מ

ממשלה חדשה בראשות מחמוד אל־זועבי הוקמה בדמשק

דמשק. — ממשלה חדשה הוקמה אמש בסוריה בראשות מחמוד אל־זועבי. בממשלה החדשה 35 שרים והיא מחליפה את ממשלתו היוצאת של ראוף אל־קאסם. 15 מהשרים הם חדשים, כולם בתפקידים משניים.

רה"מ היוצא, ראוף אל־קאסם, שהתפטר בשבת, מונה לעמוד כראש מחלקת הבטחון של המדינה. לא נמסרה סיבה לשינויים הללו במימשל אולם משקיפים מציינים את הקשיים הכלכליים ואי־השקט הפנימי כאחת הסיבות.

(אי. פי.)

„המערכת המשפטית כולה שיתפה פעולה ביודעין"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

גורמים בשרות הבטחון הכללי טוענים כי חברי ועדת לנדוי לא הצליחו לחשוף את כל האמת, שעה שקבעו באופן נחרץ בדו"ח שכתבו, כי השופטים ואנשי התביעה לא היו מודעים לנורמה של עדויות שקר.

להערכת חוקרים בשב"כ שיתפה פעולה מערכת המשפט הצבאית והאזרחית כאחד, תוך העלמת עין. „אין זה הגיוני כלל שמערכת גדולה ומיומנה כמו מערכת המשפט לא הטילה צל של ספק בדברים שהתרחשו מתחת לאפה. האם לא היה ברור לשופטים שהמחבלים והאסירים הבטחוניים לא נתנו את ההודעות מרצונם החופשי בלבד?", תמהים אנשי השב"כ.

לדבריהם ישנה מידה רבה של היתממות מצידה של התביעה הצבאית והאזרחית הטוענת כי לא ידעה דבר והופתעה ממיצאי הדו"ח: „הם שיחקו על פי כללי המשחק. אין כל ספק שבמאות משפטים נעצמו הרבה עיניים של עשרות אנשי משפט, שבוודאי היה להם יותר משמץ של מושג בדרכים בהן נגבו הודעות" אומרים גורמים בשב"כ.

חריש יתייעץ עם [illegible] של 6 אנשי שב"כ המעורבים בפרשת נאפסו

המשטרה כבר סיימה חקירתה ובעקבות דו"ח לנדוי יוחלט כנראה שלא להגיש כתבי אישום ● הממשלה תצטרך להחליט כיצד להיערך לגל של תביעות למשפטים חוזרים ● שחל תובע ישיבת ממשלה מיוחדת בנושא ● ח"כ שריד מגיש הצעת חוק שתאפשר ערעור על פסקי דין של בתי־משפט צבאיים גם בשטחים

מאת כתב „על המשמר" לענייני משפט, דליה שחורי, הכתבת המדינית ואבי בניהו כתבנו הצבאי

היועץ המשפטי לממשלה יתייעץ בימים הקרובים עם ראש־הממשלה יצחק שמיר ועם שרים אחרים, לפני שיחליט סופית אם יסגור את תיקיהם של

(המשך בעמוד 2)

חוזרים בתשובה נזקקו לאישפוז ● עמוד 4

המשטרה תחקור בתלונות נגד מנ' התמ"ס ● עמוד 4

ליפשיץ התקבל ע"י חברי רמות־מנשה ● עמוד 3

האוצר מקשיח לבו כלפי העתונאים — דחה שוב פשרה ברשות השידור ● עמוד 15

שיראק ב"ים: ישראל לא תהיה ישראל אם לא תכיר בזכויות הפלשתינים

הדגיש באוזני פרס ושמיר את תמיכת צרפת בוועידה בי"ל ● הסתודד במשך כשעה וחצי בארבע עיניים עם רה"מ ● ביקור ראשון של ראש ממשלה צרפתי בישראל

שמיר ושיראק אתמול בירושלים (צילום: הראתי)

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

בפגישה שקיים אמש ראש ממשלת צרפת ז'אק שיראק עם מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס אמר האורח, כי צרפת תומכת בוועידה בין־לאומית, שתקרב את הצדדים למו"מ ישיר. הוא אמר כי זו גם עמדת מדינות אירופה. הפגישה עם פרס ארכה קרוב לשעה.

פרס דיבר על תהליך השלום ואמר כי אין אלטרנטיבה לפתיחה בין־לאומית. כן ניתח את חשיבות ועידת הפיסגה הערבית הנפתחת השבוע ברבת־עמון. פרס דיבר גם על „הסכנה הדמוגרפית" ואמר, כי אי־עשייה למען השלום פירושה „לתת לדמוגרפיה לעשות".

דיון בכלכלת האיזור

שיראק הביע דאגה לכלכלת האזור וביקש כי ארוחת־הצהריים שהוא ופמלייתו יסעדו היום על שולחן פרס במלון „מלאוה", תוקדש לדיון מפורט בנושא זה.

קודם לכן נפגש שיראק עם ראש הממשלה יצחק שמיר. הפגישה ארכה כשעה וחצי והיתה כולה בארבע עיניים. שמיר אמר לאחר מכן, כי הפגישה היתה באווירה „יותר מידידותית, אינטימית" וכי „דיברנו על כל בעיה שאפשר להעלות על הדעת". מלכתחילה תוכנן, כי הפגישה בארבע עיניים

(המשך בעמוד 4)

אף אחד אינו מודה באחריות

תגובות רבות הושמעו בעקבות פרסום דו"ח לנדוי. למרבה הפלא יותר מדי תגובות של שביעות רצון מצד גורמים ואישים, שפירסום הדו"ח צריך היה להדאיגם או להביכם. בשב"כ מרוצים משום שהדו"ח אינו ממליץ על הסקת מסקנות אישיות כלפי חוקרים ששיקרו בבתי הדין; ראש־הממשלה יצחק שמיר ושר־החוץ שמעון פרס אף הם הביעו שביעות רצון מלאה מהדו"ח. ואמנם, בכל שמדובר בחשיפת שיטת השקר והשימוש באלימות על־ידי חשב"כ, הוועדה ראויה לכל שבח, אבל לא מתקבל על הדעת, כי ראש־הממשלה או מי ששימש בתפקיד זה בעבר לא יקבל על עצמו אחריות פוליטית, מיניסטריאלית ואישית על הגילויים החמורים בפעילות שירותי הבטחון. יש לזכור, כי ראש־הממשלה הוא האחראי הבלעדי על שירותי הבטחון, מקיים קשרים הדוקים עם הממונה על השירות, מקבל ממנו דיווחים מלאים ומהימנים על הפעילות הסודית של השירות. ובכן ראשי־הממשלה מאז שנת 1970 לא ידעו על שיטת השקר הנהוגה בשב"כ בכל הנוגע למתן עדות בפני בתי המשפט הצבאיים הדנים בהאשמות נגד המחבלים. אבל הטיעון „לא ידעתי" אין בו כדי לשחרר אותם, ראשי־ממשלה, מן האחריות על התחום הרגיש שהם לבדם היו אחראים אישית על תקינות פעילותו. בפרשת פולארד טען ראש־הממשלה דאז שלא ידע על ג'ויסון כמרגל, בפרשת השב"כ הקשורה באירועי אוטובוס קו 300 שמענו הכחשות של ראש־הממשלה כאילו יש רבב כלשהו בצמרת השב"כ וכו'.

יתירה מזו, הממשלה וראשה התנגדו להקמת ועדת חקירה לאירועי קו 300 ואלמלא נתגלתה פרשת נאפסו, שירותי הבטחון היו ממשיכים בשיטות השקר וגביית עדויות בשיטות אלימות עוד זמן רב. אין אנו דורשים הסקת מסקנות אישיות מראשי־הממשלה שהיו מעורבים באי־ידיעת הנעשה בשב"כ, חלקם גם אינו בקרב החיים. אבל המינימום שאפשר לדרוש מן הממשלה הוא ליצור כלים אמינים שיסייעו לראש־הממשלה לפיקוח יעיל על שירותי הבטחון. בזמנו דובר על מינוי של יועץ מיוחד לענייני בטחון ליד ראש־הממשלה [illegible] באפסות. ליד ועדת חוץ ובטחון של הכנסת פועלת ועדת משנה לענייני שירותי הבטחון, אך הוועדה הזאת כנראה אף היא חסרת כלים המאפשרים לה פיקוח יעיל. אחרת אין להסביר כיצד הוועדה הזאת לא עלתה במשך שנים רבות על עיוותי החוק השלטים בשירותי החוק.

אין כספים להתיישבות — אבל יש די לפריסת חובות של „צים"

בשבוע בו הכריז הממונה על התקציבים כי אין בתקציב „כספי הצלה" למגורים במצוקה — הגיש האוצר בקשה לוועדת הכספים לאשר ערבות מדינה בסך 65 מיליון ש"ח ל„צים"

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שר האוצר מבקש מוועדת הכספים לאשר ערבות מדינה בסך 46.5 מיליון דולר (65 מיליון ש"ח) לפריסת חובות של חברת „צים", הנוגעים לפרעון בשנים 1987־89. [illegible]

רעל/טרנספר

יוסקה ישלם

מי שתוקף את השר יוסקה שפירא על התבטאותו בנושא הגירת הערבים מהארץ, אינו מביא בחשבון, כנראה, שדבריו של השר נאמרו אחרי ובתגובה לתוצאות סקר שערך מכון „דחף" בקרב הנוער הישראלי בנוגע לבעיה הערבית.

הסקר הצביע כזכור על כך, שרוב הנוער בארץ מצדד בהגבלת זכויותיהם של הערבים והדבר עורר תרעומת קשה בקרב אישי ציבור ומחנכים.

בא יוסקה שפירא, איש ציבור ומחנך אף הוא, ואומר — נהפוך הוא, לא רק שאיננו תומך בהגבלת זכויות הערבים, אלא שהוא מוכן ומזומן לתת להם לפנים משורת הדין, מעל ומעבר לכל מה שמחייב הצדק וההיגיון: 20 אלף דולר לכל ערבי שיעזוב את הארץ לצמיתות. סכום מכובד לכל הדעות וזכות יתר שלא הוצעה עדיין לאף יהודי־ישראלי וספק אם הוצע אי־פעם. לא

יוסקה עם אורי מאיר, חבר המחתרת היהודית. (צילום: דן לנדאו)

בקיפוחם של הערבים אנו עוסקים, איפוא, אלא בהצהרה אמיצה ומפתיעה הקוראת להערפתם.

רק תמיהה אחת מעוררים הדברים, שהרי נאמרו לאחר המפולת הגדולה בוול־סטריט ואחרי שברור היה שארה"ב נקלעה לקשיים ולא תוכל לגייס את ההון הדרוש אם, דרך משל, יחליטו חצי מיליון ערבים לנטוש את הארץ ולידי כל אחד מהם נצטרך לשלשל את הסכום המובטח. מהיכן יילקח הכסף? מתקציבי הישיבות של „בני עקיבאי"

לזר

ציורמצב

תפס כותרת/קספארוב

מחיר הזמן האבוד

מאה ושמונה פעמים התמודד גארי קספארוב, אלוף העולם בשחמט, עם אנטולי קארפוב — שהיה אלוף העולם עד לפני שנתיים — במשך שלוש השנים האחרונות. אם ניקח בחשבון שמשחק אורך בממוצע חמש שעות, הרי ראה קספארוב את קארפוב למולו לפחות 535 שעות. ואכן, כבר אמר קספארוב באחת ההזדמנויות: „נמאס לי כבר לראות את פרצופו.

קספארוב ידוע כמהיר מחשבה. לכן הופתעו מאוד חובבי השחמט כאשר חשב על מסע אחד, במשחק השני בדו־קרב על אליפות העולם הנערך בימים אלה בסביליה שבספרד, במשך 79 דקות, ובמשחק החמישי הקדיש 64 דקות למסע אחד ויחיד. תופעה זו יוצאת דופן אצל שחמטאים ברמתו. מקובל שלמסע המכונה „מסע מפתח" מקדישים 20־30 דקות מחשבה.

נראה שהדבר נובע מכך, שבשני המשחקים האמורים הצליח קארפוב להפתיע את אלוף העולם בשלב הפתיחה, בבחרו במסעים מאוד לא מקובלים. לא רק שקספארוב נאלץ לחשב את האפשרויות הנובעות מהמסעים המפתיעים, אלא שכנראה נקלע גם למצב של מתח וחוסר ביטחון, לכן, כנראה, לא רק החישוב

קספארוב מתכנן מהלכיו, במשחק היחיד בו ניצח עד כה

המעמיק והנכון, אלא גם המתח הרב, הם שהשפיעו על קספארוב וגרמו לו לאיבוד זמן יקר.

בדיעבד התברר, שהמסעים המפתיעים לא הקנו יתרון על הלוח לקארפוב, אך הם הקנו לו יתרון גדול בכך שלחישוב המסעים הבאים במשחק נותר לקספארוב זמן קצר בלבד (הזמן לחישוב 40 מסעים הוא שעתיים וחצי). ואכן, בשלבים מאוחרים יותר בשני המשחקים האמורים, שגה קספארוב קשות והפסיד.

בנושא החישובים הממושכים של אלופי שחמט ניתן לספר סיפורים מאלפים לרוב, אך קצרה היריעה. בינתיים נותרו עוד 17 משחקים בדו־קרב על אליפות העולם וקשה לצפות את תוצאותיו.

שחמט הוא משחק המלחמה, בהבדל יסודי אחד ממלחמה אמיתית: כאן הקרבנות הם כלי עץ. אך מבחינת הגיונו, דומה המשחק לניהול קרב אמיתי. דברים אלה נכונים גם לגבי ניצול הזמן בצורה נכונה לשם השגת יתרונות.

אבי אמיד

מרגליות/צ'יצ'ולינו

סיפוק והנאה רוחניים

רה"מ שמיר, בתשובה לשאלה, מדוע לא נועד עם צ'יצ'ולינה: „היא לא אוהבת אותי. היא לא ביקשה פגישה".

צ'יצ'ולינו שמיר: לא אוהבת אותי

ולו ביקשה, מר שמיר, מה כבר היית אומר לה? „לאו", היית משיב לה, כשם שאתה משיב לכל יוזמה שיש עימה תקווה והנאה.

ואולי, שהרי גם זו מתגובותיך האופייניות, נוכח סיכויים ופיתויים מסתמנים, אולי היית אומר לה, „עדיין לא הגיע הזמן; טרם בשלו התנאים".

צ'יצ'ולינה, מר שמיר, קורצה מן החומר שלהוותינו לא קורצו ממנו בוחריך. היא יודעת, ולכן אצה לה דרכה, שהחיים קצרים והגוף, טבעו להתבלות, וכי אמנם לא עליך המלאכה לגמור, אך גם אין אתה בן חורין ליבטל ממנה.

נסה, מר שמיר, עם גאולה כהן. היא, אמנם, איננה צ'יצ'ולינה, אך סיפוק והנאה רוחניים היא תוכל להשביע אותך ואפילו אתה אותה.

ארנון לפיד

בשטח/ פגישת מחזור

סינים בלי כינור

שניים סינים עם כנור קטן לא היו שם. רק תמונות־מזכרת על חיות מבית־ספר גלותי ואקצנט רוסי שהסגיר את ארץ המקור. ספור על ששים יהודים, בגיל העמידה, שהתאספו לקיים פגישת מחזורים, מתחיל בראשית המאה, עת נפרסה מסילת רכבת ראשית מרוסיה לאוקינוס השקט.

כ־15 אלף יהודים רוסיים, בעיקר סוחרים, באו בעקבות המסילה והתמקמו בעיר הסינית „כחרבין", הקימו שירותים קהילתיים מלאים וגם בית־ספר עממי, „תלמוד תורה" שמו.

תכנית ההוראה שילבה לימודי דת עם לימודי חול שיגרתיים והרבה ציונות.

אתמול, בפגישת המחזור הראשונה שהתקיימה ב„בית פנוכה", השייך לכל קהילות סין בישראל, לא ביצבצה אף קפוטה. בכניסה שילם כל „תלמיד" 20 ש"ח, תרומה ליוזמות דומות בעתיד. באולם הדחוק סיפרה חברה את סיפורו של המורה נדל ונענתה בצחוק קונדסי של תלמידיו המתבגרים, ביניהם הסופר יצחק אורן שסיפר לבאים אנקדוטה אינטימית על איך הם נראים היום. טדי קאופמן, יו"ר איגוד יוצאי סין, אמר מול מיקרופון רועד שהמראות של פעם הם השורשים של היושבים כאן היום. נזכרה, שבט"ן בשבט בסין של תחילת המאה, אכלו חרובים מתוצרת פרס. היום לא תמצא בחרבין אף יהודי, אלא רק מבנים היסטוריים, ובית־כנסת אחד, אילם.

איילון אלישע

תמונת־מצב/קולות

הַתְּבוּסְתָנִים

אֲנִי מְזַהֶה אֶת הַקּוֹלוֹת הָאֵלּוּ
הֵם עוֹלִים מֵרְחוֹבוֹת רְחוֹקִים קְרוֹבִים —
„יוּמַת נָא הָאִישׁ הַזֶּה
כִּי עַל כֵּן הוּא מְרַפֵּא
אֶת יְדֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה
וְאֶת יְדֵי כָּל הָעָם
לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
כִּי הָאִישׁ הַזֶּה אֵינֶנּוּ דֹּרֵשׁ לְשָׁלוֹם
לָעָם הַזֶּה כִּי אִם לְרָעָה."*
אֲנִי מַכִּיר אֶת הַלֵּילוֹת הַשְּׁחוֹחִים
הַמְשַׁלְּחִים אֶת פַּשְׁחוּר בֶּן אִמֵּר**
וְהוּא פָקִיד נָגִיד בְּבֵית יְהוָֹה
(תִּרְצוּ זֶה צַחִי הַנֶּגְבִּי
פָּקִיד נָגִיד בְּקִרְיַת הַמֶּמְשָׁלָה)
לָתֵת אֶת יִרְמְיָהוּ הַתְּבוּסְתָן
בַּמַּהְפֶּכֶת אֲשֶׁר בְּשַׁעַר בִּנְיָמִין הָעֶלְיוֹן
אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָֹה.
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה שָׁמַעְתִּי
אֶת שְׁפַטְיָה בֶּן מַתָּן*** בְּעַכּוֹ
אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶּן פַּשְׁחוּר*** בִּשְׂדֵרוֹת
וְיוּבַל בֶּן שֶׁלֶמְיָהוּ וּפַשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה
בְּפֶתַח בֵּיתִי בְּקִרְיַת שְׁמוֹנָה.
אֲנִי מְזַהֶה בִּרְחוֹבוֹתַי
אֶת קוֹלוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים
הַזּוֹעֲקִים לַעֲבָר נְבִיאַי:
„מוֹת תָּמוּת".****

איתן קלינסקי

* ירמיהו ל"ח 3־4
** ירמיהו כ' 2
*** ירמיהו ל"ח 1
**** ירמיהו כ"ו 8

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

ירידה גדולה ביתרות מט"ח באוקטובר

ירדו ב־123 מיליוני דולר עקב החזר חובות ● ההזרמה: 854 מיליון ש"ח

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

יתרות מטבע החוץ של ישראל ירדו בחודש שעבר ב־123 מיליוני דולר, על כך הודיע אתמול בנק ישראל. בסוף החודש הסתכמו הרזרבות ב־4.4 מיליארדי דולר. היתה זו הירידה הגדולה ביותר ביתרות מאז תחילת 1986.

בנק ישראל ציין אתמול שהנתונים ליתרות לא כוללים סיוע חוץ ממשלת ארצות־הברית, בסך 1.2 מיליארד דולר, אשר ישראל אמורה לקבל. הבנק הוסיף כי הסיוע יתקבל ככל הנראה ...

פיקוד צפון שובת כדי

ששת אנשי השב"כ המואשמים במתן עדות שקר בבתי־הדין הצבאיים.

מחלקת החקירות של המשטרה סיימה למעשה את חקירתה בנושא זה והיא ממילא עומדת להעביר את תיקיהם של אנשי השב"כ לעיונו של חריש, לצורך חידוש ההחלטה אם לפתוח נגדם בהליכים משפטיים.

חייב להיוועץ בממשלה

גורמים בפרקליטות המדינה הבהירו אמש כי חריש חייב להיוועץ עם הממשלה בנושא זה, בהתאם לדו"ח אגרנט משנת 1963. הדו"ח קבע כי היועץ המשפטי חייב להיוועץ בממשלה כולה, לגבי סוג הפעולות שיש להם משמעות בטחונית, מדינית או ציבורית. עם זאת, אין הוא חייב לקבל את עמדת הממשלה וההכרעה הסופית אם להגיש כתבי אישום נתונה בידיו.

המלצת הדו"ח: להפסיק

דו"ח לנדוי המליץ שהממשלה תנחה את דעתה שבגלל טעמים מכריעים של טובת הציבור יש להפסיק את ההליכים המשפטיים נגד חוקרי השב"כ. הדו"ח גם המליץ ליועץ המשפטי כי יחליט שאין בניהול משפט כזה עניין לציבור, אלא להיפך: ניהול משפט כזה, עלול לגרום נזק לציבור משום שיפגע בתפקודו של השב"כ.

מבין ששת אנשי השב"כ, שהיו מעורבים במתן עדויות שקר בפרשת נאפסו, ארבעה כבר פורשו מהשירות ורק שניים עדיין משרתים בשב"כ.

התיקים ייסגרו

גורמים משפטיים העריכו אמש כי התייעצות שיקיים חריש עם הממשלה בנושא זה, תהיה פורמלית בלבד וקרוב לוודאי שבתום התייעצות זו, הוא יחליט לסגור את תיקיהם של חוקרי השב"כ. אותם גורמים ציינו שגם המלצת ועדת לנדוי שלא להגיש כתבי אישום נגד חוקרי השב"כ, איננה מחייבת את חריש, אלא מהווה בגדר המלצה בלבד, אולם סביר להניח שחריש לא יפעל בניגוד להמלצת ועדת לנדוי.

לא צפוי גל עתירות

גורמים משפטיים העריכו כי לא צפויות בקשות רבות של מואשמים בעבירות פח"ע, זאת למרות שוועדת לנדוי קבעה שאין לשלול את זכותו של מי שטוען שהורשע שלא כדין, להגיש בקשה לקיום משפט חוזר.

בממשלה חייבים עתה לקבוע כיצד להתייחס לגל הצפוי של עתירות למשפטים חוזרים מצד אסירים בטחוניים שנחקרו על־ידי השב"כ. כתב אי. פי. בירושלים מוסר כי פרקליטים העוסקים בזכויות האזרח, צופים מאות בקשות למשפטים חוזרים שיתבססו על טענות אסירים בטחוניים, שהשב"כ סחט מהם הודאות באמצעים בלתי־חוקיים. שיטפון כזה של מיקרים יגרום ללא ספק לבעיות חמורות במערכת המשפט הישראלית ויעמיד במבוכה נוספת את השב"כ בהיחשף שיטותיו.

עו"ד לנגר: מאות מקרים

"יש אצלי מאות מקרים כאלה", אומרת עורכת־הדין פליציה לנגר המגינה באופן קבוע על נאשמים בטחוניים. היא אמרה שאין לה מושג כמה מלקוחותיה ירצו לעמוד למשפט חוזר בציינה כי רבים מהם איבדו אמון במערכת המשפט הישראלית.

ישיבת ממשלה מיוחדת

שר האנרגיה והתשתית משה שחל הציע אתמול בישיבת הממשלה, כי הממשלה תקיים השבוע ישיבה מיוחדת כדי לדון בדו"ח ועדת לנדוי על שיטות החקירה של השב"כ בנושא פעילות חבלנית עויינת. זאת ומאחר שהממשלה תידרש להשיב השבוע בכנסת על הצעות לסדר היום בנושא זה, ומן הראוי שהממשלה תשיב לאחר שתקיים דיון ותחליט לאמץ את מסקנות הדו"ח, ולא לפני כן.

שחל דיבר בעקבות הודעת ראש־הממשלה יצחק שמיר, כי הדיון על דו"ח ועדת החקירה יתקיים בישיבת הממשלה ביום א' הבא. שמיר אמר, בעקבות הערת שחל, כי מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין יפנה לנשיאות הכנסת ויציע בשם הממשלה לדחות את הדיון במליאת הכנסת על דו"ח ועדת לנדוי עד לאחר הדיון בממשלה, מנימוקים של יעילות והגיון סדר הדיון. שרי הממשלה יוכלו לעיין בחלק החסוי של דו"ח לנדוי במשרדו של המזכיר הצבאי של ראש הממשלה תא"ל עזריאל נבו.

ערעורים גם בשטחים

ח"כ יוסי שריד מניח היום על שולחן הכנסת הצעת חוק שמתקנת את החוק הקיים כיום בשטחים וקובעת סמכות לערעור על פסקי־דין של בתי־משפט גם בגדה וברצועת עזה. הצעת החוק של ח"כ שריד היא על פי המלצתה המפורשת של ועדת לנדוי שבאה לאפשר עריכת משפטים חוזרים בעקבות ראיות חדשות שנתגלו.

התיקון בחוק על פי המלצה יאפשר למפקד הצבאי במקום להפעיל סמכותו ולחון נדונים אם יוכח שהורשעו על־פי עדות שקר.

כזכור, תיקון לחוק השיפוט הצבאי שאיפשר את משפטו החוזר של עזת נאפסו, תקף רק בשטח מדינת ישראל ואינו מאפשר פנייתם של אסירים בטחוניים מהשטחים אל נשיא בית המשפט העליון בתביעה כזו. ח"כ רן כהן תובע דיון דחוף בועדת ביקורת המדינה בסמכותם של היועץ המשפטי לממשלה ושל השופט לנדוי. ח"כ רן כהן אומר: "מי שסולח לשקרנים גדולים מעודד שקרנים גדולים עוד יותר", כהן תוקף בחריפות את חוגי הימין האחראים לדבריו להתדרדרות ונורמה לפיה "שמירת הבטחון מצדיקה התנהגות אנטי־מוסרית כמו זו שנגעה גם בשב"כ וגם בבטחון".

ח"כ שולמית אלוני אומרת כי "למרות הערות ועדת לנדוי בדבר תום לב המערכת השיפוטית יש יסוד לטענת אנשי השב"כ שחשבו כי השופטים משתפים עימם פעולה". לדבריה יותר מ־80 אחוז מההרשעות בנושאים אלה היו על בסיס הודאה בלבד. ח"כ אלוני תמהה ושואלת: "האם קהו חושיו של בית־המשפט בבואו לדון בסוג זה של נאשמים?" לדבריה, ודאי שעניין זה גם הוא מחייב בדיקה.

במברק ליו"ר הכנסת תובע ח"כ מתי פלד מן הרשימה המתקדמת לשלום לקיים דיון דחוף בכנסת על פרשת השב"כ ומסקנות ועדת לנדוי. ח"כ פלד תובע להעמיד לדין את כל אנשי השב"כ שהעידו עדות שקר בבתי המשפט. (עשי"ת)

הבנה מלאה בין הממשלה לסוכנות בעניין חובות המושבים

בישיבה שהתקיימה אמש במשרדו של הממונה על אגף התקציבים דוד בועז ובהשתתפות מנכ"ל משרד החקלאות מאיר בן־מאיר, מנכ"ל המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית יהודה דקל ומנכ"ל המחלקה לכספים של הסוכנות היהודית, צבי ברק, הושגה הבנה מלאה בין הממשלה לסוכנות היהודית בדבר הפעלת הסדר החובות למושבים. ההסכם בעניין זה בין הצדדים ייחתם בימים הקרובים.

בישיבה זו דיווח ראש מינהלת ההסדר אברהם סנפירי על תחילת עבודתם של 8 צוותים איזוריים שהחלו בימים אלה לאסוף נתונים ולהביא מספר מירבי של מושבים אל ההסדר שיהיה בין הממשלה, הסוכנות היהודית והבנקים בדבר פריסת חובות ומחיקתם.

הממונה על התקציבים במשרד האוצר מסר בתום הישיבה כי כבר ביום חמישי הקרוב תחל מינהלת ההסדר בביצוע הסדר פריסת החובות עם 10 מושבים העומדים בקריטריונים של עקרונות ההסדר. (עשי"ת למימ)

קבלת־פנים לח"כ אמירה סרטני ביישוב ערב אל־סואעד

מאת קאסם זייד, כתב "על המשמר"

יו"ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, איברהים נימר חוסיין, משבח את פועלה של מפ"ם "המלווה בעקבות ובנאמנות את מאבקם של האזרחים הערבים בישראל". חוסיין אמר את הדברים בקבלת־פנים שערכו בשבת תושבי היישוב הבדואי ערב אל־סואעד לח"כ אמירה סרטני, חברת ועדת החינוך של הכנסת ולחוסיין עצמו, כהערכה למאמציה של ח"כ סרטני למנוע את סגירת בית הספר בערב אל־סואעד. חוסיין אמר עוד שמפ"ם היא אחת המפלגות המעטות הפועלת בשטח לא רק בזמן הבחירות, "אפשר למצוא את פעילי מפ"ם בכל מקום ובכל הזדמנות". אמר חוסיין. "מפ"ם עושה יותר ממה שהיא מדברת", קבע חוסיין.

● ספר המתאר את קורותיהם של 58 ניצולי שואה ואת סיפורו העגום והנורא של מחנה מרגן כלון יצא עתה לאור.

חוק שמיר: לא יימצאו בחו"ל יותר משלושה שרים בעת ובעונה אחת

החוק לא יחול על רה"מ מ"מ ושר הבטחון ● השר דוד לוי תבע לפטור גם סגני רה"מ מהמיגבלה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

ראש הממשלה יצחק שמיר, שביקש את שרי־הממשלה לפני שבוע לצמצם את נסיעותיהם לחו"ל, הציע אתמול בישיבת הממשלה, כי מעתה ואילך יתוכננו נסיעות השרים כך, שבכל זמן נתון יימצאו בחו"ל שלושה שרים לכל היותר. מיגבלה זו, אמר שמיר, לא תחול על נסיעות השלושה: ראש־הממשלה, מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ ושר הבטחון.

השר דוד לוי הציע, כי גם סגנו ראש הממשלה יהיו פטורים מן המיגבלה. סגני ראש הממשלה הם — יצחק נבון ודוד לוי.

ועדת העורכים קוראת לסיים את השביתה ברשות השידור

האסיפה הכללית השנתית של ועדת העורכים קראה לממשלה, להנהלת רשות השידור ולעובדים לעשות מאמץ עליון להביא לכך שהתקשורת האלקטרונית תחדש את פעולתה התקינה.

האסיפה הכללית פנתה במיוחד למשרד האוצר, לגלות מעוף וגמישות נוכח הסיכוי האפשרי להידברות ברשות השידור על מנת להביא לסיום השביתה.

ועדת העורכים התכנסה אתמול אחה"צ לאסיפה השנתית בבית סוקולוב בתל אביב. בפתיחת הדיון נבחר שבתאי הימלפרב ליו"ר הישיבה. היו"ר היוצא עידו דיסנצ'יק מסר דו"ח על פעולתה ועבודתה של הוועדה. בדיון שהתקיים לאחר מכן נידונו מעמדה של ועדת העורכים, ענייני הסכם הצנזורה, הערוץ השני ונושאים נוספים הקשורים לתחום הפירסום בעתונות ובאמצעי התקשורת. (עתי"ם)

אי שקט בשטחים לקראת יום השנה להצהרת בלפור

כוחות הביטחון נערכו אתמול ברחבי הגדה בצורה מתוגברת, לקראת יום השנה להצהרת בלפור שיחול היום. ברחבי הגדה פוזרו כרוזים בערבית, הקוראים לשביתת מסחר כללית לרגל יום הצהרת בלפור.

במחנה הפליטים עאקבת ג'עבר שמבואות יריחו נופצו שמשותיו של אוטובוס תיירים מיידוי אבנים, אחד הנוסעים נפצע קלות וקיבל טיפול רפואי במקום.

בחברון, דהיישה ובג'נין היו מספר מקרים של יידוי אבנים לעבר כלי רכב חולפים, אך לא נגרם נזק.

במחנה הפליטים דהיישה, שליד בית לחם, ניכרה מתיחות בעקבות מותו של סטודנט תושב המקום מירי חיילי צה"ל בראשו, בעת הפגנת סטודנטים ביום ו' שעבר. צעירי המקום יידו אבנים לעבר מכוניות חולפות ואף הבעירו צמיגים. כוחות הביטחון פיזרו את המפגינים ללא שימוש בגז מדמיע.

מודעה ב"גארדיאן" קוראת לביטול חוק השבות הישראלי

מאת דפנה ורדי, כתבת "על המשמר" בבריטניה

85 יהודים מבריטניה, ארצות־הברית מצרפת וישראל, פרסמו בסוף השבוע בעתון הבריטי "גארדיאן", מודעה לקראת יובל השבעים להצהרת בלפור, בה הם מביעים את התנגדותם למדינת־ישראל כמדינה יהודית, ואת התנגדותם לתנועה הציונית. הכותרת למודעה היא "נגד חוק השבות הישראלי — בעד זכות החזרה לפלשתינים."

במודעה, שגודלה כמעט רבע עמוד, הם קוראים ליהודים אחרים להצטרף אליהם ולחתום על הצהרה בה הם טוענים: ● כי לפלשתינאים אשר "על חשבונם הוקמה מדינת ישראל וממשיכה להתקיים," יש זכות "לחזור". ● הארגון לשחרור פלשתין הוא הנציג היחיד של הפלשתינים. ● מדינת ישראל אינה מייצגת את היהודים לא חוקית, לא מוסרית, ולא בשום צורה אחרת. ● המבנה הציוני של מדינת ישראל הוא המקור לגזענות והדיכוי נגד הפלשתינים.

מאחורי ההצהרה עומדות שתי ישראליות, מירב דביר שהיתה מעורבת בארגון "נשים נגד מלחמה," וב"מרכז לאינפורמציה אלטרנטיבית," שנסגר על־ידי המשטרה לפני כמה חודשים, ודיאנה לם, שהיתה מפעילות נווה שלום, וכן האנגלי רונלד לם.

מרבית החתומים על ההצהרה הם בין הפעילים האנטי ציונים המוכרים, כמו ד"ר אורי דייויס מלונדון, לני ברנר מארצות הברית, יצחק חסון מתל־אביב ואילן הלוי מפריז. קשה היה לקבל תגובות למודעה שהתפרסמה בשבת, אבל יש להניח שהיא תעורר מורת רוח בקרב הארגונים היהודיים והציוניים בבריטניה.

יחד עם ציבור פועלי חולון
מביע בית מפ"ם חולון
מוסדותיו, פעיליו ונציגיו בעירייה
צער עמוק עם פטירתו של
פנחס אילון
ראש העירייה של חולון במשך עשרות שנים
בית מפ"ם משתתף באבלה העמוק של
האלמנה מרים והמשפחה כולה
המזכירות

"המשמר" עתון יומי
על המשמר
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43560—4
המען למכתבים: שירות עק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St., Tel-Aviv 67771 Phone. 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר תדרים 102—121 טל' 233161—3, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 35134 רח' פבזנר 17, טל' 673673, המען למכתבים ת"ד 4007 חיפה 31040.

"ביתנו יהיה ביתכם לעולם ועד" אמר מזכיר רמות מנשה למש' ליפשיץ

בקבלת פנים נלהבת ונרגשת קידמו חברי הקיבוץ את בני המשפחה עם הגיעם מברית המועצות

אתמול בנתב"ג: חברי רמות מנשה מקבלים את פני "המסורב שלהם". בתמונה ליד השולחן: שלושת בני משפחת ליפשיץ שהגיעו אמש לארץ (צילום: מאיר פרטוש)

מאת י. גלילי, כתב "על המשמר"

אסיר ציון לשעבר ולאדימיר ליפשיץ ומשפחתו שהגיעו אתמול בערב מוינה ללוד, כשהם מלווים בשרה אוסיצקי, חברת רמות־מנשה, שפגשה אותם בוינה בשליחות הקיבוץ.

הם נתקבלו באולם הקליטה של שדה התעופה בשירה אדירה, "הבאנו שלום עליכם", ומיד פרצה הורה סוערת של צעירי רמות מנשה. ולאדימיר ליפשיץ עזב את שולחן הנשיאות ורקד בהתלהבות חסידית. ילדי הקיבוץ העניקו לעולים פרחים ונשיקות.

נרגש מהמעמד אמר ולאדימיר ליפשיץ בין השאר: "מאד חשוב לדעת שקיימת מדינת היהודים, מדינת ישראל, זה היה חשוב לי לדעת גם כאשר הייתי במחנה עבודה בקאמצ'טקה וגם היום חשוב לנו לדעת שמדינת ישראל תומכת ביהודי בריה"מ ושיש בית לעם היהודי, עם בעיות, אבל בלי אנטי־שמיות."

ליפשיץ הודה לכל אלו שסייעו לו ולמשפחתו לעלות, במיוחד לקיבוץ רמות מנשה שאימץ אותו, ולחברת הכנסת אמירה סרטני.

יו"ר המועצה למען יהודי בריה"מ, חיים צטלר, ציין, כי מינואר השנה יצאו את בריה"מ 6,347 יהודים, מתוכם עלו ארצה 1,440. בחודש אוקטובר יצאו 912 יהודים ולארץ עלו 242, שהם 27 אחוז. "זה יותר מאשר לפני שנה אבל זה הרבה פחות מאשר העלייה הגדולה של שנות ה־70," אמר צטלר.

מזכיר רמות מנשה, ניסן ברקת, שבירך את משפחת ליפשיץ בשם הקיבוץ אמר: "לפני שבאתם עברה עלינו טראומה קשה, כאשר חברנו אלכסנדר איד נרצח בצומת מגידו. מיד לאחר שטעמנו את טעם השכול, אנו נרתמים כולנו והפעם לצירה של משפחה, אשר ליווינו את כאבה, חשבנו בצערה ואנו שותפים כל כך בשמחתה במימוש רצונה לעלות לישראל. בית רמות מנשה היה ויהיה ביתכם בכל עת. גם אם תחליטו לבנות בית בעיר אחרת, בכפר אחר — יהיה ביתנו ביתכם לעולם ועד."

יחד עמם עלו לארץ ייבגני אייזנברג ואשתו.

שגריר דרא"פ הביע בטחונו באהדת הישראלים וספג מחאה חריפה מי־ם

השגריר גם השווה בין מצבה של ישראל למצב הלבנים בדרא"פ וגם על כך ננזף במחאה החריפה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

משרד החוץ שיגר אתמול מכתב מחאה חריף לשגריר דרום־אפריקה בישראל אנטון לובשר, בעקבות דברים שאמר בראיון עמו ביום ו' האחרון בעתון "ג'רוזלם פוסט".

השגריר לובשר אמר בראיון, כי "החלטות הקבינט הישראלי בנושא דרום־אפריקה אינן משקפות את רצון העם". עוד אמר, כי "הציבור ודאי לא ירצה למלא אחר החלטות אלה".

בעקבות דבריו אלה שיגר אליו אתמול ד"ר אלון ליאל, הממונה על דרום־אפריקה בלשכת המנכ"ל המדיני, מכתב בו הובעה תדהמה על הדברים התמוהים שאמר, שהם "מחוץ לסמכותך כנציג של מדינה זרה ואינם תואמים את המקובל ביחסים הדיפלומטיים".

במכתב נאמר עוד: "אנו רואים בחומרה את הרמז, כאילו הציבור בישראל לא ירצה למלא אחר החלטות הקבינט".

השגריר לובשר דיבר בראיון גם על דימיון, שקיים כביכול בין העם של דרום־אפריקה והעם בישראל. ד"ר ליאל הדגיש במכתב, כי "הערכים שעליהם מבוסס רעיון האפרטהייד, אינם עולים בקנה אחד עם ערכי הצדק והשוויון, שאותם מקיים העם היהודי".

כתבתנו מעירה, כי שגריר דרום־אפריקה לא זומן למשרד החוץ כדי לבקשו להעביר מחאה רשמית לממשלתו, מאחר שמדובר בראיון שלו עצמו ולכאורה יש אפשרות, שדבריו נאמרו על דעתו ולא על דעת ממשלתו.

9 מינויים לכל בירות העולם — במשרד החוץ

מאת דליה שחורי,

ועדת המינויים במשרד החוץ אישרה אתמול את מינויו של מנהל לשכת העתונות הממשלתית ד"ר ישראל פלג לקונסול כללי בפילדלפיה. יואל גילת מונה לקונסול כללי באיסטנבול ומאיר חליפה מונה לשגריר בבוליביה. שלושה מינויים אלה טעונים את אישור הממשלה.

מינויים נוספים עליהם החליט אתמול: סגן דובר משרד החוץ אביב שיראון מונה יועץ לעתונות והסברה בשגרירות ישראל בקהיר. שמעון שטיין מונה יועץ מדיני בשגרירות ישראל בוושינגטון, אורי פלטי מונה לקונסול הסברה בניו־יורק, אריה אבירון מונה לציר בשגרירות ישראל בשוויץ, לידיה שוקרון מונתה ליועצת בשגרירות ישראל בבלגיה ומיכה אור מונה ליועץ בשגרירות במכסיקו.

5 נערים מעזה נדונו לשנתיים ושלוש שנות מאסר

עונשי מאסר בפועל של שנתיים ושל שלוש שנים גזר אתמול בית הדין הצבאי בעזה על חמישה נערים מהעיר, שהורשעו בהשתתפות בהפגנות. עונשי מאסר אלה הם הכבדים ביותר שנגזרו עד כה על מפגינים ברצועה.

שני נערים בני 17, שניים בני 18 וצעיר בן 20, כולם משכונת סג'עיה בעזה הואשמו בכך שביום 30.4.87 הם חסמו את הרחוב הראשי בשכונה בגל אבנים גדול ובמקרר ישן וכך עצרו את התנועה ברחוב. רכב ישראלי שנקלע למקום, נרגם על ידי הנאשמים באבנים וכל שמשותיו נופצו. כתוצאה מכך נפצע קל שוטר ישראלי ופעוטה בת חודשיים, שנסעו במכונית. עם הפעוטה היה אביה, השוטר הדרוזי קעיד אל באסר, שניהם נפצעו קל.

נשיא ביה"ד הצבאי בעזה, סגן אלוף משה ששי, ציין את החומרה הרבה במעשי הנאשמים וגזר עליהם את עונשי המאסר והמותנים. על המבוגר מבין חמשת הנאשמים הוא גם הטיל קנס של 3500 ש"ח. (עתי"ם)

מפלגת הפועלים המאוחדת
סניף רמת־גן—גבעתיים
ביום רביעי, 4.11 בשעה 19.30
במועדון המפלגה ביאליק 64, רמת־גן
עם ח"כ **חייקה גרוסמן**
רשמי־מסע ופגישות בברית המועצות
— הציבור מוזמן —
באולם מתקיימת תערוכה: בריה"מ בעין המצלמה של אלון אטלן/ ק. חצור

צבן להמר: להעביר מתפקידם רבנים בשטחים המצדדים ברעיון "הטרנספר"

ח"כ מפ"ם יאיר צבן תבע אתמול משר הדתות זבולון המר לבדוק את אמיתות ההודעה של עמיתו במפד"ל השר יוסף שפירא, לפיה 62 אחוז מרבני היישובים בשטחים תומכים ברעיון הגזעני של "טרנספר ללא כפיה".

צבן מציין עוד כי בהודעת שפירא נאמר גם כי 15 אחוז נוספים מרבני השטחים מצדדים "בטרנספר עם כפייה". הוא קרא לשר הדתות להעביר את הרבנים בשטחים מתפקידם לבל ינצלו את מעמדם כדי להפיץ את רעיונות התועבה הללו. "אין להעלות על הדעת שאזרחי ישראל יממנו מכספם רבנים בעלי מגמות גזעניות".

ברלב: ניצב שאול לוי מכיר מערכת השב"ס והכניס רבים לכלא

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

הממשלה מינתה אתמול, לפי המלצת שר־המשטרה, את ניצב שאול לוי לכהונת נציב שירות בתי הסוהר. המינוי ייכנס לתוקף ב־15 בח.ז.

שר־המשטרה חיים בר־לב אמר, כי הנציב היוצא דוד מימון עמד על רצונו לעזוב את השירות והוא לא הצליח להניאו מכך. ניצב שאול, אמר בר־לב, מכיר את המערכת ולמעשה אף אחראי להכנסתם לכלא של רבים מהיושבים בו. השר יוסקה שפירא מתח ביקורת על החילופים התכופים של נציבי שירות בתי הסוהר. שר המשטרה הסכים עם דבריו ואמר, כי הדבר היה בלתי נמנע.

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון סקר את ביקורו בארה"ב. שרון אמר, כי היצוא הישראלי לארה"ב עלה במחצית הראשונה של 1987 ב־12 אחוז ביחס ל־1986 והגיע ל־1.16 מיליארד דולר. הענפים העיקריים ביצוא הם — יצוא בטחוני, יהלומים, מכונות וציוד אלקטרוני, כימיקלים, ציוד רפואי ומוצרי טקסטיל. היבוא מארה"ב עמד במחצית הראשונה של השנה על 907 מיליון דולר, גידול של 3.7 אחוזים לעומת אותה תקופה אשתקד.

מפקד ח"א אלוף בן־נון: ברבת־עמון אין כל חדש

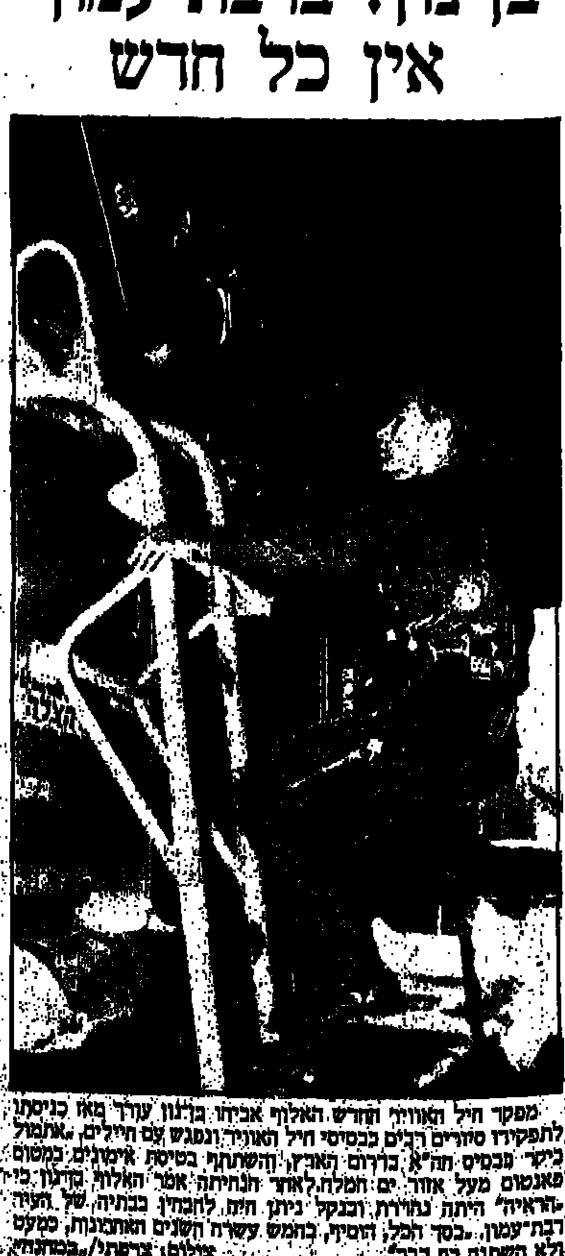

מפקד חיל האוויר החדש האלוף אביהו בן־נון ערך מאז כניסתו לתפקידו סיורים רבים בבסיסי חיל האוויר ונפגש עם חיילים. אתמול ביקר בבסיס חה"א בדרום הארץ והשתתף בטיסת אימונים במטוס פאנטום מעל אזור ים המלח. לאחר הנחיתה אמר האלוף בן־נון כי "הראייה היתה נהדרת, ובנקל ניתן היה להבחין בבתיה של העיר רבת־עמון. בסך הכל, הוסיף, בחמש עשרת השנים האחרונות, כמעט ולא השתנתה בה דבר". (צילום: צרפתי/"במחנה")

המשכים

שיראק בי־ם: ישראל

(סוף מעמוד ראשון)
תארך מחצית השעה ולאחר מכן יצטרפו אליה צוותים משני הצדדים. אולם שמיר ושיראק החליטו להמשיך „להסתודד".
היום לפנה"צ יימשכו השיחות בין משלחות שני ראשי הממשלה. הצוות הישראלי יעלה שאלות הקשורות ב„הגברת היצוא הישראלי" לצרפת. בשיחות ישתתף גם שר המדע והפיתוח גדעון פת, שידון עם עמיתו הצרפתי על שיתוף פעולה מדעי, חילופי מדענים והקמת קרן משותפת למחקר בטכנולוגיה גבוהה, במימון צרפתי.

זומנו 4 סרובניקים

לארוחת הערב שערך אמש ראש הממשלה יצחק שמיר לכבוד האורח במשכן הכנסת זומנו ארבעה מן הסרובניקים ששיראק הזמין בשעתו, כשביקר בבריה"מ, לארוחת בוקר. הארבעה הם אידה נודל, יורי אדלשטיין, ולאדימיר סלפאק וויקטור ברייליבסקי. בנאומו שיבח שמיר את פעולת שיראק למען יהודי בריה"מ והציג את ארבעת ה„סרובניקים" שעלו בינתיים לישראל. הוא אמר, כי הימצאותם כאן צריכה ללמדנו שאנו חייבים להמשיך ללא לאות במאבק עד שאחרון היהודים יורשה לצאת מבריה"מ.
שמיר אמר עוד, כי הקנאות, קשיון־העורף והסירוב הערבי הם אשר לא איפשרו לממש עד כה את השלום באזור. הוא אמר, כי אם יש תחום שבו אפשר לבייס את השפעת המעצמות הרי זה תחום העזרה לקיום דרישות לשלום בין הצדדים. „בתנאים הנוכחיים אנו מוכנים לנהל מו"מ עם ירדן, כפי שעשינו זאת עם מצרים, ועם הערבים הפלשתינים המכירים בישראל והמוותרים על הטרור", אמר.

תפילה באבו־גוש

הבוקר ישתתף שיראק בתפילת מיסה שתיערך בכנסיית אבו־גוש, משם ייצא ל„יד ושם". בשעה 11 לפנה"צ ישתתף בישיבת העבודה בלשכת שמיר. מאוחר יותר ייפגש פרס עם עמיתו הצרפתי ריימונד ולאחר מכן יערוך את כל הפמליה הצרפתית בראשות שיראק לארוחת צהריים.
אחה"צ יבקר שיראק בכנסת, משם ייצא למשכן נשיא־ישראל, כדי להפגש עם חיים הרצוג, ובערב יערוך ארוחת ערב מטעמו.

זכויות העם הפלשתינאי

ראש ממשלת צרפת, ז'אק שיראק, הביע בירושלים בעת ובעונה אחת תמיכה בזכות קיומה של מדינת ישראל ובטחונה, ובזכות „העם הפלשתינאי להחליט על גורלו".
בנאום שהשמיע בכנסת, במהלך סעודת ערב, כאורחו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, הרגיש שיראק כי „הדבקות בערכי הדמוקרטיה חזקה כל כך בארץ זו, עד שישראל לא תהיה עוד ישראל, אם לא תעניק גם לאחרים את הזכות לבחור בגורלם".
שיראק הבהיר כי „יש להכיר באורח חד משמעי בזכות ישראל לקיום ולבטחון. אולם בעת ובעונה אחת יש גם להכיר בזכות העם הפלשתינאי להבטיח את עתידו, ולהניח לו לנצל זכות זו".
ביקורו של שיראק הוא ביקור ראשון של ראש ממשלה צרפתי במדינת ישראל. אולם הוא הביע את הדעה שזהו ביקור „טבעי לחלוטין".
באוזניו של שמיר חזר והצביע שיראק על תמיכתו בכינוסה של ועידת שלום בינלאומית למזה"ת, בציינו כי „זה האמצעי הטבעי ביותר להפגיש את הצדדים המעוניינים ישירות, ואת המדינות שהן חברות קבועות במועצת הבטחון".
ערב ביקורו המתוכנן במוסד יד ושם, הזכיר שיראק כי מנוי וגמור עמו „להשמיד באיבם את סימני האלימות, הגזענות והאנטישמיות, יהיו אשר יהיו ובכל מקום שיהיו".

אוטובוס של „אגד" שהיה בנסיעה אמש מהר־הצופים נשרף כליל בדליקה. איש לא נפגע. המשטרה בודקת אם הדליקה פרצה כתוצאה מבקבוק תבערה שהושלך לעבר האוטובוס או מסיבה אחרת (צילום: הראתי)

השר צור מאוכזב מהעבודה — מגייס שרי הליכוד לדיון בממשלה במצוקת ההתיישבות

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

השר יעקב צור החל אתמול לקיים פגישות עם שרים מהליכוד ומהמפד"ל במגמת לגייס רוב למען העלאת מצוקתה של ההתיישבות על סדר יומה של הממשלה ביום א' הבא. צור אוכזב מכך ששרי מפלגתו לא החליטו ביום ד' שעבר להעלות את הנושא בישיבת הממשלה השבוע.
אתמול נפגש צור עם השרים אריאל שרון ויוסף שפירא. שרון אמר כי בממשלה מצויים מעט שרים, שהנושא איכפת להם וכי הוא רואה עצמו כ„ברית להתיישבות. גם השר שפירא הביע נכונות להתגייס לחילוץ המושבים והתק"ם מן הקיפאון בביצוע החלטות ועדת הכספים והאוצר. צור יתבע מן הממשלה לאשר ערבות מטעם המדינה לישובי קו העימות בסכום של 330 מיליון שקל.

ככלות 120 יום:

פרקליטות המדינה הורתה למשטרה לפתוח בחקירה פלילית במשרד התעשיה והמסחר

החקירה באה בעקבות עתירתו של ח"כ רן כהן לבג"ץ

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר" ועתי"ם

משטרת ישראל ונציבות שירות המדינה יפתחו בחקירה של חשדות למעשים פליליים במשרד התעשיה והמסחר. בהודעה, שהעבירה אתמול הפרקליטות לבג"ץ נמסר, כי הממונה על המשמעת בנציבות שירות המדינה יחקור את טענותיו של ח"כ רן כהן, שעתר בענין זה לבג"ץ.
עוד נאמר בהודעה, כי פרקליט המדינה הורה למשטרת ישראל לפתוח בחקירה בנוגע לשתי פרשיות נוספות, שהועלו בעתירתו של רן כהן. שתי הפרשיות עוסקות במתן רשיון יבוא ברזל, על ידי משרד התעשיה והמסחר לחבר מרכז חרות, יעקב אלבו וניסיון להוציא כספים במרמה ממשרד התעשיה.
בשירות המדינה תיחקר פרשה של זיוף מסמכים לכאורה בידי ישראל כץ, עוזרו של השר שרון.
בעתירתו לבג"ץ טען ח"כ רן כהן, כי שר התעשיה והמסחר אריאל שרון הורה להעניק רשיונות יבוא לפעיל תנועת החרות, שלא כדין ובניגוד למדיניות המשרד. פרשה זו — תיחקר ע"י המשטרה. המשטרה, תחקור גם חשד בעניינו של שבח, גם הוא עסקן בתנועת החרות, שאמור היה לקבל שלא כדין כספים, מקרן מיוחדת של המשרד.
בעתירת כהן נטען, כי השר שרון זימן למשרדו פקידה בכירה במשרד והורה לה להעניק לעסקן חרות את ההלוואה המיוחדת, למרות התנגדותה הנחרצת של הפקידה. מדובר בהלוואה בגובה של 150 אלף דולר.
שר התעשיה והמסחר פנה לפרקליטות המדינה וביקש לברוק את טענות רן כהן במוסדות מתאימים, על מנת לשים קץ להאשמות כהן.
השר הודיע „בשם כל העובדים במשרד", כי אין שחר לדברי ח"כ כהן.
רן כהן הזכיר בתגובה לדברי השר שרון אתמול, כי לפני 120 יום הורה הרכב של שלושה שופטים בבג"ץ למשטרה וליועץ המשפטי לנמק מדוע לא תחקור המשטרה ארבע פרשיות. אתמול, אומר כהן, קיבלה הפרקליטות את עמדתו והוא משאיר לבית המשפט להחליט, אם אין בתגובת השר שרון או דוברו, מאתמול, „משום בזיון בית המשפט".

ביום עיון על החזרה בתשובה סיפרה פסיכולוגית:

צעירים ממשפחות חילוניות שחזרו בתשובה נשלחו לבית־חולים לחולי נפש ליד ירושלים

הצעירים, בגילאי 17־19, נשלחו לבי"ח, בהתערבות מוסדות החינוך החילוניים שבהם למדו

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

צעירים בגילאי 17־19 ממשפחות חילוניות, שחזרו בתשובה, הגיעו לטיפול בבית חולים לחולי נפש באזור ירושלים. הצעירים נשלחו לבית־חולים, משום שהתנהגותם הוגדרה כ„מוזרה". אחד הצעירים הפסיק לדבר במשך כמה ימים. לאחר טיפול חזר אליו הדיבור. אחרים נתקפו ב„עצבנות חולנית של שמירת מצוות".
בתשובה לשאלת כתבנו אמרה הפסיכולוגית רינה רוזנברג, כי הצעירים אושפזו בעקבות התערבות המוסדות החילוניים שבהם למדו.
פרטים אחרים מסרה הפסיכולוגית בסמינר על תופעת החזרה בתשובה, שנערך מטעם המרכז ללימודים יהודיים „שורשים".
חזרה בתשובה קיצונית הוא עניין פתולוגי, רבים מן החוזרים בתשובה רואים את העולם בצבעי שחור־לבן, כמו בילדות. במחקרים נמצא, כי יש בקרבם בריחה והינזרות ממין. חלקם עברו משברים טרם שהחלו לחזור בתשובה.
פרופ' יוסף דן מן האוניברסיטה העברית אמר, שהדבר המרכזי בקרב החוזרים בתשובה הוא אורח החיים ולא ההלכה. כיום פורש בעל תשובה ממשפחתו וסביבתו וזהו רעיון זר ומוזר — שיהודי יסתגר מפני יהודים אחרים.
פרופ' הרסגור אמר, כי צמצום הוראת ההיסטוריה הכללית בתיכון היא חלק מצמצום הידע של התלמידים בתרבות הכללית.

עוד מדינה קומוניסטית במגעים עם ישראל על שיתוף פעולה חקלאי כלכלי

מאת י. גלילי, כתב עתי"ם

מדינה נוספת מהגוש המזרחי החלה במגעים עם ישראל לשיתוף פעולה חקלאי־כלכלי, על פי הדגם ההונגרי, שזכה לתהודה בארצות מזרח אירופה — על כך מסר סגן שר החקלאות, ח"כ אברהם כץ עוז, בפגישה שנערכה בסוף השבוע עם נציגי המרכז החקלאי, תנובה והמשביר, שפיתחו קשרים כלכליים עם הונגריה.
כץ עוז ציין, כי בעקבות הידוק הקשרים עם הונגריה, נוצר אקלים מתאים ליחסים דיפלומטיים ובפועל, נרקמות עסקות כלכליות בהיקפים משמעותיים בתחום החקלאות ותשומות לייצור חקלאי.
סגן השר מסר עוד, כי בעקבות המשלחת בראשותו שיצאה בחודש יוני להונגריה, נוצרה תשתית לשיתוף פעולה חקלאי־כלכלי. ובעקבות כך יגיעו בסוף השבוע שתי משלחות מהונגריה: משלחת של הנציגות הבכירה של ארגון הקואופרטיב החקלאי. היא תשהה בארץ שבוע ימים. כן תבוא משלחת מטעם הקואופרטיב לגידול בקר „סאורינה" שתשהה בארץ חמישה ימים.
בחודש מארס אמורה להגיע משלחת שלישית של החברה ההידרולוגית בהונגריה, ומשלחת ישראלית תצא, לאחר מכן, לביקור גומלין. את המשלחות החקלאיות, המגיעות ארצה, יארחו נציגי המרכז החקלאי, תנובה, המשביר ומשרד החקלאות.
בתשובה לשאלה אמר כץ עוז כי הגורמים שמורים עימו לא לגלות, בשלב זה, את שם המדינה ממזרח אירופה שהחלה במגעים עם ישראל. (עתי"ם)

מנהיג של „צעירי המוסלמים" בבקה אל גרביה רותק לכפרו

הריתוק במסגרת תקנות ההגנה לשעת חירום

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, ריתק בצו מינהלי את פריד אבו מוח', ממנהיגי „הצעירים המוסלמים" בבקה אל־גרביה, לכפרו.
הצו, המסתמך על תקנות החירום משנת 1945, אוסר על אבו מוח' לצאת את מקום מגוריו ולא לעזוב את ביתו משקיעת החמה ועד לזריחתה. כן נצטווה אבו מוח' להתייצב בתחנת המשטרה בכל יום ראשון.
אבו מוח' הוא בעל חנות ספרים ומכשירי־כתיבה ומשמש כיו"ר ועדת ההורים המקומית ויו"ר אגודת הצדקה בבקה אל־גרביה.
המרותק טוען שהצו פוגע בפרנסתו וכי אין הוא יכול לנסוע לערי הגדה המערבית ולערים בישראל, כדי לרכוש ציוד לחנותו. כן טוען אבו מוח', שהצו פוגע בחופש הדת ומונע ממנו להתפלל שתי תפילות — תפילת השחרית ותפילת הערב, במיסגד, המתקיימות בזמן שאסור לו לצאת את ביתו.
כתבנו מציין, כי אבו מוח' עמד בזמנו בראש „אוסרת אל־ג'יהאד", שחבריה הואשמו בפעולות חבלה. הוא נידון ל־15 שנות־מאסר ושוחרר במסגרת עיסקת חילופי השבויים בין ישראל לבין אש"ף בשנת 1985.

בכינוס על אב"כ: עירק מובילה בלוחמה כימית

מומחי הלוחמה הכימית ביום עיון: „ללמוד שיטות הפעלה"

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„להפעלת הנשק הכימי בשדה הקרב במלחמת עירק־איראן היתה השפעה רבה על התפתחות הקרבות והיה לה השפעה על התוצאה הסופית של הקרבות עצמם". למסקנה זו הגיעו משתתפי יום עיון מיוחד שערך צה"ל בנושא הפעלת נשק אב"כ במלחמה במפרץ הפרסי.
ביום העיון, שנערך בבסיס צה"ל, לפני כמה ימים, נטלו חלק מומחים ללוחמת אב"כ: אנשי אגף המודיעין, גורמי רפואה וחוקרים אורחים מהמרכז למחקרים אסטרטגיים.
משתתפי הכנסת — והראשון מסוגו — הגיעו למסקנה, שעל מדינת ישראל ללמוד את שיטות ההפעלה ולהפיק לקחים מהמלחמה בין עירק לאירן, שבה, לדבריהם, הופעל נשק כימי בהיקף הרחב ביותר, שהופעל אי פעם בעולם.
לדבריהם של משתתפי הכינוס, מובילה עירק בשימוש בחומרי לחימה כימיים, למרות היותה חתומה על הסכמי ז'נווה, האוסרים, בפירוש, שימוש כלשהו באב"כ.
בראיון ל„על המשמר" אומר מפקד מרכז אב"כ של צה"ל תא"ל א., כי העובדה שאף גורם בינלאומי לא הקים קול זעקה, לאחר השימוש באב"כ במפרץ היא „מדאיגה ומסוכנת". „עלינו להפיק את מירב הלקחים מהמלחמה הזו, בכל דרך אפשרית ולהיערך בצה"ל בצורה בהתאם".

בנחל שורק מפתחים מערכות לגילוי חומרי נפץ מוסתרים

המערכות החדשות משקפות באמצעות קרני רנטגן את הגופים הנבדקים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

המרכז למחקר גרעיני בנחל שורק מפתח בשנים האחרונות מערכות שונות לגילויים של חומרי נפץ מוסתרים, כך מוסר כתב העת הצבאי „סורד" בגליונו האחרון.
במרכז הגרעיני פותחו כמה מערכות, המיועדות לגילוי חומרי נפץ במזוודות אישיות, במכוניות, במטענים גדולים ובמשאיות. המערכות החדשות משקפות בעזרת קרני רנטגן את הגופים הנבדקים ומגלות כל חומר נפץ הנמצא בשימוש חבלני.
הכור הגרעיני הקים חברת בת, המשווקת את המערכות. עיקר מאמצי השיווק מופנים כעת לאירופה, ארה"ב ולצפון אמריקה.
חלק מהמערכות, שנוסו לראשונה על ידי אנשי השב"כ, נמצאות עדיין בתהליכי פיתוח. בגלל עלות הפיתוח הגבוהה מחפשים מנהלי המרכז הגרעיני בנחל שורק משקיעים, שיממנו את המשך הפיתוח והייצור של המערכות החדשות. אחד הגורמים, אליהם פנו אנשי נחל שורק היא החברה אליה קשור איש העסקים אהוד גנגר.

הציבור הבריטי מהסס לרכוש מניות של חברת הנפט „בריטיש פטרוליום"

„בנק אוף אינגלנד" התחייב לקנות את כל המניות שלא יימצאו להן קונים

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — שר האוצר הבריטי, נייג'ל לאוסון, הצליח בסוף השבוע למצוא נוסחה שתציל את מכירת המניות, שהיתה אמורה להיות הגדולה ביותר בבריטניה. מכירת מניות „בריטיש פטרוליום" לציבור נפגעה קשות ממשבר הבורסה העולמי, ושר האוצר עמד בלחץ כבד לדחות את המכירה עד שהשוק יתייצב.
אך במאמץ של הרגע האחרון הושג הסדר, לפיו ה„בנק אוף אינגלנד" התחייב לקנות את כל המניות, שלא יימצאו להן קונים במחיר של 70 פנס למניה — 50 פנס פחות מהמחיר, שהקונים התחייבו לשלם בתור תשלום ראשון.
בכך הבטיח הבנק, שהמוסדות הפיננסיים אשר התחייבו לקנות את המניות שאין להן קונים, יגבילו את הפסדיהם מהעיסקה. מוסדות פיננסיים אלה, שהם בין הגדולים בעולם, כולל אמריקנים כמו „שירסון לימן", שהיא חברת בת של אמריקן אקספרס וחברות קנדיות, הפעילו בימים האחרונים לחץ כבד על ממשלת בריטניה.
בשלב מסויים היה חשש, שאם אכן חברות אלה יהיו במצב בו ייאלצו לקנות כמות גדולה של מניות, הרי הן תגרומנה לזעזועים נוספים בשוק המניות — הן בשלב בו ינסו לגייס את המזומנים הדרושים להן לצורך הקניה הלא־ריווחית, והן לאחר הקניה, כאשר ינסו להיפטר מהמניות המיותרות שבידיהם.
עם זאת, אין ספק שהמשבר בשוק המניות בעולם, והקשיים שעמדו בפני הממשלה בסיבוב האחרון של מכירת מניות חברה ממשלתית לציבור, ישנו את האווירה שהיתה בשנים האחרונות בבריטניה בכל הנוגע לשוק המניות. אזרחים אשר לא סחרו בעבר בשוק המניות, אבל החליטו לנסות את מזלם במקרים קודמים בהם הממשלה מכרה לציבור חברות שונות, מודעים עתה הרבה יותר לעובדה, שגם אם הם קונים את המניות הבטוחות ביותר, עדיין הם לוקחים סיכון מסויים.
ממשלת בריטניה קיוותה, שכשש מיליון איש יקנו ממניות „בריטיש פטרוליום", ושזו תהיה המכירה הגדולה ביותר שאי־פעם היתה לממשלה. אך לאחר כל התהפוכות בבורסה, נמצאו קונים רק למאתיים מיליון מתוך שני ביליון המניות שהממשלה הוציאה לשוק.

הולך הביתה

מנהיג סין, דנג קסיאופינג הצביע אתמול עם סיום הוועידה ה־13 של המפלגה הקומוניסטית הסינית בפקין. דנג תכנן את הפרישה של המשמרת הוותיקה בוועד המרכזי, כולל את פרישתו שלו (צילום: אי־פי)

מה בדיוק קורה בין צ'ארלס לדיאנה?

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — בסוף השבוע גברו השמועות על נישואיהם המעורערים של הנסיך והנסיכה מווילס.
מזה זמן מה עסוקים עתוני הרכילות בניחושים בכל הנוגע ליחסים בין בני הזוג המלכותי, אך בסוף השבוע, לאחר שהנסיך צ'ארלס הופיע במסיבת חתונה לבדו, גברו שמועות אלה, ואף אמצעי התקשורת המוגדרים כ„רציניים", גם רשתות טלוויזיה, לא התעלמו מהעניין.
מקורן של השמועות בעובדה, שלאחרונה נראו השניים מעט מאד יחד, והיו אף כאלה שטרחו וספרו כמה שעות בדיוק בילה הזוג המלכותי בצוותא בחודשים האחרונים. לא היה קשה לספור, שכן מדובר היה בשעות ספורות בלבד.
כמה מעתוני הרכילות אף ידעו לספר, שהעניין הטריד את המלכה, אשר קראה לבנה וכלתה לשיחה. אך גם ניסיון זה לא נחל הצלחה, שכן לדברי העיתונים, הנסיכה הבהירה למלכה, שאין זה עניינה ועזבה את החדר בטריקת דלת.
את הימים הקרובים אמור הזוג המלכותי לבלות בגרמניה במסגרת ביקור רשמי, אך קשה לדעת מראש, שכן בחודשים האחרונים היו מיקרים בהם ציפו שהשניים יופיעו יחד בארועים מסויימים, וזה לא קרה.

דו"ח צבאי חשאי בידי שר ההגנה הצרפתי

„הסוציאליסטים מכרו נשק לאיראן וקיבלו את העמלה לקרן הבחירות"

הסוציאליסטים מאיימים לחשוף שערוריות הקשורות בימין ומכחישים את העובדות במסמך

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פריס. — „מלחמת שערוריות" בין שלטון הימין לנשיא מיטראן והסוציאליסטים — מחריפה. כל צד מאשים את יריבו בשחיתות באמצעות גילויים על פרשות אפלות.
שר ההגנה (הימני) ג'ירו, מאיים להסיר סודיות צבאית מדו"ח חשאי על הברחות נשק לאיראן, שאירגן משרד ההגנה הצרפתי בשלטון הסוציאליסטי, ולהפקידו בידי שופט חוקר. הדו"ח מאשים אישים סוציאליסטים בגביית עמלות מן ההברחות למימון המפלגה.
גילוי זה הוא פעולת תגמול על האשמות סוציאליסטיות, כי ראש הממשלה שיראק נותן בחצי־חינם את החברות המולאמות לאנשי אמונו, תמורת מימון מסע הבחירות שלו לנשיאות.
מזכיר המפלגה הסוציאליסטית ליונל ג'וספן הכחיש אתמול בתוקף את הגילוי, כי המפלגה הסוציאליסטית גבתה עמלות מעיסקות נשק בלתי־חוקיות לאיראן, בהן עסקה חברה צרפתית לייצור פגזים. „לא קיבלנו פרוטה. זה שקר גס", הוא אמר.
השבועון „לה פואן" גילה, כי דו"ח של חוקר מטעם משרד ההגנה על אספקת נשק חשאית לאיראן, מאשים אישים במפלגה הסוציאליסטית בגביית עמלות בשעור שלושה אחוז מעיסקות סודיות שהשלטון הסוציאליסטי ניהל בשעתו.
הדו"ח נוקב בשם עוזר של שר ההגנה דאז, שרל הרנו, בגביית העמלות למימון מערכת הבחירות של המפלגה הסוציאליסטית. גם הרנו מכחיש את ההאשמה.
ההדלפה נחשבת כהתראה לנשיא מיטראן להשתיק את הסוציאליסטים בפרשת מעילת „הלומים" ענקית בה מעורב שר המשפטים שלנורו, ומכירת החברות המולאמות.

נשק מלוב לאירים נתפס בתעלת למנש

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פריס. — משלוח נשק סובייטי מלוב אל ארגון הטרור אי.אר.איי באירלנד, נתפס על־ידי חיל הים הצרפתי בתעלת למנש.
הצרפתים, שעצרו את הספינה על־פי מידע מוקדם, גילו בתוכה 150 טון נשק — מרובי קלצ'ניקוב ומשגרי־טילים, עד מרגמות כבדות.
חמשת אנשי הצוות האירים התכוננו לברוח בספינת גומי ולפוצץ את הספינה בשעה שנעצרו.
הנשק שבא מלוב הוטען על הספינה במלטה. גם כמות גדולה של חשיש נתגלתה בספינה. זו פעם ראשונה שהצרפתים תופסים על חם סיוע לובי לארגון טרור אירופי.

גרושת נכדו של וייצמן קובלת לא הוזמנה ליובל הצהרת בלפור

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — הפדרציה הציונית בבריטניה וועד הנציגים של יהודי בריטניה, מתכננים לציין בשבוע הבא את יובל ה־70 להצהרת בלפור בארוחת צהריים חגיגית.
לורד בלפור ייוצג בארוע זה על־ידי נכדו של אחיו, אשר יגיע ללונדון במיוחד לשם האירוע מביתו שבצפון־סקוטלנד. [illegible] ייצג את הלורד רוטשילד, אשר קיבל את ההצהרה המקורית. אפילו המקום שנבחר לארוחה הוא סימלי — חדר במועדון הליברלי על שם מי שהיה ראש ממשלת בריטניה בשנת 1917 — דייויד לויד ג'ורג'. שגריר ישראל בבריטניה, יהודה אבנר, ייצג את ישראל בארוע.
מי שמצאה לנכון להתלונן מעל דפי העתונות היהודית המקומית על שלא הוזמנה כאורחת ללא תשלום לארוע, היתה גרושתו של הנכד של ד"ר חיים וייצמן, הגברת היהודית וייצמן, המתגוררת בבריטניה יחד עם בתה בת ה־21, ובנה בן ה־18. טענה בפני כתב ה„ג'ואיש כרוניקל", שהיא ומשפחתה הם הצאצאים היחידים של ד"ר וייצמן, והיא טענה שכמורה אין באפשרותה לשלם את מחיר הארוחה כמו שאר 125 המוזמנים.
במקום מה, בעלה לשעבר, היהודי וייצמן, נכדו של ד"ר וייצמן והמתגורר אף הוא בבריטניה לא מצא כל סיבה להתלונן. [illegible] הגברת וייצמן [illegible] אותה", יתרה מזאת, גרושתו, הרואה עצמה כ„צאצא יחיד", שכחה שבישראל מתגורר אחיינו של ד"ר וייצמן, השר עזר וייצמן.

● חברת „אליט מערכות" חתמה על זכרון דברים עם שר הבריאות האורוגוואי, ד"ר ארטולה, בדבר מיחשוב בתי חולים בשווי של מיליון דולר. בישראל מוחשבו עד כה שלושה בתי חולים. השלמת המחשוב בישראל תעלה כ־200 מיליון דולר.

הנשיא יטוס מחר לדנמרק לביקור רשמי

מאת עלי כהן, כתב „על המשמר" בסקנדינביה

קופנהגן. — מחר ינחת לראשונה נשיא מדינת ישראל בקופנהגן במסגרת ביקור ממלכתי.
העירה הקטנה גילליי מתמרקת לקראת האירוע ההיסטורי בתולדותיה — ביקור ממלכתי כפול, של נשיא המדינה ומלכת דנמרק בעת ובעונה אחת.
בשבת נערכה חזרה כללית, בהשתתפות כל האישים האמורים להשתתף בטקס, להוציא, כמובן, את הנשיא והמלכה. השגרירות יוצגה על־ידי אחד מבכיריה. את הנשיא והמלכה גילמו שני עובדי עיריה.
הטלוויזיה הדנית תעביר ישירות את הארוחה החגיגית, שבה מארחת מלכת דנמרק את הנשיא.

„האנטישמיות מוסיפה לרחוש מתחת לשטיח"

מערב־ברלין. — גם כיום, לאחר שחלפו יותר מ־40 שנה מאז התמוטטות הרייך הנאצי, מוסיפים עדיין חלק מן המערב־גרמנים להגיע בחשאי רגשות אנטישמיים — אומרת מדינאית מערב־גרמנית בכירה.
אנמארי רנגר, סגן יו"ר הפרלמנט המערב־גרמני, אמרה באסיפה שכונסה לזכר פועלם של דנים ובולגרים, שסייעו להגן על יהודי ארצם מפני כוחות הכיבוש הנאציים — כי אומנם אין נותנים כיום ביטוי לרגשות אנטישמיים בפומבי. „אולם לא נוכל להכחיש שעיקבות עדיין קיימים. בעיקרו רוחש הדבר כגחלים מתחת לשטיח, ומזמן לזמן הוא צף ועולה גם בפומבי". (רויטר, עתי"ם)

פושע מלחמה נאצי: „הגיע ליהודים למות"

שיקגו. — העיתון „שיקגו סאן־טיימס" הצליח לראיין טלפונית את אלויס ברונר, פושע המלחמה הנאצי המפורסם ביותר המהלך חופשי.
בשיחה עם ברונר לביתו בדמשק, אמר פושע המלחמה שהוא אינו מצטער כלל על מעשיו.
„כל אלה (היהודים) הגיע להם למות, מאחר שהם סוכני השטן וחלאת המין האנושי", אמר ברונר במהלך הראיון. „אין אני מצטער כלל והייתי עושה זאת שוב", אמר פושע־המלחמה.
הוא אמר לעיתונאי שהוא חי עתה תחת השם ג'ורג' פישר. העיתון מצביע על העובדה, שאלויס ברונר, בן ה־75, נהנה מחסות הממשלה הסורית של הנשיא אסד, כאות הוקרה לשירותיו במישור הבטחוני.

„במצרים התגלה האיזור העשיר ביותר באורניום"

כווית. — במדבר המזרחי במצרים התגלה אזור הנחשב לעשיר ביותר בעולם באורניום — כותב העתון הכוויתי „אל אנבא". העתון מסתמך על מקור מהימן ברשות לחומרים גרעיניים במצרים. האתר שהתגלה הוא הר עצום באזור „תהרה", השוכן 60 ק"מ מערבית לים־סוף, בעומק המדבר מכיוון העיר ג'רדקה. התברר, שבסלעי הגרניט מהם מורכב ההר, מצוי אורניום גולמי מגובש. גילוי האתר נעשה ע"י משלחת מומחי גרעין מצריים.
האחראי ברשות לחומרים גרעיניים הבהיר, כי הגילוי החדש משחרר את מצרים מפעילות הנוכחים לגילוי חומרים גרעיניים בעלי־קרינה באזורים אחרים. שכן הפקת אורניום באזור לא תחייב חפירת מכרות ומנהרות עמוקות בבטן ההר. (ע"מ)

התקפה של גורבצ'וב בספר על קודמיו

וושינגטון. — מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבצ'וב, מתח ביקורת קטלנית על דרכי הפעלת הכלכלה הסובייטית על־ידי קודמיו בתפקיד. בספר חדש שיצא זה־עתה לאור, קורא גורבצ'וב לפעילים במישור הכלכלה בארצו לשים דגש־יתר על מניע הרווח, כדוגמת מה שמקובל במשק הקאפיטליסטי. עם זאת הוא מטעים, כי כוונתו לשמר את הסוציאליזם ולא לחסלו.
בקטעים מן הספר, שפורסמו על ידי „יו.אס.ניוז אנד וורלד ריפורט", מתייחס גורבצ'וב לשם שנתן ליצירתו החדשה „פרסטרויקה: חשיבה חדשה למען ארצנו והעולם" וקובע שהוא מתכוון בעצם למהפכה.
גורבצ'וב קובע, כי בריה"מ החלה „לאבד תנופה במחצית השניה של שנות ה־1970". „התפתח מצב אבסורדי — בריה"מ, היצרנית הגדולה בעולם של פלדה, חומרי־גלם, דלק ואנרגיה, חשה במחסור בכל אלה בגלל ניצול בזבזני ובלתי־יעיל". (עי"ר)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 30.10.87

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6815	1.6686	1.6893
דולר אמריקני	1	1.53	1.60	1.5743	1.5613	1.5807
מרק גרמני	1	0.88	0.93	0.9053	0.8991	0.9103
לירה שטרלינג	1	2.63	2.76	2.6980	2.6783	2.7118
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2675	0.2655	0.2688
ין יפאני	100	1.11	1.16	1.1328	1.1256	1.1397
גילדן הולנדי	1	0.78	0.82	0.8042	0.7972	0.8071
פרנק שוויצרי	1	1.07	1.12	1.0936	1.0880	1.1016
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2527	0.2510	0.2541
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2391	0.2370	0.2400
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2344	0.2324	0.2353
מרק פיני	1	0.36	0.38	0.3681	0.3651	0.3697
דולר קנדי	1	1.16	1.22	1.1943	1.1850	1.1998
דולר אוסטרלי	1	1.02	1.10	1.0663	1.0570	1.0702
ראנד דרום אפריקני	1	0.47	0.79	0.7830	0.7765	0.7862
פרנק בלגי	10	0.42	0.44	0.4325	0.4284	0.4337
שילינג אוסטרי	10	1.25	1.31	1.2859	1.2758	1.2917
לירה איטלקית	1,000	1.20	1.28	1.2290	1.2249	1.2401

על היום

למה התכוון הוד מלכותו

הצהרת בלפור-נראית היום כנייר בלתי מחייב, אך אז, לפני 70 שנה הדליקה לבבות רבים, גם בהתנגדות

מאת חיים מרגלית

קריאה בהצהרת בלפור עכשיו, לאחר 70 שנה, מעוררת תמיהות ותהיות. ההצהרה נראית ונשמעת היום כנייר בלתי מחייב ואפילו מעליב במובן מסויים, שכן למי שאינו זוכר, ההצהרה המפורסמת נשלחה במכתב פרטי ללורד ג'יימס רוטשילד, ב־2 בנובמבר 1917. השולח שר החוץ הבריטי, הלורד ארתור ג'יימס בלפור.

כולנו רגילים „לרוץ" עם מלות הפתיחה של ההצהרה — „ממשלת הוד מלכותו רואה בעין יפה ייסודו של בית לאומי לעם היהודי בפלשתינה". אך לא כך נפתח המכתב. המכתב, הכולל את ההצהרה, מתחיל ב„לורד רוטשילד היקר, בעונג רב הריני מוסר לך, בשם ממשלת הוד מלכותו, את הכרזת האהדה שלה לשאיפות היהודיות־ציוניות, שהוגשה לקבינט ואושרה על־ידו. לאחר פיסקה זו באה ההצהרה שלאחריה מבקש בלפור מהלורד הנכבד להביא את תוכן המכתב לידיעתה של ההסתדרות הציונית. אז זה היה הישג אדיר, שהדליק לבבות של מאות אלפי יהודים, אם כי מבחינת ניסוח דיפלומטי לוקה כחסר, במושגים של ימינו.

היו מתנגדים רבים להצהרת בלפור. היהודים הדתיים והמתבוללים עשו יד אחת נגד ההצהרה. הם טענו כי הצהרת בלפור היא התערבות גסה ומסוכנת מצד בריטניה בענייני העם היהודי. לדבריהם, היהודים אינם צריכים בית לאומי. הדתיים הרגישו, כי בבוא המשיח יחזרו היהודים לא"י.

היו מתנגדים משמאל, ראשי „הבונד" הסוציאליסטי האנטי־ציוני, שהקיף רבבות פועלים יהודים במזרח־אירופה, קבעו, כי היהודים נאבקים למען מהפכה סוציאליסטית בארצות בהן הם חיים, שכן לאחר המהפכה הם יגיעו לשוויון זכויות. בריטניה היא אימפריאליסטית שוחרת מלחמה והצהרות הפרו־ציוניות של בריטניה מעידות על מזימות הציונים עצמם כמשרתי האימפריאליזם.

מתנגדים לציונים

ואם באימפריאליזם הבריטי עסקינן, ההיסטוריונית ברברה טוכמן, בספרה „התנ"ך והחרב" מרחיבה את הדיבור בעסקי האימפריאליזם הבריטי.

הספר של טוכמן מתחיל מימי התנצרות השבטים באי הבריטי, במאה ה־6 ומגיע לימינו. בין השאר, היא מתארת איך ומי הכין ובישל את „הצהרת בלפור" בימי מלחמת העולם הראשונה. הבריטים חיפשו עוזרים וידידים במלחמתם נגד אוייביהם: גרמניה, אוסטריה־הונגריה ותורכיה. החיבה לתנ"ך, ליהודים ולציונים היא רק חלק מהסיפור היו אז מתנגדים רבים לציונים.

שנתיים לפני הצהרת בלפור, בחודש מארס 1915, הוחלפו מכתבים ומסמכים בין מאק־מהון, נציג בריטניה במצרים, לבין השריף חוסיין מלך חג'אז בו הבטיחו האנגלים לו ולבניו, פייצל ועבדאללה, שליטה על השטחים הערביים שהיו בשליטת התורכים. (היום: סוריה, לבנון, ארץ־ישראל, ירדן ועיראק) הסכמי מק־מהון תוכננו והוכנו על־ידי קבוצת המרגלים הבריטיים, שהידוע והמפורסם בהם הוא לורנס „איש ערב", שפעלה במזרח־התיכון מתחילת המאה ה־19, בחסות „הקרן הבריטית לחקירת א"י". קבוצת המרגלים הזאת הכינה במשך שנים את פירוק האימפריה התורכית והעברתה לידי שליטים פרו־בריטיים.

לא עברה שנה מאז הסכמי מק־מהון וחוסיין ובחודש מארס 1916 ישבו להם בקהיר לורד פיקו נציג צרפת ומארק סייקס נציג בריטניה, ששמו את מפת המזרח התיכון על השולחן וחילקו את האימפריה התורכית ביניהם. בריטניה וצרפת כשותפות עיקריות, איטליה ורוסיה כשותפות זוטרות.

לציונים נודע במקרה על הסכם „סייקס־פיקו" הסודי, בחודש ינואר 1917 מפיו של צ'ארלס פרסטוויץ' סקוט, בעליו ועורכו של העתון רב היוקרה „מנצ'סטר גארדיאן", בעת המגעים האינטנסיביים בין וייצמן, סוקולוב ועוזריהם עם ממשלת בריטניה על הצהרת כוונות פרו־ציונית, (הצהרת בלפור). מרק סייקס אדריכל ההסכם הזה שהשתתף כסגן שר החוץ הבריטי במגעים עם הציונים, הסביר אותו במילים כלליות למנהיגי הציונים באנגליה בחודש פברואר. את מפת הסכם „סייקס־פיקו" ופרטים עליו הביא לאנגליה ד"ר יחיאל צ'לנוב ממנהיגי הציונים ברוסיה, שקיבל אותה ממשרד החוץ הרוסי אחרי מהפכת פברואר 1917.

טוכמן אינה נכנסת לפרטים. היא קובעת כי הסכם מק־מהון וחוסיין, הסכם „סייקס־פיקו" ו„הצהרת בלפור" היו בקו האינטרסים של האימפריה הבריטית, שניצלה כל אפשרות להגדילה ושמה לה למטרה להגן על הדרך להודו, היהלום שבכתר האימפריה. טוכמן מזכירה בספרה את הכוונות הטובות של הבריטים במאה ה־19, רבים וטובים חלמו באנגליה על חידוש מלכות ישראל בארץ־ישראל בתנאי אחד: היהודים צריכים להכיר בשגיאתם הגדולה, כאשר צלבו את ישו. והיה אם יקבלו את דת האמת ידאגו הבריטים לייהודה של ארץ־ישראל שתהא כמובן, בת־ברית נאמנה לבריטניה. אחד מאדריכלי אותה תוכנית היה לורד סליסבורי, דוד של לורד בלפור.

תזיק ליהודים

סיפור אחר ושונה מספר לנו שמואל טולקובסקי, בשנת 1917 היה מזכיר הוועדה שפעלה להשגת הצהרת בלפור. היומן של טולקובסקי מספר, בלשון אובייקטיבית על השתלשלות המאורעות, הוויכוחים, הספקות, התהיות, הנוסחים השונים של ההצהרה ועל פעולות הנגד של יהודים אנטי־ציונים, שפעלו נגד ההצהרה בתוך ממשלת בריטניה, וכן על כל השקרים וההאשמות ההדדיות, שאפיינו את מנהיגי הציונים. טולקובסקי תורם ביומנו תרומה שאין למעלה ממנה להבנת המאורעות. יש ביומנו חומר על הקשרים עם התומכים האנגלים וכן על הספקות של חלק מן המנהיגים הציונים שחששו, כי הצהרת בלפור תזיק ליהודים, שרובם הגדול חיו תחת כיבוש גרמני, ולישוב היהודי בארץ־ישראל, שחלקו הגדול היה בידי התורכים.

מתנגדים מסוג אחר היו הסוציאליסטים הציונים, מפלגת פועלי ציון. הודעת המפלגה מדצמבר 1917, שהתקבלה בישיבת הוועד המרכזי בקייב, מתייחסת בחשדנות לממשלה אנגלית, כיוון שהמדיניות האימפריאליסטית של אנגליה אינה יכולה להרחיק לכת, מאשר „להשתדל להגשים" את האידיאל הציוני.

באשר למנהיגים הציונים — לראשי פועלי ציון, נראה, כי „התרועה הציונית אינה הולמת את מצב העניינים. מנהיגי הציונים לא הבינו, כי אנגליה מעוניינת לאכלס את הארץ בחומר אנושי מוכשר, תרבותי המתייחס מן לאנגליה, שיאפשר שיעבוד הארץ להון אנגלי וכדי לזכות באהדת העם היהודי להנהלת „המלחמה עד תום". אנגליה, לדבריהם, כמו אימפריאליסטים אחרים, מנצלת תנועת שחרור לאומית לטובת ענייניה. ראשי פועלי ציון תובעים את סיום מלחמת העולם, כריתת שלום שתבטיח חופש לאומי לכל העמים הקטנים ובתוכם חופש התיישבות היהודית בא"י. הם סבורים, שמנהיגי ההסתדרות הציונית נפלו בפח שהכינו להם האימפריאליסטים.

גם על זאת דיברו אז, לפני 70 שנה.

מכתבים לידיד

הדילמה בין הלב והשכל

האובליסק המצרי שיוקם ליד קיבוץ נגבה, יזכיר לחבריו את האוייב המנסה לפרוץ את הגדר — אך גם את השלום ששם קץ לשפיכות־דמים

נפתלי היקר,

חברים בקיבוץ נגבה חוזרים בימים אלה במחשבותיהם ובשיחותיהם לשנת 1948, לאותם ימים, כאשר הקיבוץ עשה היסטוריה. מאז הקמתו ב־1939 ידע הקיבוץ בעיות בטחון חמורות. במרחק של פחות משני קילומטרים מן הקיבוץ ישבו החיילים המצרים, אשר תפסו את מצודת עיראק סואידן, שממנה ירו לעבר הקיבוץ. עם פרוץ מלחמת השחרור ניסו המצרים לכבוש את נגבה כשהם מפעילים כוחות גדולים, לרבות טנקים וחיל־אוויר. ביום הראשון להתקפה נהרג יצחק דובנוב שכינויו „יואב", מפקד האיזור. לא אבוא לספר כאן את אגדתה של נגבה, שגבורת לוחמיה זיכתה את הקיבוץ בכינוי נגבה־גראד, על־פי הדימוי של הגנתה העיקשת של העיר הסובייטית סטאלינגראד נגד הפולשים הנאצים. נגבה לא נפלה למרות שהמצרים הצליחו להגיע עד לגדר המשק. מתוך 140 הלוחמים — 14 שילמו בחייהם.

נגבה היום, ככל קיבוץ, חיה במציאות ההווה, ומתמודדת עם הקשיים הכלכליים, אם־כי שנת 1948 משמשת רקע קבוע לחיי הקיבוץ. מדי פעם באות קבוצות מבקרים בעיקר תלמידי בתי־ספר, אך גם תיירים מחו"ל, השומעים בהשתאות את סיפורה של נגבה, רואים את שיחזור הימים ההם, ומתקשים להאמין לסיפור. לא מזמן נערך בסביבה כינוס חטיבת „גבעתי", ובין השאר הוחלט על הקמת עמותת „גבעתי", אשר תשתתף בהקמת מוזיאון־זכר במצודת יואב על שמו של יצחק דובנוב. אך בינתיים, הגיעו אל הקיבוץ שתי בשורות, שהפכו נושא להתלבטות בין חברי הקיבוץ.

הראשונה לא היתה בבחינת הפתעה: שלטונות צה"ל הודיעו, כי המצרים מבקשים להקים אנדרטה לזכר אותם חיילים מצרים רבים, שנפלו בניסיון לכבוש את נגבה בשנת 1948.

זו לא היתה הפתעה, שכן בעת חתימת הסכם שלום בין ישראל והמצרים הובטח לסאדאת, כי אנדרטה כזאת תוקם בסמוך למצודת יואב (לשעבר עיראק־סואידן).

מנחם בגין ביקש אז מסאדאת להותיר בסיני שתי אנדרטאות לזכרם של החיילים הישראלים שנפלו שם בקרבות, ונשיא מצרים ביקש לקיים הדדיות במחוות השלום הזאת, ולהקים אנדרטה בסביבות נגבה. הרעיון עצמו היה בהחלט חיובי, שכן קיומן של אנדרטאות אלה בא להדגיש באופן סמלי, אך גם מוחשי מאוד, את הפיכתם של האוייבים מאתמול לשכנים המבקשים לחיות בשלום.

ובכן, חברי הקיבוץ ידעו על ההסכם בזמנו, אך נדמה שהנושא לא העסיק אותם. אולי משום שסברו, כי המצרים לא יממשו את תוכניתם. עתה עלה הנושא לשיחת הקיבוץ ולשיחות בין החברים. לעומת זאת, הבשורה השניה באה בהפתעה. מן המטכ"ל באה ההודעה, כי המצרים מבקשים לערוך ביקור־מפגש בקיבוץ נגבה, מפגש של הלוחמים לשעבר. מעניין, שדווקא הביקור מעורר יותר סימני שאלה מאשר הקמתה של האנדרטה. בחרתי לשוחח על הנושאים האלה עם שני חברי המשק, המייצגים שני דורות, עם יעקב (קובה) וילן, מי ששימש בימים ההם בתפקיד של מא"ז, ועם בנו אבשלום וילן, מראשי „שלום עכשיו". השיחות היו קצרות בעיקר כדי לחוש אולי בפער הדורות בהתייחסות אל העבר. אב ובנו. היו אצלם אולי רגשים שונים, אך לא חילוקי דעות משמעותיים.

אומר קובה וילן: „זה נושא המטריד יותר את הוותיקים. הצעירים לא השתתפו בשיחת הקיבוץ, אבל הוותיקים זוכרים את ה־14 שנפלו בקרב. הם זוכרים את יצחק דובנוב, שעל שמו נקראת היום המצודה, אשר במרחק של 50 מטר ממנה יוקם האובליסק המצרי. לא, בשיחה לא הושמעו דברי התנגדות ממש, אבל הורגש הקונפליקט בין הלב והשכל, בין הרגשות ובין ההגיון. חברים מבינים, כי אם הגענו לשלום עם מצרים צריך לכבד את זכותם המעוגנת בהסכם להקים את האנדרטה. אנחנו הרי רצינו שלא. והרסו את האנדרטאות שלנו בסיני, כמו שהרסנו במו ידינו את ימית.

אנו מבינים שאת השלום עושים עם אוייבים, ואכן המצרים היו אוייבים ונגבה ידעה היטב את איבתה של מצרים. דע לך ש־14 הרוגים זה הרבה מאוד בשביל קיבוץ. גם חיילי „גבעתי" הצעירים של היום, אשר ביקרו כאן לפני זמן לא רב בעת כנס החטיבה, ידעו להעריך את גורל הקורבן". יעקב וילן אינו צופה התנגדות של חברים, אך אינו מסתיר את הדילמה הניצבת בעיקר בקרב הוותיקים.

אבשלום וילן סבור, כי עניין הביקור מעורר בעייתיות גדולה יותר מאשר האנדרטה. אבל — אומר אבשלום — המפגש יהווה מעין אקט של התפייסות היסטורית, סגירת המעגל. ההתלבטות היא בעיקרה על רקע רגשי. עם זאת צריך לזכור, כי המצרים נחלו כאן ב־1948 תבוסה קשה. עם כוחותיהם האדירים הם לא יכלו ללוחמים המעטים של נגבה". אבשלום ביקר בשנת 1980 במסגרת משלחת של „שלום עכשיו" בקאהיר, ונפגש גם עם הנשיא סאדאת. כאשר הציג את עצמו כחבר קיבוץ נגבה, העיר הנשיא מיד: „אני מכיר את המקום". קציני מצרים, ביניהם נאצר, שאחר־כך ביצעו את המהפיכה במצרים ישבו בשוחות הנגב, השתתפו בקרבות וראו את חולשתו של הצבא המצרי שלא יכול היה לכבוש את נגבה. אבשלום מבין את הדילמה של ותיקי נגבה, אך בשבילו טבעי הדבר, שהשלום מחייב התפייסות.

אני מניח, כי המצרים אשר פגשו, לאחר הסכם השלום את הישראלים הראשונים, התלבטו אף הם בין שמחת השלום לבין זיכרון העוינות והקורבנות. היו ביניהם לא מעטים, אשר יקיריהם נפלו בלחמות עם ישראל. הללו בוודאי התקשו ללחוץ את ידיהם של הישראלים, ואולי לא רצו כלל לפגוש אותם. כל גלגול ברגשות אלה, גם בתוכנו, אבל בנגבה, כך התרשמתי, יודעים כי בקונפליקט שבין הלב והשכל אין מנוס, אלא להתרכז בסוף של דבר במחשבה הרציונאלית המחייבת לחזק את השלום. האובליסק המצרי שיוקם בשכנותו של הקיבוץ יזכיר להם את הצבא המצרי המנסה לפרוץ את גדר הקיבוץ ולהחריבו, אך גם את השלום ששם קץ לשפיכות הדמים בין שני העמים.

שלך בידידות,

מארק גפן

מי יקבל חררה

אנשי ההתיישבות קיוו לחמאה וזכו — במחמאות. גם מי שלא מחונן בחוש עיסקי מפותח, יבין מה מתאים יותר לפתרון בעיות כלכליות. וכאלה הן בעיותיה של ההתיישבות אשר לצורך המאבק האחרון, הכתירה את עצמה בשם „משפחת האדמה".

ראש הממשלה לא קיבל חררה מאוהל המחאה של החקלאים. להיפך, הוא שיבח את דרכי המאבק התרבותיות שלהם. אבל אם הנמחה (הממען למחאה) משבח אותך, הישגי מאבקך מוטלים בספק.

אפשר להתנחם בחריגים. מוטי אשכנזי פתח לבד והפיל ממשלה. עובדי התעשיה האווירית הרעישו שמיים בארץ ויצאו בשן ועין. אבל את פועלי אתא הצמתוניים שברו ללא פשרות, ולעומתם העובדים התקיפים של מספנות־ישראל מנעו את סגירת מפעלם. לא במקרה מקובל לחשוב בארץ הזאת, שבלי פנאטיזם פרוע אין תגובה ובוודאי אין הישגים. אפשר לנסח זאת גם כך: לא כל מי שמבעיר צמיגים, לא כל מי שהולך על מכות או לא כל מי ששופך דם מצליח, אבל בלעדי אלה אין בכלל התייחסות. אלה סימני ההיכר המוכרים של הייאוש, העוול והאי־צדק.

ובכל זאת, אנשי ההתיישבות העובדת לא בנויים להתנהגות כזאת כמעט אסור לכתוב דברים כאלה, כי באווירה השוררת בארץ — בעיקר לגבי קיבוצניקים — הגדרה כזאת בעצמה עלולה להיחשב כהתגשאות. אבל עובדה היא: רע להם, רע מאוד, ובכל זאת, ערכו בקושי מעין הפגנות בכמה צמתים ולפני כמה ימים הקימו אוהל־מחאה, שגם אותו קיפלו בינתיים. אבל הם לא בנויים לפעולות אלימות. לא כי הם יותר טובים אלא קודם־כל כי בינתיים עוד לא הגיעו לפת לחם. הודות לערבות ההדדית השוררת ביישובי התנועות הקיבוציות. והקיבוצים לא יוותרו על הערבות הזאת רק כדי לעשות רושם אומלל יותר על הציבור. הם גם לא בנויים לפעולות מחאה המוניות, ממושכות, פראיות כי הם גם הבעלים של עיסקיהם וגם העובדים בהם. פעולות מחאה פירושן נטישת העבודה והרכוש הפעיל כלומר גרימת „נזק" לא רק לזולתם, לא רק למוסדות אלא גם לעצמם. גם גרימת נזק שאין לו תקנה. ויש עוד סיבה: רוב אנשי ההתיישבות באמת עוד לא עיכלו, שדרישות כל־כך אלמנטאריות, צודקות, פשוטות — לא מפלסות להם הבנה אצל מנהיגות המדינה. מביך ומתסכל וגם משתק במיוחד, שמנהיגות זאת כוללת, היום גם את מנהיגי מפלגת העבודה. רק כך ניתן להבין את הערתו הקשה, הבוטה — אך הנובעת מניסיון אישי של שבועות אלה — של אהרון ידלין מזכ"ל תק"ם, איש חינוך נעים הליכות, שהאשים את פרס על כי נמאסו עליו אנשי ההתיישבות, כי הוא, פרס, „מקבל חררה כאשר רואה אותם", דברי ידלין.

כך נולד האוהל. צורה יהודית למחאת ההתיישבות. אפשר להלעיג אותו אבל עובדה היא, שגם בימי שביתת התקשורת (הרדיו והטלוויזיה) הצליח לרכז סביבו תשומת לב ולהכנס אל תוך את כל מגזרי החקלאות וההתיישבות. אבל היה בו חסרון אחר. אולי בשל ייחודו במדינה הרגילה כאמור, לשפה אחרת. במקום הבנה והזדהות הוא עלול היה לעורר, וגם עורר, כל מיני תחושות לא רלוונטיות של צער, רחמים ואנחות של „עד לאן הגענו...". כל אלה במקום דיון בבעיות המעשיות ופתרונן. אופיינית ל„החלקה" הזאת היתה למשל רשימתו של דן מרגלית („הארץ", 29.10.1987) בשם „הקיבוצניקים ככת טמאים". היה בה הכל מפוליטיקה עד פסיכולוגיה, מחשבות עד עקיצות, מעליה לרגל ועד עליה לקבר אל „הימים ההם", שעברו ללא שוב אבל לא היתה בה אף מלה אחת של התייחסות אל העניין אשר לשמו הוקם האוהל ונערכה המחאה הריבית ההרסנית, הרצחנית.

אני מכיר קיבוץ אחר, קיבוצי, והוא לבטח לא יוצא דופן בין כל היישובים. כל הענפים רווחיים, במובן הפשוט והמלא של המושג הזה. כל הסיפורים על ימי ארידור העליזים בהשתוללנו, הם אגדות מרושעות. לקחנו הלוואות לשיכונים (צנועים בהחלט) ולהקמת בית־חרושת כדי להבטיח את העתיד. התוכנית הכלכלית של פרס־מודעי תפשה אותנו באמצע והריבית, שהכפילה והשלישה ללא מוצא את החובות רובצת עלינו כמו אבן ריחיים על הטובע בים. הסכומים האלה הועמסו עלינו ביודעין. „המעמיסים" הזהירו והבטיחו תיקון בבוא המועד. המועד בא — וזה מתחמקים. אגב, הקיבוצים נענשו פעמיים: גם כייצרנים חקלאיים וגם כייצרנים תעשייתיים. אין זה סוד, בנאומים חגיגיים זה אפילו מקור גאווה, שיותר מחמישים אחוז מהכנסות הקיבוצים הם מענפי תעשייה.

לכן, מוטב שיפסיקו לדבר דיבורי הסתה על ההתיישבות „כעורך" כאשר מתכוונים לקישוט. איש לא מבקש להחזיר במאבק זה „עטרה ליושנה", והכל לפרסם הבלים אנכרוניסטיים כאלה כמו „את, מכוש, טוריה וקלשון התלכדו בסערה", ומהללים על הצער, הרחמים ועל המאה בדיעבד כ„מלח הארץ" („חלוצים שבכתר". תובעים משהו את חזרת הגזל ומציעים לנקוט גישה הגיונית, עיסקית, בראייה לטווח רחוק, אל ענפי יסוד של מדינת היהודים. אם ההתיישבות לא תזכה בכל אלה, לא ראש הממשלה ולא מקבלי חררה מאיתנו יקבלו חררה אלא המדינה כולה, כי היא תהיה עקוצה ופגומה ומתגרדת ללא תקנה בהיעדר בסיס לקיומה. אלפי אוהלים לא יקלטו את כל אלה שיבואו לשבת שבעה עליה.

אריה פלג

ראש דסק לענייני היום: לוי שוהם • עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

---

16 שנה. קשר השקר

אליבי לשופטים

מאת חנה איש־הורביץ

שוב מופנית האצבע המאשימה אל הזוטרים, אל אלה שפעלו במסגרת של מערכת, שאת כלליה לא הם קבעו. האשמים של ועדת אגרנט היו אנשי צה"ל. האשמים של ועדת לנדוי הם חוקרי השב"כ ומפקדיהם.

אנשי התביעה לא ידעו דבר, אומרת הוועדה, והדרג המדיני, דהיינו ראשי הממשלה שכיהנו במשך שש־עשרה השנים האחרונות, אף הם לא ידעו דבר. לכן אין הם אשמים, וחפים מכולם הם השופטים — אלה שרומו אלפי פעמים. עשרות פעמים מדי יום, ולא הבינו, ולא ראו ולא התפלאו, על הנכונות הרבה של אנשי ארגוני הטרור להודות באשמה. כאילו פיעם בכל הנאשמים הללו צורך עז להתוודות, כזה שפיעם בליבו של רסקולניקוב ב„חטא ועונשו".

שניים מחבריה של ועדת לנדוי (משה לנדוי, לשעבר נשיא בית־המשפט העליון, ויעקב מלץ, מבקר המדינה, שופט לשעבר), הם שופטים בדימוס, והדו"ח כאילו תובע את עלבונם של השופטים, אשר לא הובאו בסוד העניינים.

בכל הנוגע לעצם תפקודם של החוקרים, אין הוועדה משמיעה הסתייגויות מהותיות. להיפך, הוועדה מציינת, כי החוקרים שאפו להביא הודאות אמיתיות בפני בית־המשפט, וכי הם עצמם ראו לבסס את האשמות שהגישו, במידע מודיעיני נוסף, אשר אומנם לא ניתן להביאו בפני בית־משפט, אבל אותם הוא שיכנע בדבר אמיתות האשמה. ואכן, אנשים המכירים את הנעשה בארגוני הטרור אומרים, כי הנאשמים שהובאו בפני בית־המשפט הם בדרך כלל, חברי ארגוני הטרור, ולא אנשים תמימים שחטאנו להם.

מסתבר, שהמדינה הטילה על חוקרי השב"כ לבצע מלאכה קשה ואולי אפילו, כביטויו של אחד החוקרים שהעידו בפני הוועדה, „עבודה מלוכלכת", שאיש אינו מטיל ספק בחיוניותה, אך לא נתנו בידיהם כלים חוקיים לביצועה. הוועדה אומרת, ובצדק, שאין לדבר על „איזור דמדומים" של החוק, וכי היה על החוקרים לפעול בדרך חוקית. ומאחר שלא נהגו כן, הם אשמים. עם זאת, הוועדה ממליצה באופן התקיף ביותר, שלא להעמיד את החוקרים לדין על העבירות של שבועת שקר, שהם ביצעו. היועץ המשפטי לממשלה הודיע, שהוא מקבל המלצה זאת של הוועדה.

אנשי השב"כ נשמו לרווחה, על שהדו"ח הסיר מהם את האיום של עמידה בדין פלילי. אבל הוועדה לא הסירה מהם את הכתם של העבירה הפלילית שאותה הם ביצעו כדבר שבשיגרה, במשך שנים ארוכות. האם זה היה הכרחי? האם לא היה זה מתפקידם של אנשי התביעה האזרחית והצבאית, שעמדו בקשר יום־יומי עם החוקרים ועם הנאשמים, לחשוב על המתרחש בפניהם ולהנחות את החוקרים עוד בראשית ימיה של „השיטה"? האם כל כך מרוחקים היו מהנעשה, ולא עלה במוחו של אף אחד מהם שמץ של מחשבה, שאולי משהו רקוב בהודאות ה„רצוניות" של סיטואציות הללו. אחד היועצים המשפטיים לממשלה לשעבר, שהעיד בפני הוועדה, אמר, ש„להאשים את אנשי התביעה בכך שידעו (על עדויות השקר של החוקרים), זה לא רק אי־אמת, אלא נבזות". למרות דברים חריפים אלה, קשה להשתחרר מהרושם, שמידה מסויימת של היתממות נוהה היתה, בהתעלמותם של התובעים, מסימנים שונים, שבוודאי היו פזורים בשטח.

הראיה היחידה

ואם התובעים אינם אמורים, על־פי אופי תפקידם, להתאמץ ולערער את יסודות התיקים, שהם מביאים בפני בתי־המשפט, תפקידם של השופטים הוא אחר: עליהם לראות את הנאשמים, להאזין להם, ולשקול את אמינותו של כל אחד מהם. אין הם רשאים להחליט, באופן כולל, שכל הנאשמים בפעולות טרור הם שקרנים, ועם זאת — כל חוקרי השב"כ הם דוברי אמת. היה מקום לתמיהה, מדוע זה הסכימו כל הנאשמים להודות, ובמיוחד כשידוע להם, שהודאתם עשוייה להיות הראיה היחידה נגדם?

מדוע השופטים לא ראו ולא שמעו את דברי הנאשמים? למרות מיתוס הביטחון, ניתן היה לצפות משופט, שינהג על־פי כללי הראיות, ולא יסמוך בעיניים עצומות על כך, שאין אף כושל במערכת הבטחונית.

בעניין זה אמר לי השופט יורם גלין, שכיהן כשופט צבאי, ועד שנת 1973 היה שופט בבית־הדין הצבאי בעזה, כי זכור לו שבמיספר מקרים, בהם הוא שפט נאשמים בפעולות טרור, הוא לא האמין לגירסתו של חוקר השב"כ. באותם מקרים, כמובן, נפסלה הודאתו של הנאשם. היה זה בראשית ימיה של ה„שיטה", שמאז התבססה והיכתה שורש. משפטן אקדמאי בכיר, ממקורבי האגודה לזכויות האזרח, שהיה אחד משופטיו של נפסו, סירב להתייחס לממצאי הדו"ח, אף לא בעילום שם.

זהו סדק, ראשון מסוגו, בחומת ה אמינות של בתי־המשפט שלנו.

גם הדרג המדיני, קובעת הוועדה, חף מכל ידיעה. שוב, כמו בדו"ח ועדת אגרנט, ושוב התוצאה של אי־הידיעה, היא העדר אחריות. והלא חובתו היא לדעת ולפקח. ומה על מבקר־המדינה? מדוע הוא הסכים לפעול כשוליים של השירות, ולבדוק רק נושאים של מינהל וכספים?

לגופן של החקירות — הוועדה קובעת, שניתן לקיים חקירות יעילות במסגרת החוק הקיים. הוועדה גיבשה מערכת של כללים, שלפיהם אמורים חוקרי השב"כ לפעול בעתיד. מה שמוזר הוא, שהוועדה כללה את ההנחיות שלה בחלק הסודי של הדו"ח: מה יכול להיות סודי בהנחיות אלה? הלא המחבלים שנחקרים לומדים את שיטות החקירה על בשרם, ומי כמוהם מכיר אותן. וכמותם חבריהם ומפקדיהם לארגון. החוקרים אותם עם הגיעם לכלא, אף הם מכירים את השיטות. ומלבד זאת — תמיד קיימת אפשרות שהנאשם יעיד בפני בית־המשפט על שיטות חקירתו. האם יסתמו את פיו?

מפני מי, אם כן, מבקשת הוועדה להסתיר את הנחיותיה, שלפי טענתה, הן הנחיות חוקיות ואנושיות? הסבר אפשרי הוא, שהוועדה הסתבכה בדילמה, שבפניה עמדו אנשי השב"כ — לא נעים לפרסם את האמצעים שנוקטים במהלך חקירות. לחברי הוועדה אולי לא יהיה נעים לחשוף את המלצותיהם בפני הגויים, בפני קהל המשפטנים העולמי „יפה־הנפש".

אחת התוצאות האפשריות של דו"ח הוועדה הוא, שאנשים שהורשעו על־פי עדויות של אנשי השב"כ, יתבעו, כי ייערך להם משפט חוזר. החוק מאפשר לדרוש משפט חוזר, אם התגלו לאחר מתן פסק הדין, עדויות חשובות, שלא היו ידועות בזמן המשפט.

העובדה שחוקרי השב"כ שיקרו בעדויותיהם, היא עובדה חשובה. נראה, שטענה זו יוכלו להעלות אותם מורשעים, שנערך להם „משפט זוטא", כלומר אלה שטענו, כי הודאתם באשמה התקבלה באמצעי לחץ, ובמשפט הזוטא נשבע החוקר של השב"כ, כי לא כך היה הדבר. לגבי הנדונים בשטחים, לא קיימת אפשרות זאת, אבל הוועדה מציעה הסדר משפטי אחר, שיאפשר להם להגיע לאותה תוצאה.

באופן מעשי, ייתכן שארגוני הטרור יחליטו לערוך מיספר „משפטי־ראווה", שיביכו את מדינת ישראל. קיימת גם אפשרות, שנאשמי המחתרת, שאף הם טענו בשעתם, שהודאותיהם הושגו מהם בלחץ, יבקשו משפט חוזר, אבל אפשרות זאת פחות סבירה. האמצעים, שנאשמי המחתרת התלוננו עליהם, היו בעיקר אמצעי לחץ פסיכולוגיים, ואמצעים אלה הוועדה קובעת כמותרים. יתר על כן, חברי המחתרת יעדיפו מן הסתם, שלא לשבש את יחסיהם עם משרד המשפטים, ויעדיפו לפעול במסלול של קבלת חנינה.

ובסך־הכל, עוד צעד של „ניקוי האורוות", של חשיפת נורמות של שקר ושל נושאי תפקיד ממלכתיים, שלא ביצעו את המוטל עליהם.

בוועדת לנדוי „ניקוי האורוות" מתמקד שוב בזוטרים. האוחזים במושכות חפים מכל אשם

אזובי הקיר

גם לאחר פירסום הממצאים החמורים של ועדת לנדוי, אין איש בישראל המפקפק בקיום מערכת המשפט. אבל למרבה הצער, לא כל־כך פשוט לחזור על קביעה זו בכל הנוגע למערכת המשפט בשטחים — לא במשפט הצבאי, ולא באזרחי.

חוקרי השב"כ עשו לעצמם נורמה לשקר לשופטים בבתי־המשפט בישראל. על אחת כמה וכמה שלא נטלו על עצמם מגבלות חמורות יותר בבתי־המשפט הצבאיים בשטחים. אבל מערכת המשפט בשטחים סובלת מחוליים עמוקים יותר, עד כי ספק אם תושבי השטחים יכולים לראות את הצדק נעשה, וספק אם ביכולתם לתת אמון בשופטים שהעמידו עליהם. קודם־כל, אי שוויון בפני החוק. להם ולערבים מערכת משלהם. ערבי אינו יכול לתבוע מתנחל בבית־משפט ערבי, ובוודאי אינו יכול לתבוע את המושל־הצבאי. מקובל לחשוב, כי בתי־המשפט הצבאיים דנים רק בענייני בטחון ולא היא. נושא כל־כך אזרחי כמו ענייני קרקעות העובר אפילו לא לבתי־משפט צבאיים אלא לוועדות ערר צבאיות, שהחלטותיהן טעונות אישור המושל הצבאי. האיכר המרגיש עצמו גזול, אינו מבחין בין לובש המדים שהוציא את צו ההפקעה לבין לובש המדים שלפניו הוא מערער. הוועדות האלה הוקמו בימי תפיסת הקרקעות המאסיבית של ממשלת הליכוד, כדי לבלום ריצת הפלאחים הערבים אל הבג"ץ הישראלי. ולא היתה המחשה להיעדר אפילו מראית הצדק בשטחים מאשר הפיכת בית־המשפט הגבוה לצדק לבית־משפט מחוזי לענייני קרקעות של הגדה. אם אין אמון במערכת הצדק הישראלית בכל מה שקשור לקרקעות על אחת כמה וכמה בענייני בטחון. בישראל מדברים על ליקויים חמורים במערכת המשפט — *בשטחים היא כמעט אינה קיימת.*

פנחס ענברי

זעזוע מחזק

ממצאיה של ועדת לנדוי כפי שפורסמו בחלקו הגלוי של הדו"ח מהווים האשמה קשה ומצביעים על כשלון מחפיר של המערכת המשפטית, שבמשך שנים ארוכות לא הבחינה במסכת שקרים, הטעיות ובירורי ראיות או שאפילו נתנה יד לכך תוך העלמת עין — כפי שטוענים חלק מאנשי השב"כ.

בעבור אנשי אגף החקירות בשירות הבטחון הכללי שאליהם הופנו חיצי הביקורת לאחר שנחשפה פרשת נאפסו, מהווה הדו"ח אישור רשמי לכך שלא חידשו דבר ובסך־הכל מילאו אחר הוראות ברורה הנורמה של מידור כס המשפט ממלוא העובדות.

ואולם, מאידך יש להניח כי בבסיס המלצה זו עומד אי־רצונה של הוועדה (שבוודאי התייעצה עם גורמים בכירים) לראות עתה את כל חוקרי השב"כ מתייצבים בשורה, נחקרים ומובאים לדין. ההערכה כעת היא, שבעקבות ממצאי חקירת המשטרה המתנהלת בפרשת נאפסו וכמוה בחשיפות נוספות שבהחלט באות כעת בחשבון, מוצאים עצמם חוקרי השב"כ מוגנים „ומכוסים". שהרי לא יעלה על הדעת שחוקר שביצע תורת לחימה שהוטמעה בו, הגורסת שקרים בבית־המשפט — יעמוד לדין.

בפני ראש הממשלה הממונה על השירותים, עומד עתה אתגר גדול, שספק אם יוכל לעמוד בו ללא פיקוח פרלמנטרי וציבורי: לעקור את הנורמה הפסולה והמסוכנת שנשתרשה בשב"כ במשך שנים כה ארוכות. השב"כ, שעבר שנתיים קשות ורצופות זעזועים, ועדות חקירה ובדיקה וחשיפה כמעט בלתי־הגיונית, צפוי עתה בהכרח לעבור זעזוע נוסף, שממנו, יש לקוות, ייצא מתוק ונקי מכל נורמה פסולה. ועדת לנדוי ממליצה בדו"ח החסוי שלה על מעין „מדריך" ונוהל עבודה לחוקר בשב"כ, אולם כבר בחלק הגלוי קובעת הוועדה, כי מותר להפעיל אמצעי־לחץ שונים ואם אלה אינם עוזרים, אזי „אין מנוס ממידה מתונה של לחץ פיזי". רגלו של יוסי גינוסר הכובשת את לחייו של עזאת נפסו, מציבה שאלות רבות כדבר אותה „מידה מתונה" שבוודאי עוד ידונו בה בימים הקרובים.

אבי בניחו

ממצפון תיפתח הרעה

ועדות החקירה מסורסות. מי שבכל זאת לא ממהרות לשכוח הן דעת־הקהל והתקשורת

מאת יהודה צור

ברוב ארצות המערב הפרשות בהן מעורבים שרותי הביטחון, מתרחשות תמיד רחוק מעיני הציבור ובעניין זה לישראל אין מה להתבייש, ולפחות יש לה מקום טוב באמצע.

עד שנות ה־40 המוקדמות למעשה, לא זכו פרשות הריגול בפירסום ציבורי. כל מדינות המערב הקפידו להכחיש כל קשר ומעורבות לעניינים אפלים, אשר כונו „פרשות הגלימה והפיגיון", כדי להמחיש עד כמה מדובר בעסקים אפלים, שלאזרח הנאמן לא ראוי להתעסק בהם.

הדברים השתנו במהרה עם תחילת המלחמה הקרה, אולם גם עם חשיפתם של מרגלים רבים בארצות המערב הקפידו השלטונות להימנע מהקמת ועדות חקירה אובייקטיביות, אשר עלולות היו לחשוף לא רק את האמת על הפרשה הנידונה, אלא גם דברים חמורים בהרבה.

גם כאשר ב־22 ביולי 54' ערק אוטו יון, ראש שירותי הריגול הנגדי של גרמניה־המערבית לגרמניה־המזרחית, לא הוקמה ועדת חקירה ממלכתית והכל הסתפקו בבדיקה שגרתית של דרכי הפעולה. התמונה לא השתנתה גם כשהופיע, כעבור שנים, יון וטען שפשוט נחטף ולא ערק. כאשר התגלה, שמזכירו של וילי ברנדט היה מרגל מזרח גרמני, במשך 10 שנים „הסתפקו" בהתפטרותו של וילי ברנדט עצמו, אך ועדת חקירה ממלכתית לא הוקמה. הדברים דומים גם בשנות ה־70 וה־80, כאשר עשרות נשים גרמניות, בגילאים מבוגרים בעיקר, התגלו כמרגלות למען רוסיה וגרמניה המזרחית תמורת „אהבה".

הפעם הראשונה, שהוקמה ועדת חקירה חשובה באנגליה, שפעלה לעיני הציבור בעסקי שירותי הביטחון, היתה ב־63' עם פרשת פרופומו, שר המלחמה, שהתעסק עם יצאנית, צמרת ששיתפה פעולה כנראה, עם מרגלים רוסיים. אולם רק שנים רבות מאוחר יותר התברר, שכל החקירה, שנוהלה ביחס למרגלי הצמרת האנגלים, שפעלו בשירות רוסיה, כתוככי שירותי הביטחון האנגליים, עסקו יותר בטיוח העבירות ופחות בחשיפתן, מתוך כך שהאמינו שעדיף לדעת פחות ולשמור יותר על הקיים.

בארצות הברית ועדת חקירה ממלכתית ראשונה, בעסקי שירותי הביטחון בעקבות הסי. אי. איי, הוקמה בעת שלטונו של הנשיא פורד, בראשותו של סגן הנשיא נלסון רוקפלר. החקירה התבקשה בעקבות פרשת ווטרגייט וסיבוכיה. אמנם הוועדה הציגה הרבה ממצאים, אך למעשה שום אמצעים משמעותיים לא ננקטו עובדי הסי. אי. איי. אשר עסקו לא בחקירה בדרכים אלימות נגד קציני ונגד כלשהו שכבר כביכול, אלא התעסקו ברציחות ונסיונות רצח של מנהיגים ברחבי העולם. סי. אי. איי. ריגלה לא רק אחר אוייבים, אלא גם אחר פוליטיקאים ברחבי ארצות הברית בפרט ובעולם בכלל, גם כיון בעלי־הברית.

לקחים לעתיד

מכל הפרשות האלה, העדיפו רוקפלר והוועדה שעמד בראשה, להסתפק בהנחיות לעתיד ולהימנע מפגיעה אישית בעובדים מחשש לחיסולו מעשית של הסי. אי. איי. גם ועדת הסנאט של סנטור צ'רץ', שחקרה במקביל, גינתה וחשפה פרשות, אך הסקת מסקנות הצטמצמה בלקחים לעתיד. עובדה היא, שכעבור כמה שנים חזר הסי. אי. איי. לסורו, בהנהגתו של ויליאם קייסי, כפי שמוכיחה פרשת אירנגייט, נשק לאירן, לבנון וישראל.

לפני כשנתיים זעזעו שירותי הריגול של צרפת, כשעה שסוכניה ניסו להטביע את ספינת גרינפיס של ארגון אקולוגי בינלאומי ליד ניו־זילנד. לאחר החשיפה התפטר שר ההגנה הצרפתי, אך ראש ממשלת צרפת הכחיש כל קשר עם הפרשה ושום ועדה ממלכתית לא הוקמה, גם כאשר כעבור חודשיים פירסמו עיתוני צרפת ורדיו אירופה 1, שלראש הממשלה כן היה מידע על המתרחש. פשוט מאוד, כל הניירות הקשורים לפרשה נעלמו יחד עם התפטרותו של ראש שירותי הריגול, שנאלץ לעשות זאת בלחץ הקהל.

לרצוח, לענות ולהכחיש

20 שנה לפני כן, כאשר אירעה פרשת בן־ברקה, בה היו מעורבים שרותי הריגול של צרפת, ארה"ב, ישראל ומרוקו, למרות הצהרותיו הרבות של דה־גול, שהוא הורה לרדת לחקר האמת, התוצאה היחידה היתה הקשתם של כמה אנשי שוליים. שום ועדה ממלכתית לא הוקמה גם במקרה זה ולמרות הציפיות הרבות, בן־ברקה, רציחתו של מנהיג אופוזיציה במרוקו, על אדמת צרפת שנכנס לצרפת בדרכון דיפלומטי לא זיעזעה את העולם הצרפתי הרגיל מאז ותמיד לכך, שתפקידם של שירותי הביטחון לרצוח, לענות ולהכחיש אחר־כך כל מעורבות לעניין, בזמנו של דה־גול עקפו את בעיית שירותי הביטחון על־ידי הקמת שירותים מקבילים, שפעלו אך ורק על־פי הנחיותיו של לשכת דה־גול.

אפשר לומר שבעולם המערבי שום מדינה לא הרחיקה לכת, בחשיפתן של פרשות, בהן היו מעורבים שירותי הביטחון שלה. הסקת מסקנות, אם יש כאלה, נעשות בלחץ דעת הקהל, בעיקר אמצעי התקשורת, אולם למעשה, העסקים מתנהלים כרגיל, למעט הודעות ומינויות כפי שמוכיחה ההיסטוריה. בעניין זה, לישראל אין במה להתבייש לפחות בכל הקשור להשוואה אמיתית עם אלה של ארצות המערב. גם זאת נחמה.

שאלות פתוחות

„אני רוצה לקרוא את דו"ח „ועדת לנדוי" לעומק, לפני שאני מסיק מסקנות. אני מציע גם לעמיתי חה"כים לנהוג בדרך זו. צריך להתייחס לנושא בכובד ראש, ולא לפי האמוציה הסנסציונית. הנושא חשוב מדי. הוא בדמנו. טובת העניין דורשת פחות ריצות לתקשורת, והפסקת התחרות מי ישמיע דעות קיצוניות, או רדיקאליות יותר". כך הגיב אתמול מזכ"ל מפ"ם וחבר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, אלעזר גרנות, על דו"ח לנדוי בפרשת השב"כ.

גרנות העריך אתמול, כי מפ"ם תהא אישית יתייחסו לנושא במלוא הרצינות. עד אז לא יגיבו לגופם של הדברים. „התגובה שלנו תהיה מאוזנת". עם זאת, הוא סבור כי הוועדה גילתה אומץ־לב בעבודתה והרחה לנושאים שאחרים חששו אפילו להתקרב אליהם. היא טיפלה במכלול הנושא. גם החלק הגלוי של הדו"ח מעורר שאלות, ותמיהות. התגובה תבוא רק לאחר שייבדק גם החלק הסודי של הדו"ח. „ביקשתי כינוס של ועדת החוץ והבטחון", מסביר גרנות, כדי שנוכל לשאול את חברי הוועדה שאלות, בנושאים ספציפיים, נרצה להבין למה הם התכוונו, כשקבעו דבר מסויים, ולמה הם החליטו כך ולא אחרת בנושא אחר. דבר ברור לי כבר עתה: יש למנות יועץ קבוע ליד רה"מ למודיעין כפי שקבעה בשעתו ועדת אגרנט (1974). יש להסיר את הווטו שהטילו, עד כה, על פונקציה זו ראשי הארגונים החשאיים, כולל השב"כ והמוסד".

גרנות תמה, מדוע ועדה כל־כך אחראית ויסודית, החליטה לא להסיק מסקנות אישיות נגד אנשי שב"כ. „בוועדת החוץ הבטחון, ארצה לשמוע את הנימוקים שלהם. אנחנו הרי עוסקים כאן בנושא אחראי מאוד, איש לא יכול להתעלם מהעובדה שהשב"כ מופקד על בטחוננו. עם כל הביקורת על הארגון, כולנו יודעים שאי־אפשר בלעדיו, כולנו גם יודעים את תרומת מאות אנשיו למעננו".

מוטי בסוק

חילוניות לוחמת

מאת דב בר־ניר

כיצד אפשר לפרש חילוניות ישראלית וכלל־יהודית? האם בזריקה הפגנתית לבתי־קולנוע בירושלים בלילות שבת, תוך התגודדות אלימה של חרדי העיר — או שמא היא בהשקפה הומאניסטית־פילוסופית, או שוב בשתיהן גם יחד?

מן הצרור, שעשמו חילוניות ישראלית וכלל יהודית, מבצבצים חוטים רבים. אחדים מהם צריכים להוביל לחיפוש דרכים חיצוניות כפנימיות, טהרת החילוניות כנגד הריאקציה הדתית השלטת

היש בחילוניות ישראלית־יהודית ביכור המסורת, תוך תפיסה כלשהי עם הוויי החיים הדתי — או היא מרידה, התחדשות, פרידה מן הישן? האם בשורותיה יתפקדו רק אגנוסטיקים ואתאיסטים — או שמא תשתף ואף תחבוק אגודת חילונים מוצהרת גם את יהדות הרפורמה והקונסרבטיבים, על בסיס הפלוראליזם בין שוחרי דת מתקדמים ונאמני הלאומיות היהודית, ותו־לא?

ואחרון: היש לראות באגודה חילונית מעברה, בית־יוצר לזהות יהודית מודרנית, על כל בעיות כיבודה הסלקטיבי של המסורת, החגים והמועדים — או שמא חייבת אגודה מעין זאת גם להיות "בעלת שיניים", הנאבקת נגד כל סחיטה פוליטית מצד היהדות הדתית המיליטאנטית, ואף הפונדמנטאליסטית?

אלו הן שלל השאלות שהוצבו והוצגו ל"אגודה הישראלית למען יהדות הומאניסטית־חילונית", שהוקמה בישראל באוגוסט 1983, ובראשה ניצב, כיושבה העיקרי, פרופסור יהודה באואר. ועוד: לפני שנה, באוקטובר 1986, התכנסה בעיר דטרויט שבארצות־הברית "המודרניה הבינלאומית ליהדות חילונית והומאניסטית", בהשתתפות נציגויות מארה"ב, קנדה, אורוגוואי, ארגנטינה, אוסטרליה, צרפת, בלגיה וישראל, והיא שהוציאה־לאור חוברת ראשונה, בשלב זה בשפה האנגלית.

בסימן חליבון והמחלוקת

והאגודה הישראלית נאלצה ממש מראשיתה להזדהות רוחנית, כנושאת החיפוש אחר הזהות היהודית המודרנית, החופשיה מעבותות הדת הממוסדת. בהתאם לכך היא פנתה פנימה, אירגנה רב־שיח וימי־עיון להבהרת דרכה, כנגד המסורת והמורשת הדתית, במשך ארבעת אלפים שנה. ברם, הקרקע בוערת. המיתקפה הדתית, בכנסת וברחוב, ניטשת בכל עוזה. האם זה לא המקום לשאול עם כל הקושי והעומס שבדבר, שהאגודה, מעצם טבעה הבלתי־מפלגתית, תפנה גם החוצה, ובגילוי־דעתה, מינשריה (כל עוד אין היא נושאת אופי המוני) תתייחס גם לבעיות השעה הלוחצות? דומני, כי שאלה זו (מבלי שנתבע מן האגודה את המוקדם, או את הבלתי־אפשרי) היא במקומה.

שאלה נוספת היא: שיתוף פעולה עם זרמים דתיים מתקדמים, לשם כינון חזית הומאניסטית רחבה נגד הריאקציה הדתית השלטת. יש בהחלט לחייב, אך לפחות בישראל (בארצות־הברית, כפי שמסביר בחוברת אברהם שנקר, קיימת מציאות אחרת) האם לא רצוי, אף הכרחי, שהאגודה תתבסס על טהרת החילוניות, דווקא כדי שתוכל להתוות את דרכה והאידיאה, התרבותית והלאומית, כשם מה שנקרא "היהדות התלמודית"? דומני, כי הדבר תואם את מציאותנו הישראלית, וכך יאה שיהיה גם בעתיד הנראה לעין.

הלכטים לעיתים לגיטימיים, אך ידועים גם לפעמים לרפות ידיים. בחוברת, שהוצאה על־ידי המודרניה הבינלאומית ליהדות ההומאניסטית־חילונית, הלכטים משתקפים בעמודה, שלעניות דעתי, לא נכונה (מצד אבא אבן, למשל), לעומת עמדה נחרצת של יהודה באואר, אורי רם ורבים אחרים, שנטלו חלקם בבירור. דברי אבא אבן, באיגרתו לכנס בדטרויט הם: "אינני מסוגל לתפוס מה משמעות המושג של "יהדות חילונית", כפי שאינני מוכשר לומר לכם מה משתמע ממושג כגון "נצרות חילונית", "איסלאם חילוני", או "בודהיזם חילוני". וכל כך, למה ומדוע? משום ש"אין להכחיש כי מושג האלוהות צפון בלבי לבה של מה שקרוי "יהדות"". מכאן גם מסקנתו, כי "התהליך" לקראת קיטוביות במחנה הדתי יצור מיתוס על עימות בין אמונת ישראל לבין ההומאניזם". עד כאן, אבא אבן.

והכלל, כמובן, לשאול: אם איננו מאמין באלוה ובאלוהות, כלב־לבה של מה שקרוי יהדות וחדל אני להיות יהודי, או שמא אני יהודי לקרי וצולע.

האם לא שמענו כולנו על אבות הציונות, הישוב, המדינה ובוניה החלוציים שכולם־כולם היו חילוניים, ללא אלוהות, לא בפה ולא בלב? — האם אין כאן משחק מלים סביב "נצרות חילונית", או "איסלאם חילוני"? האם לא שמענו כולנו על צרפתי חילוני, ערבי חילוני, סיני או הודי חילוני? גם אם הדת והלאום היו כרוכים זה בזה, אורגאנית, בעם היהודי במשך אלפי שנים, האם חייבים הם להיות דבוקים זה בזה לעולם ועד, מצד אנשים בני־זמננו שלא ישקרו הם לאומים בלב ונפש ולא יסגדו, אף במלל חסר תוכן, לאלוהות שאבד עליה, בעיניהם, הכלח? התיתכן איפוא יהדות ולאומיות חילונית, ללא קורטוב של דתיות — כן או לאו? על כך חייב אבא אבן לתת תשובה.

עוד נגיע לתשובות הנחרצות, שניתנו בסוגייה מרכזית זאת על־ידי שאר משתתפי הקובץ. ד"ר זאב כ"ץ הוא מראשיה המוכשרים והפעלים של האגודה הישראלית, ואני אמון על דבריו לסטייה קלה שעליה אגיע. ד"ר כ"ץ כותב, בין שאר הדברים: "רואים אנו את עצמנו כיהודים שומרי מצוות — שכן אנו שומרים על מה שאנו רואים באמת וכתמים כמצוות חשובות ביהדות". אודה: מעדיף אני את השימוש במושג ציוויים, על־פני מושג המצוות. מסורתית, המצוות באות ממעלה — הציוויים באים מהבריתך פנימה, וזהו כל ההבדל הבלתי־מטושטש.

עוד יש לתקן עיוות אפשרי בהצגת עמדתו של אבא אבן, למען האיזון בהקשר אחר כותב הוא משפט, שאני חותם עליו בשתי ידיים: "קנאות אורתודוקסית־לעילא אינה אמונת ישראל; לאומנות חסרת פשרה אינה ציונות; ספרות רבנית, שנכתבה לפני מאות בשנים, אינה יכולה להיות המלה האחרונה המתעלמת מכל קידמה, מן המדע וממה שהספרות הוסיפה למורשה המטורית של האדם, בדורות אחרונים".

דברים כהווייתם

השופט העליון בדימוס, חיים כהן, אומר: "היהדות אינה יכולה להיות מוזקת ומועלית על נס, אלא אם כן טקסים ישנים נורמות, מנהגים ומושגים ממוקמים, מעתה בפרספקטיבה ההיסטורית הנכונה; אלא אם כן אמונות ותפלות נחשפות, בתורת מה שהן לאמיתו של דבר; אלא אם כן עקרונות נצחיים של חירות, אנושיות ושלום נשאבים ממורשתנו היהודית הספרותית העצומה".

כאן מתייצב יהודה באואר, ולצד גישתו התיאורטית אין הוא נרתע מניתוץ אלילים ממש, לעומת המיתולוגיה המוצגת לפנינו כאמונת אבות. הנה, למשל, במעין "דו־שיח" עם ריבונו של עולם, שואל הוא את השאלה הנוקבת: "אינני יודע מדוע הוא המית מיליון ילדים (בזמן השואה — ד. ב.). אם ניתן להעלות דבר כזה על הדעת, זה כל מה שדרוש לי, כדי לרדות מעל פני את הרעיון של ישות אלוהית כזאת". הוא מביא אף דוגמה איומה של הרב מלובאביץ', השוכן כבוד "בירושלים של ברוקלין". הלה כתב, כמוכר שפורסם ב־1980 בישראל, כי "השואה היתה דבר טוב, שכן בדרך זאת קטע האלוה את הזרוע הנגועה בנמק של העם היהודי". איני יודע אם הציטוט הוא מילולי, אך משמעותו ברורה.

מוסיף יהודה באואר: "אילו נאמרו הדברים על־ידי לא יהודי, היינו רואים בו אנטישמי מן הסוג האלים ביותר". אחת ולתמיד הוא טוען גם, שהמורשת היהודית אינה עשוייה מיקשה אחת: "יש לנו מסורת של אלפי שנים. היא כוללת גם קריאות להשמדת־עם. יש דברים במורשתנו שעלינו לדחותם בהכרה צלולה. אך יש במסורתנו גם דברים נפלאים, שחורו לעולם מדברי החוכמה הטובים והנעלים ביותר". מכאן ציורי הסלקציה. מכאן גם העלאתה על נס של הלאומיות היהודית המודרנית, שאין לה שם אחר זולת הציונות: "התשובה היהודית המוצלחת ביותר לבעיית הזהות היהודית המשמעותית, החלופה למסורת, היתה והינה הציונות".

ועוד: רבי שרמן וויין, שהוא רב חילוני בארצות־הברית (שם יש דבר כזה) מרחיב את היריעה, באומרו: "מסוכן הדבר להומאניסטים לטעון, כי שמירות העם היהודי הוא הערך העליון בחיים היהודיים. ישנם גם ערכים אחרים" — והוא מתכוון לערכים אוניברסאליים ולתרבות הגויים, למדע, להגות, לכל מה שיצר וברא הגאון האנושי.

לשם ביסוס הנוגע למדעי היהדות, אומרת מסתה של אביבה אביב, מומחית למחשבת אחד־העם, על מישנתו "משה, כאישיות היסטורית", אומר אחד־העם, יתכן ולא היה קיים לעולם". הוא חוזר כיהודה באואר הגורס "אינני יודע אם אברהם אבינו, היה אדם בכוח בפועל". ללמדך, כי התנ"ך, וכל אוצרות היהדות, חייבים בבחינה מדעית, היסטורית וארכיאולוגית, ועלינו לזכור היטב, שבני־אדם הם שכתבו את כתבי־הקודש.

דינו של מאמר זה להישאר ללא סיכום, כי רבה המלאכה הלאומית־חילונית. חיים אנו (מזכיר לנו הסופר א. ב. יהושע מדי־פעם) בארץ עברית, על אדמה עברית, מדברים לשון עברית, מחנכים את ילדינו על כרכי ספרות אבות ומינה, וכל מה שעלינו לעשות הוא לבנות, ולעצב לעצמנו, תרבות יהודית מודרנית, לפי מיטב מורשתנו ומיטב יצירתנו העכשווית.

מבזקים כלכליים

נזקי טבע

■ נציגי החקלאים והקרן לנזקי טבע הוזמנו לוועדת המשנה של ועדת הכספים של הכנסת, שתדון בחוק אסונות טבע בחקלאות, שהוגשה כהצעת חוק פרטית על־ידי הח"כ פסח גרופר. החוק הועבר בקריאה טרומית והוקמה ועדת משנה של ועדת הכספים שתגיש את הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית. החוק נועד להשלים את הביטוח העצמי של החקלאים באמצעות הקרן לנזקי טבע. כוונת החוק להבטיח מפני פגעי טבע חריגים, שאין לצפותם מראש, דוגמת רוחות וסופות.

נגד הרפורמה

■ מנהלי חברות הביטוח יבקשו ממשרד האוצר "לרדת" מתוכנית הרפורמה בהשקעות לענפי ביטוח החיים, שהוא מתכנן למשק הביטוח, על רקע האירועים האחרונים בבורסה. במסגרת רפורמה זו מתכוון האוצר לצמצם את הנפקתן של אגרות החוב המיוחדות לענף הביטוח, ובמקום זאת לאפשר לחברות לרכוש מניות ואגרות חוב בשוק הפתוח (בבורסה). כמו כן מציע האוצר לחברות להוציא פוליסות משתתפות ברווחים על־מנת לעודד אותן להתחרות.

חברות הביטוח מתנגדות לרפורמה זו. הן טוענות, כי ביטוח חיים הוא בבחינת ביטחון סוציאלי של המבוטח, ואין לאפשר "לשחק" בכספים אלה. החברות טענו גם, כי אין כל הגיון בהוצאת פוליסות משתתפות ברווחים — דבר שנכשל במקומות רבים בעולם עתה, עם התמוטטות הבורסה, יחדשו חברות הביטוח את דרישתן לא לבצע את הרפורמה המתוכננת, העלול לפגוע במבוטחים וכן בחברות הביטוח, שכן מבוטחים פוטנציאליים רבים ידירו רגליהם משוק הביטוח, אם לא יובטח כספם על־ידי הממשלה, באמצעות אגרות החוב המיוחדות.

מוכרים ורוכשים

■ גופים מתוחכמים בבורסה הישראלית החלו בימים האחרונים לרכוש מניות, ששערן נשחק בשיעור ניכר, זאת במטרה לבנות מחדש תיקי השקעות לטווח הארוך.

מנהלי אותם גופים סבורים, כי בשוק נוצר עתה מצב המאפשר לבצע רכישות של מניות ברמת מחיר נמוכה, זאת מבלי שקניות אלה, אם יבוצעו בהדרגה, יגרמו לעליות בשערי אותן מניות, כפי שהיה עד כה.

ההערכות הן, שתקופת חוסר הוודאות וההססנות בבורסה, תימשך גם בזמן הקרוב, ולפיכך למי שרוצה רווח מהיר אין מה לחפש בשוק. לעומת זאת, מי שמבקש להשקיע לטווח ארוך יותר — יכול בהחלט לרכוש היום מניות במחירי מציאה, ולבנות לעצמו תיק השקעה טוב.

מחסור בעובדים

■ במחצית השנה אפריל־ספטמבר 1987 חלה עלייה של 68 אחוז בביקוש לעובדים מקצועיים לתעשייה ושל כ־28 אחוז בביקוש לעובדים בלתי מקצועיים לעומת התקופה המקבילה אשתקד — כך עולה מסקר שוטף הנערך על־ידי התאחדות התעשיינים. מהסקר מתברר, כי חסרים במיוחד עובדים למשמרות אחה"צ ולילה, וכן עובדים בלתי מקצועיים למפעלי תעשייה במרכז הארץ.

(ח. מ.)

ביקורת הדרים

■ בעונה הנוכחית ייבדקו בנמלים כרבע מיליון תיבות פרי־הדר בבדיקות מידגם של איכות פרי הדר, מתוך למעלה מ־41 מיליון תיבות פרי הדר המיועדות ליצוא — נמסר מהמועצה לשיווק פרי הדר, שהקימה תחנות מיבדק בכל הנמלים, לרבות נמל התעופה בן־גוריון. תחנות הבקרה בנמלים קשורות במסופים עם כל בתי האריזה ומדווחות להם על מימצאים חריגים. המועצה רואה חשיבות בדיווחים על הבדיקה בנמלים, כדי שהפרי המיוצא יעמוד בתקנים הישראליים והמקומיים בהם נבדק משקל הפרי, צבעו ואיכותו.

(ח. מ.)

1% עלייה במכירות

■ ברבע השלישי של שנת 1987 נרשמה במסחר הקמעוני המאורגן עלייה של 1% לערך, ברמת המכירות של מוצרים לצריכה אישית (מזון, טקסטיל והלבשה, הנעלה, מוצרים בני־קיימא, כלי בית ומטבח, גז לשימוש ביתי וכו' — לא כולל כלי רכב ודלק).

העלייה במכירות ברבע השלישי של השנה באה לאחר עלייה של 3% ברבע השני ושל 1% ברבע הראשון (כל רבע שנה לעומת קודמו). על כך מסר דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, נרשמה עלייה של 12% במחירים קבועים, בסך המכירות של המסחר הקמעוני המאורגן. עלייה בשיעור דומה נרשמה במכירות של מוצרי מזון.

ההשקעה ועודף היבוא

פרופ' אסף רזין

סידרה חדשה

במשך זמן רב דרשתי במדור זה להנהיג מדד חדש, שיבדוק את הגרעון במאזן המסחרי בניכוי השקעות ובניכוי היבוא הבטחוני. המדד בתחום זה המשמש כיום את מקבלי ההחלטות איננו שימושי ואינו מבטא דבר.

המוסדות הממלכתיים, כגון בנק ישראל, טרם דאגו למדד כזה, אך באחרונה עיבד פרופ' אסף רזין לוח כזה. מעבודתו של אסף רזין מתברר, כי עודף היבוא מימן בעשור האחרון השקעות. ההשקעה הגולמית המקומית היתה בכל השנים גבוהה יותר מאשר עודף היבוא, ולכן המשק צבר נכסים והתמונה כשלעצמה: חיובית.

מהלוח מתברר עוד, כי שיעור צבירת הנכסים הלאומיים, המוגדרת כהשקעה מקומית פחות גרעון בסחר, נמצא בירידה מתמשכת מאז הפעלת תוכנית הייצוב של 1985. מרמה ממוצעת של 550 מיליון דולר במחצית השנייה של 1984 ובמחצית הראשונה של 1985 ירדה רמת הצבירה ל־370 מיליון דולר בתקופת 12 החודשים שהסתיימה ברבע הראשון של 1987.

אסף רזין קובע לפיכך, כי שינויים מבניים אלה בעקבות התוכנית הכלכלית פעלו להחלשת התהליך של התעצמות כלכלית, אם כי אין זיהוי של גורמי התהליך. יתכן שניתן להצביע על שיעורי הריבית שגרמו תהליך זה — כי ההרעה נובעת מירידת רמת ההשקעה הגולמית במשק, מ־1.4־1.3 מיליארד דולר לרמה של 1.1־1 מיליארד דולר לרבעון.

מכל מקום, ניתן לקוות שהמוסדות הממלכתיים יאמצו את גישתו החדשנית של אסף רזין וינהיגו מדד זה כפרסום קבוע. ניתן גם לקוות כי פרופ' רזין יוסיף במשך הזמן גם את הניתוח הסיבתי לתהליך זה המתרחש בשנתיים האחרונות.

צ.ט.

צבירת נכסים לאומיים (מיליוני דולר)

שנה	רבעון	השקעה גולמית מקומית	הגרעון במאזן סחר השירותים והמוצרים (למעט יבוא בטחוני)	צבירת נכסים לאומיים (ההשקעה המקומית פחות גרעון הסחר)
75	1	950.68	504.00	446.68
	2	1064.05	548.00	516.05
	3	984.64	627.00	357.64
	4	812.17	525.00	287.17
76	1	852.00	375.00	477.00
	2	840.48	553.00	287.48
	3	832.82	455.00	377.82
	4	882.84	437.00	445.84
77	1	779.54	273.00	506.54
	2	941.30	397.00	544.30
	3	889.58	508.00	381.58
	4	843.88	301.00	542.87
78	1	826.57	371.00	455.57
	2	998.77	470.00	528.77
	3	1016.21	552.00	464.21
	4	1099.95	344.00	755.95
79	1	1370.44	631.00	739.44
	2	1140.99	542.00	598.99
	3	1206.20	835.00	371.20
	4	1428.30	650.00	778.30
80	1	1294.20	545.00	749.20
	2	1342.16	541.00	801.16
	3	1341.01	734.00	607.01
	4	1385.49	299.00	1086.49
81	1	1121.53	387.70	733.83
	2	1288.00	755.40	532.60
	3	1010.98	624.30	386.68
	4	1335.08	419.90	915.18
82	1	1359.46	710.20	649.26
	2	1274.83	855.50	419.33
	3	1189.05	1058.60	130.45
	4	1421.28	647.60	773.68
83	1	1294.56	1000.00	294.56
	2	1364.23	1049.00	315.23
	3	1421.83	1310.00	111.83
	4	1493.25	794.00	699.25
84	1	1301.36	791.00	510.36
	2	1298.77	901.00	397.77
	3	1317.19	1200.00	117.19
	4	1384.56	538.00	846.56
85	1	1027.80	591.00	436.80
	2	1346.64	583.00	763.64
	3	1079.88	592.00	487.88
	4	1012.33	388.00	624.33
86	1	1153.21	591.00	562.21
	2	1227.45	672.00	555.45
	3	1103.68	901.00	202.68
	4	1199.84	687.00	512.84
87	1	1107.48	873.00	234.48

חברות ממשלתיות

אין קופצים

בסימפוזיון שהוקדש ב"פורום ספיר" להעברת חברות ממשלתיות בישראל לידיים פרטיות, בעקבות תהליך ה"פרייבטיזיישן" הנהוג באירופה, הביעו המרצה פרופ' איתן ששינסקי ורוב המתדיינים דעות פסימיות.

איתן ששינסקי סבור, כי הממשלה לא קבעה את הכללים החדשים של המשחק להעברת מפעלים ממשלתיים, שרובם מונופולים טבעיים, לידיים פרטיות. לא ברור מה תהיה מידת הפיקוח על חברות כגון "אל על", "בזק" או חברת החשמל — האם בעלים חדשים יוכלו להבטיח את התשואה להשקעתם באמצעות העלאת המחירים והתעריפים, או שיעמדו בפיקוח ממשלתי הדוק.

פרופ' איתן ברגלס הוסיף, לאור אירועי הבורסות בעולם, וגם בלעדיהם, כי אינו רואה את המשקיעים שיעמדו בתור לרכישת מפעלים אלה, שהם עתידיהן דורשים השקעה גדולה. דוגמה טובה להעדר מוכנות של הממשלה היא הניסיון למכור את "סונול", ובעונה אחת להנהיג רפורמה מרחיקת־לכת בשוק הדלק, המשנה את כללי המשחק מן הקצה אל הקצה. איש לא ירכוש חברה כאשר כלל לא ברור מה יהיו כללי המשחק. מכאן שהממשלה אינה ערוכה למכירת מפעלים ממלכתיים. לכך מתלווה הנטייה של השרים לצבור כוח באמצעות המינויים במפעלים אלה ופוליטיזציה גוברת בהנהלותיהם. הדוגמא הקונקרטית לכך סופקה ע"י השר שרון מכי"ל, חברה שנוהלה במשך שנים על־פי קריטריונים עסקיים בלבד, אך באחרונה עוברת פוליטיזציה גוברת והולכת. צ.ט.

רייגנומיקס ישראלי

במשבר של יום שני השחור התמוטטה האשליה של הרייגנומיקס, כי ניתן בעת ובעונה אחת להגדיל את הוצאות הביטחון ולהוריד מסים מבלי לשלם על כך שום מחיר — קובעים כיום מומחים כלכליים בארה"ב. בישראל ניסו להעתיק את המודל — שיעורי המס הורדו ומדברים על הורדתם הנוספת, מבלי להביא בחשבון מהלך זה מחיר כבד בכל התחומים.

לדוגמה, השביתה ברדיו ובטלוויזיה. לאיש אין ספק כי העיתונאים צודקים בדורשם שכר דומה לזה של עמיתיהם בעיתונות הכתובה. כלי התקשורת בעלי התפוצה ההמונית לבטח יכולים לשלם אותו שכר כמו עיתונים בעלי תפוצה קטנה. רשות השידור מסוגלת גם לאזן את התוספות הנדרשות מתקציבה וממכירת פרסומות ותשדירי שירות. אולם כתוצאה מקיצוץ מתמיד ורב־שנתי של התקציב נוצרה ברשות השידור אבטלה סמויה. כאשר התקציבים קוצצו, כל הקיצוץ נגע לתקציבי הפעולות, כאשר מספר העובדים נשאר יציב. כלומר, אותו מספר עובדים נדרשו לבצע פחות פעילות, להפיק פחות סרטי תעודה לספק פחות חדשות ופחות תוכניות מקומיות. הקיצוץ התקציבי גרם איפוא לירידת פריון העבודה וייצור. אין כל ביטחון שהיה בכך חיסכון אמיתי, להיפך; החיסכון התקציבי גרם בזבוז, הורדת הרמה, והקטנת היקף השירות. אותו מצב נוצר במוסדות להשכלה גבוהה ובשירותי הרפואה. באוניברסיטאות לא רכשו ספרים ולא מעבדות משוכללות. מספר הסטודנטים עלה ומספר המרצים הוקפא. לפיכך, התוצאה של הקיצוצים היתה סטודנטים בעלי ידע נמוך יותר.

המחיר הכבד בכלכלה הישראלית לא שולם רק בתחום השירותים. מסימפוזיון שנערך בימים אלה מטעם אגף התקציבים התברר, כי התמורה למחקר ופיתוח בטחוני היא רק פי שלושה מההשקעה, בעוד התמורה להשקעות במו"פ אזרחי היא פי עשרה מסכומי ההשקעה. למרות זאת מועסקים כ־60־55 אחוז מהטכנאים והמהנדסים במו"פ בטחוני. אין כל הצדקה עניינית לכך, כי אם במקום מו"פ צבאי היה מו"פ אזרחי, שהיה מכניס ערך מוסף דולרי בסכומים העולים פי 3 על היצוא הבטחוני, ניתן היה לרכוש את הטכנולוגיות הבטחוניות בחו"ל.

שוק הנשק סובל מפרוטקציוניזם פוליטי כבד: הלקוחות הן רק הממשלות, המושפעות מהגורמים הכלכליים בארצותיהן, לכן הן מעדיפות אותם. מסיבה זו נקלעו תעשיות אלו למשבר ומור, גרמו הפסדים ב"סולתם" וביתר המפעלים הבטחוניים של "כור". התעשייה האווירית וגם תע"ש צברו השנה הפסדים בסכומים שמעל ל־100 מיליון דולר. מפעלים כגון מנועי בית־שמש מוטלים על המשק הישראלי כנטל כבד. אין עדיין כל ערובה לכך שהכספים שישתחררו מהלביא יופנו למחקר אזרחי, להיפך, התוכנית היא להשאיר את מלוא הסכום בתוך המערכת. אך קרוב לוודאי שביטול פרוייקט זה ישחרר לפחות מהצורך להפנות משאבים חיצוניים נוספים לתקציבי הביטחון, ולמנוע את הגדלת חלקם בתוך כלל עוגת התקציב.

האופטימיות נעלמת

לאחר התבטאויות אופטימיות בימים הראשונים שאחרי יום השני השחור של מפולת המניות העולמית, נעלם האופטימיזם, נדחו ההערכות כי מדובר רק בתיקון טכני של השערים. הכל מודעים לכך שכשם שאסון הצ'לנג'ר זיעזע את אמונת האמריקנים בעליונותם הטכנולוגית, כן זיעזעה המפולת בבורסה את האמונה בביטחון הפיננסי. לכך יהיו השפעות מרחיקות־לכת על ההתנהגות הכלכלית של הפרטים ושל הממשלות כאחד. על כולם יהיה לנהוג בזהירות יתר בתחום הצריכה ובתחום התקציב, דבר שעלול לצמצם ביקושים ולהגביר אבטלה.

בישראל מתפלספים האם תגרום התמוטטות הבורסה, יחד עם חוק גראם־רודמן קיצוץ אוטומטי של התקציב האמריקני, גם קיצוץ בסיוע לישראל. קרוב לוודאי שלא מיד, ולא בסכומים משמעותיים. גם אם יקוצץ הסיוע הבטחוני, אין לכך משמעות כלכלית לגבי ישראל, כי הסיוע הבטחוני נועד כמעט במלואו לרכש בארה"ב, בעוד הסיוע האזרחי נקבע בגובה החזר החוב ותשלומי הריבית עליו. לכן, בכל מקרה, השפעה כזאת תהיה רק בשוליים, אולם להקטנת הביקושים בעולם עשויה להיות השפעה מרחיקת־לכת יותר מכאן, שיש לשנות את מבנה המשק היצרני בכיוון שיענה על הביקושים העתידיים, ויתבסס פחות על יצוא הקשור בתקציבים בעיקר במדינה כמו ישראל המכוונת ליצוא של מדינות אחרות.

היתנתקות מהערכים הריאליים

אין כל בסיס לאשליות הוורודות כי לאחר המפולת יחזרו השווקים הפיננסים בעולם לקדמותם. המשבר שהופיע מבטא התרחקות השווי הריאלי של נכסי ההון בבורסה מהערכים הריאליים שהם מייצגים. התשואות שמלאי המניות שנסחרו בבורסה האמריקנית עמדו על 2.6 אחוזים, בלונדון על 3 אחוזים ובטוקיו רק על 0.5 אחוזים, כל זה מזמן בריבית של 16־15 אחוז בלונדון ובניו־יורק ובריבית של 5 אחוזים בטוקיו. גם אחרי המפולת בבורסות לא חזרו המכפילים לשיעור תשואה שתצדיק השקעה במניות אלה. כל עוד שרר רק הפחד מירידת ערך המטבעות השונים, ברח הכסף לכיוון שוק המניות. כאשר לפחד זה מתלווה אי־הבטחון בשוק הנכסים הפיננסים, כולם יתחילו להתנהג בזהירות־יתר.

...אין ספק כי העלייה בתשואה, כתוצאה מירידת שווי המניות, תביא בסופו של דבר לאיזון חדש, להשקעות חדשות. השפל הצפוי יתחלף בגאות מחודשת. אלא שתהליך ההתאמה עשוי להיות ארוך יותר ומכאיב יותר משציפו בתחילת המשבר. לכן יש להיערך לתקופה זו של זעזועים וחוסר ודאות, ולהתאים את ההתנהגות הכלכלית למתרחש בפועל ולא למשאלות־לב.

צבי טימור

"בריטיש פטרוליום"

לא עומדים בתור

שר האוצר הבריטי, נייג'ל לאוסון, הצליח בסוף השבוע למצוא נוסחה שתציל את מכירת המניות שהיתה אמורה להיות הגדולה ביותר בבריטניה. מכירת מניות "בריטיש פטרוליום" לציבור נפגעה קשות ממשבר הבורסה העולמי, שר האוצר עמד בלחץ כבד לדחות את המכירה עד שהשוק יתייצב.

אולם במאמץ של הרגע האחרון הושג הסדר, לפיו ה"בנק אוף אינגלנד" התחייב לקנות את כל המניות שלא יימצאו להן קונים במחיר 70 פנס למניה — כ־50 פנס פחות מהמחיר שהקונים התחייבו לשלם כתשלום ראשון. בכך הבטיח הבנק שהמוסדות הפיננסים, אשר התחייבו לקנות את המניות שאין להן קונים, יגבילו את הפסדיהם מהעיסקה. מוסדות פיננסים אלה, שהם בין הגדולים בעולם, כולל אמריקנים כמו "שירסון לימן", חברה־בת של "אמריקן אקספרס", וחברות קנדיות, הפעילו בימים האחרונים לחץ כבד על ממשלת בריטניה.

בשלב מסויים היה חשש, שאם אכן חברות אלה יהיו במצב בו ייאלצו לקנות כמות גדולה של מניות, הן תגרומנה לזעזועים נוספים בשוק המניות, הן בשלב בו ינסו לגייס את המזומנים הדרושים להן לצורך הקניה הלא־רווחית, והן לאחר הקנייה, כאשר ינסו להיפטר מהמניות המיותרות שבידיהן.

עם זאת, אין ספק שהמשבר בשוק המניות בעולם, והקשיים שעמדו לפני הממשלה בסיבוב האחרון של מכירת מניות חברה ממשלתית לציבור, ישנו את האווירה שהיתה בשנים האחרונות בבריטניה בכל הנוגע לשוק המניות. אזרחים שלא סחרו בעבר במניות, אבל החליטו לנסות את מזלם במקרים הקודמים בהם הממשלה מכרה לציבור חברות שונות, מודעים עתה הרבה יותר לעובדה שגם אם הם קונים את המניות הבטוחות ביותר עדיין הם נוטלים על עצמם סיכון מסויים.

ממשלת בריטניה קיוותה כי 6 מיליון איש יקנו ממניות "בריטיש פטרוליום", וכי זו תהיה המכירה הגדולה ביותר שאי־פעם היתה לממשלה. אולם לאחר כל ההתהפכות בבורסה נמצאו קונים רק ל־200 מיליון מתוך 2 מיליארד המניות שהממשלה הוציאה לשוק.

דפנה ורדי, לונדון

תכנית הבראה לאוניברסיטה

● מנהלי המוסד חזרו מכוונתם להתפטר

נשיא ורקטור האוניברסיטה העברית פרופ' אמנון פזי, סגן הרקטור פרופ' יורם בן־פורת והמנכ"ל פרופ' מנחם זוכמן חזרו בהם מכוונתם להתפטר מהנהלת האוניברסיטה לאחר שהוועד המנהל של המוסד אישר את התקציב שהגישו, בסך־120 מיליון דולר. הגרעון המצטבר מגיע ל־100 מיליון דולר והריבית על גרעון זה מגיעה ל־10 מיליון דולר לשנה.

בעצה אחת עם הוועדה לתכנון ולתקציב של המועצה להשכלה גבוהה (ות"ת) הכינה הנהלת האוניברסיטה תוכנית הבראה ארבע שנתית שבמהלכה יקטן התקציב השוטף ב־15 מיליון דולר, ויישאר על אותה רמה. ות"ת הכינה טיוטת הסכם בדבר ביצוע תוכנית ההבראה, אך כל עוד לא חתמו נציגי הסגל האקדמי והסגל המינהלי על ויתורי שכר, אי־אפשר לחתום על ההסכם. הסגל האקדמי לא יחתום כל עוד לא הסתיים המו"מ בין המעסיקים לאקדמאים בהיקף ארצי.

פרופ' אמנון פזי: "אנו מצפים לוויתור מצד הסגל המינהלי בשיעור של 6 אחוזים, ומצד הסגל האקדמי לוויתור של 8. הוויתור יהיה נמוך במעט מאשתקד, ויעמוד על שכר חודש בערך. החיסכון — 3 מליון דולר. אם יחתמו ראשי הסגל האקדמי והסגל המינהלי על ויתור, יהיו השוחרים בחו"ל מוכנים לגייס 17 במקום 14 מליון דולר. הגדלת התרומה מותנית בוויתורי הסגל. ות"ת מוכנה לתת הלוואה ארוכת טווח, שתתקזז בהדרגה מן ההקצבה הממשלתית שמעבירה ות"ת, בסך־6 מליון דולר.

במקביל תפעל הנהלת האוניברסיטה להקטנת הסגל המינהלי ב־150 והסגל האקדמי ב־150. המינהליים מנו אשתקד 2600 וירדו ב־400. הסגל האקדמי הבכיר מנה 1300 וירד אשתקד ב־35. הצמצום בסגלים, בתום ארבע שנות ההבראה, יחסוך 4 מליון דולר בתקציב השוטף. עם זאת תימשך קליטת 17 צעירים מוכשרים בסגל האקדמי מדי שנה.

יו"ר ות"ת פרופ' יעקב זיו: "יש לנו אימון מלא בהנהלת האוניברסיטה העברית. סייענו לה לצמצם את הסגל על־ידי מתן מיליון דולר לפיצויי פיטורין. הסיוע שנגיש יהיה בצורת הלוואה, שתהיה מותנית בביצוע תוכנית ההבראה. מה שחונק אותם זוהי הריבית על החוב המצטבר של 100 מליון דולר. הם יצטרכו להביא לפרישת חלק מהסגל הוותיק ולצמצם יחידות. זה תהליך מכאיב. איננו מרוצים מקצב הצמצומים. גם חבר הנאמנים של האוניברסיטה איננו מרוצה. חתימת ההסכם על תוכנית ההבראה ועזרת ות"ת ישמשו מנוף להגברת הקצב".

יצחק שור

גרשון וילן על מאזן "כור":

אין מנוס משינויים מכאיבים

הודעת מנכ"ל "כור" כי במאזן החצי־שנתי נרשם הפסד של 94 מיליון ש"ח לעומת רווח של 6 מיליון ש"ח בכל שנת 1986, מעוררת דאגה — אמר גרשון וילן, חבר מועצת המנהלים של הקונצרן. לדבריו, זהו נתון מדאיג, ועם זאת ההפסד אינו מבטא בהכרח את התמונה הכללית. הוא הדגיש, כי מצבו של הקונצרן איתן מבחינה כלכלית וכי על הבעיות שנוצרו ניתן להתגבר.

וילן ציין, כי כאשר יש להסביר את המאזן, סימן שיש בעיות ול"כור" יש בעיות מיוחדות בהיותו שייך לחברת העובדים, שייכות המגבילה את אפשרויותיו. קונצרן המנוהל ע"י גורמים שעיקר פעולותיהם רווח, יכול להכריז כי רווחיו לא באו מייצור תעשייתי אלא מעסקי מימון. "כור" אינו יכול להתרכז בביזנס, אמר, הוא נועד לעסוק בייצור. "כור" מודרך ע"י החלטות ההסתדרות. כאשר האיגוד המקצועי מחליט על תוספת שכר לעובדים, יכול מפעל פרטי לומר "לא". כור — מוכרח להסכים. כור הקים מפעלים שיעזרו לאומי ו"סולתם" הוא הדוגמה לכך, כאשר מפעל כזה נקלע לקשיים, היה על הממשלה, כאחראי ליעדים לאומיים, להיחלץ ולעזור. כאשר הממשלה מתנערת מאחריותה הלאומית, ומטילה הכל על כתפי כור, נוצרת בעיה. וילן טוען, כי הממשלה היא האשמה בזלזול המשק היצרני התעשייתי והחקלאי, ואסור לשכוח זאת. וילן מצביע על כך כי חברת העובדים תובעת מ"כור" להחזיק במפעלים תעשייתיים בעיירות פיתוח, גם אם אינם מרוויחים, ואפילו אם מפסידים. כאשר מוסיפים למצב כזה את הממשלה ומדיניותה, פירוש הוא הפסדים והממשלה הזאת ממש מדהימה מבחינת אטימותה". בא וראה, אומר וילן, מה קורה עכשיו בארה"ב — הממשל מתערב ואינו מסתיר התערבותו. אצלנו, אם מתערבים, מתערבים בעידוד ההתנחלות. מדברים על הסבת תעשיות מייצור בטחוני לייצור אזרחי. כדי לבצע את ההסבה יש צורך בכסף להשקעות. בכל מקום בעולם כסף למטרות כאלו בא מהממשלה. אצלנו ההיפך — "כור" צריכה לגייס את הכסף, כאשר הכסף הוא המצרך היקר ביותר ובמחיר הכסף היום קשה לייצר.

אשר למאזן אמר, כי מאזן אסור לייפות. הוא צריך להציג תצלום אמיתי, בדומה לתמונת רנטגן, כך שתהיה אפשרות לבדוק הכל ולראות הכל, כדי לאפשר את ההבראה. והבראה בגוף כה גדול כמו 'כור', המעסיק 35 אלף עובדים בעשרות מפעלים, הוא תהליך שצריך להימשך כל הזמן, סבור וילן. אסור לומר "מכאן ואילך נתחיל להתייעל". שינויים והתייעלות הם כאוויר לנשימה, שב"כור" יש לנשום אותו כל הזמן. שינויים הם תהליך כואב, משום שהם מחייבים סגירת מפעלים כושלים פיטורים צמצומים, הסבת עובדים והעברתם. אך אלה הם מאפייני קונצרן כל־כך גדול. השאלה היא, איך מתבצעים שינויים ומי משלם את מחיר השינוי.

בעולם הגדול מתבצעים השינויים בעזרת הלוואות ומאחורי ההלוואות עומדות היום ממשלות, בנקים ערבות בנקאית והחיסכון הלאומי. אצלנו, כל זה אינו קיים עוד. אצלנו, "כור" עושה את השינויים, מתכווץ, מפטר, ומשלם פיצויים גבוהים מאוד. 38 מיליון ש"ח מתוך 94 מיליון ש"ח נרשמו כהפסד הם כספי פיצויים לעובדים שפוטרו, וכל זה רשום שחור על גבי לבן במאזן, ושוב חזרנו אם כך לאשם למצב, היא הממשלה, אומר וילן.

אך לא רק הממשלה, ואסור להסתתר רק מאחורי נימוק זה. לדבריו המינהל בכור אינו נקי מפגמים. כאשר יש הפסדים, צריך לבדוק את המנהלים ותיפקודם. יש לומר ברורות: הניהול ב"כור" אינו תמיד על הגובה. כאשר מפעל כושל — חפש את המנהל, ואל תשכח את העובדים; לא פעם גם הם תורמים לכישלון. ב"כור" בעיית העובדים מעוררת רגישות לא רגילה. בכור, מערכת היחסים בין עובדים להנהלה שונה מאשר במפעל פרטי. כמו בכל מפעל הסתדרותי, הם מורכבים ומסובכים יותר. אומנם נציגי העובדים יושבים בהנהלות המפעלים ובהנהלה הראשית, מעורבים בנעשה, ותנאי השכר טובים מאשר בכל מפעל אחר. אך גם בכור יש עובדים בעלי שכר נמוך, ובעיות לא חסרות.

המאזן של 1986 מראה שעלות העבודה גדלה ב־20%, שעה שבחברות אחרות עלות העבודה ירדה. גם המאזן החצי־שנתי של 1987 מצביע על עלייה בעלות העבודה. שכר העבודה עלה ב־10%. התפוקה לא עלתה בהתאם. היא עלתה בשנה שעברה ב־5 אחוזים, הפריון רק ב־2 אחוזים, וכשאין מיתאם בין תפוקה לפריון ושכר עבודה, יש בעיה.

קשה לבוא לאדם הנאבק למען שכר הוגן ולומר בעת הזאת, כאשר המצב מחמיר והולך שיש לבדוק את מערכת השכר, ולומר לעובדים שאי־אפשר להעלות שכר. לשם כך זקוק כור לגיבוי מצד ראשי ההסתדרות ולא רק גיבוי — יש צורך בהבנת המצב. לעובדים צריך להיות ברור, כי בלי הירתמות למאמץ כולל, שבו שונה סידורים, התייעלות, ריסון בנושאי שכר והטבות אחרות, אי־אפשר יהיה להיחלץ מהבוץ.

וילן מזכיר את הרכילויות שמפיצים ראשי סיעת הליכוד בהסתדרות, ובראשם הח"כ יעקב שמאי, נגד ראשי כור. לדבריו רכילויות אלו הן רשעות, טימטום וחוסר ידע על הנעשה, מה שמפליא להיווכח בה עוסקים בפירסום ההשמצות. אפשר כמובן לומר ש"כור" חזק מההשמצות, אך להשמצות יש אינרציה והתפתחות, מזכיר וילן, ואסור לשכוח שמדובר בקונצרן הגדול בארץ.

חיים מרגלית

פחות אבוקדו וירקות ליצוא

בעונת היצוא החקלאי, שהחלה לאחרונה, צפוי מחסור ממשי בתוצרת חקלאית טריה — כך קבע ערן שורק, מאגף השיווק בחברת "אגרקסקו".

שורק הזכיר את "הטרגיות" ביבולי האבוקדו שתוריד את יצואו מ־90 אלף טונות בעונה שהסתיימה ל־60 אלף טונות בעונה המתחילה. בחברת אגרקסקו הובעה תקווה, כי חוסר בכמויות האבוקדו ליצוא יתמלא על־ידי יצוא ירקות.

לדברי יעקב מוסקוביץ', מזכיר ארגון מגדלי ירקות, "זאת תקווה קלושה". הוא מסביר, כי יש ירידה במחירי הירקות בשוקי אירופה. למתחרים הקבועים מארצות הים התיכון נוספו מגדלי ירקות מארצות מרכז אמריקה והדרומית, שמעדיפים את השוק האירופי בגלל הירידה בשערי הדולר. עוד אומר מוסקוביץ', כי מגדלי הירקות "יצביעו ברגלים נגד היצוא ויברחו ממנו". "בממשלה" הוא אומר, וכוונתו למשרדי האוצר והחקלאות, "לא לוקחים בחשבון כאמור, את ההתנדרות. לא לוקחים בחשבון, שלמרות שהיצואנים מקבלים יותר דולרים הם משלמים הרבה יותר עבור התשומות הקניות ויותר עבור שכר עבודה, ולכן לא כדאי להם לייצא.

"אם לא די באלה יש צורך לזכור, כי גידול ירקות ברובו הגדול הוא במושבים. כנגד רווח מפוקפק ביצוא באים סוחרי ירקות מקומיים, משלמים במזומן ומובילים את הירקות לשוק המקומי". מוסקוביץ' מוסיף, כי ידוע שאותם סוחרים מנצלים בצורה גסה את מגדלי הירקות. בשוק הסיטונאי שילמו לפני שבוע 75 אג' למגדל עבור ק"ג עגבניות. אותו ק"ג נמכר בשוק הכרמל ביותר מ־4 ש"ח. "זהו המצב כמוהו" במושבי "המצוקה" מסביר מוסקוביץ', כל ש"ח חשוב ולכן יש מגדלים שמפרים חוזים חתומים עם "אגרקסקו", מסתכנים בתשלום קנס ומעדיפים את הסוחר ואת השוק המקומי. ידוע, כי מסחר כזה הוא חיובי לעומת מגדלי הירקות, שמהכירים ארמות לראיסים, ואלה שמגלגלים את כוליהם לראיסים.

ערן שורק, מאגף השיווק בחברת "אגרקסקו" מזהיר, כי אין וואקום בשוק. מחסור מתמלא על־ידי המתחרים, וכאשר הם מספקים תוצרת חקלאית טריה, שמתקבלת טוב על־ידי הצרכנים, קשה יהיה לחזור ולכבוש את המדפים ברשתות השיווק.

שורק מסר את דו"ח שלו לפני הגשמים, בו הוא הזכיר ושיבח את יצוא הפילפל המשובח מן הערבה. אך בינתיים ירדו שם גשמי זעף, ומן הפילפלים והמילונים שגידלו בערבה נשארו רק שרידים. כן נפגעו קשה מאוד שטחי עגבניות גדולים, שנועדו ליצוא.

נראה, שעל מימוש תוכנית יצוא תוצרת חקלאית טריה אפשר יהיה לדעת רק לאחר שיבדקו הפגיעות, שיגרמו עקב הגשמים.

חיים מרגלית

רווחי איגוד 47 מיליון ש"ח

הרווח הנקי המותאם של בנק איגוד בתשעת החודשים הראשונים של 1987, הסתכם ב־21.8 מיליון ש"ח (13.5 מיליון דולר), לעומת 14.5 מיליון ש"ח (9.0 מיליון דולר) לסוף יוני 1987 ו־6.1 מיליון ש"ח (3.8 מיליון דולר) בכל שנת 1986. ההפרשה למסים בתשעת החודשים הראשונים של 1987 הסתכמה ב־54% מהרווח לפני מס, לעומת 82% בשנת 1986. הרווח מפעולות לפני מס הסתכם ב־47.3 מיליון ש"ח (29.4 מיליון דולר) לעומת 31.4 ש"ח (19.5 מיליון דולר) לסוף יוני 1987 ו־34.3 מיליון ש"ח (21.3 מיליון דולר) בכל שנת 1986. ההון העצמי של הבנק הסתכם ב־103.3 מיליון ש"ח, גידול של 27%. התשואה נטו על ההון העצמי הגיעה ל־36% (בחישוב שנתי). יחס ההון העצמי לסה"כ המאזן — 4.3%. סך המאזן של הבנק הסתכם ב־2,387 מיליון ש"ח (1,488 מיליון דולר), לעומת 2,326 מיליון ש"ח (1,445 מיליון דולר) בסוף 1986.

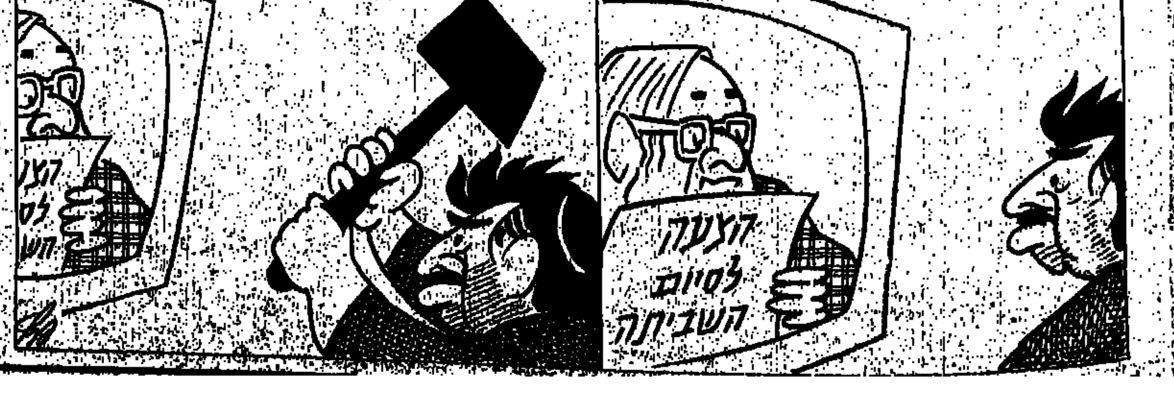

העורך הכלכלי: צבי טימור

בעריכת עלינא תורי

מבט ראשון

חיוך אישי

מאת דורית קדר

זאב עורך ל„הבימה" מתווה משלו. כדאי ללכת ולבקר בתיאטרון הפתוח בכל שעות היום על מנת להשתעשע מתיאטרון קריקטורות זה. זאב אינו מחסיר אף גורם. לא את השחקנים עצמם המתוארים בתפקידיהם השונים, לא את ההצגות הזוכות להנצחה — והודות לקריקטורות המצויירות ולא את הממסד עצמו על בעיותיו הביורוקרטיות, חברתיות וצורניות.

קיים מכנה משותף לכל העבודות: המדיום התיאטרלי שעושה שימוש בדראמה של חיים בזעיר־אנפין חייב לעבור למדיום ציורי ומתומצת. אין יכולת לשחזר זמן וחלל אפילו ברמיזה שבעל־פה ועל־כן יסתפק הצופה בהקפאת רגע מסויים או אב טיפוסי שיעביר את תמצית ההצגה, או מה שרוצה זאב לראות בתמצית. פעמים רבות, ההצגה מתורגמת באמצעות סיגנון של הומור קטלני, ומצחיק אשר אינו מבדיל כל־כך בין דראמה לקומדיה, בין פאנטסיקה לציור לשמו. זאב אינו עושה משכים: הוא לא מתיימר להעביר דראמה תיאטרלית — לציור דו־מימדי ועל־כן הוא מעניק חיוך אישי, שהוא מעין מחווה בעימה להצגה עצמה. כך הופך התיאטרון לקדש דיבוק, וכל הדמויות מטופלות שווה בשווה.

אין „להמלט" מ„מקבת", „מרי סטיוארט" או „יוליוס קיסר" עליונות בתחום הקריקטורה על „הדוד ואניה"; גיבורי „נמר הכרבורות" או מן הסתם „העלמה יוליה." אצל זאב דמות היסטורית או דמות דימיונית — מקבלת אותה ערכיות ציורית וקריקטורלית. אין הוא חייב דבר למחזה — בניגוד לתיאטרון — וגם אין הוא חש צורך לביים מחזה קלאסי בצורה מודרנית; אף אחד לא יקום נגדו ויאמר שהוא לא תפס היטב את הדמות, שהוא לא חדר לתוכה, שהוא שמרן בבימוי או שהוא מתרחק עד לבלי הכר בעצוב הגיבורים... אין הוא עוסק גם בבעייתיות של קו־מנחה של תיאטרון כמו האיזון הדק שבין מחזאות מקורית ומחזאות עברית, הוא לא דן בשיטות משחק שונות או מסתבך בעינייני סובסידיות, הקמת בניינים וכו... אבל מאידך גיסא, כקריקטוריסט המעורב עד תום בחומר שהוא עוסק — זאב נותן ביטוי לכל עולם התיאטרון על הצגותיו — הלבטים החיצוניים והפנימיים.

ראה לדוגמא שתי עבודות נפלאות: „העולם הקטן של הבימה" על משקל האולם הקטן, רוחש וגועש, בשמות ההצגות ובמשמעויות שמעבר, בהליכה בין תפיסות שונות (סטניסלבסקי, ואכטנגוב והמייסד הגדול של „הבימה" במוסקבה — צמח), שאלות בהקשר למנהל אמנותי, כספים מוקצבים, סכסוכים פנימיים ושני שחקנים אדירים המסייעים בעול התקרה הגדולה — רובינא ומסקין... קריקטורה שניה היא „מגרש השדים" והפעם ההצגה לא משוחקת על ידי שחקני הבימה אלא על ידי חבר הנאמנים של התיאטרון הלאומי כאשר השחקן הראשי הוא ד"ר יוסי יורעאלי... „הבימה" שכובה על מטתה כנראה חולה מאוד, (לפי העין המבצבצת מפניה שאינה אלא תוית בנינה) מכוסה בשמיכת טלאים כאשר כל טלאי הוא שם של הצגה. לידה — ארון לילה זעיר ועליו רפואות — סובסידיה של 90% או של 100%?... ו„מגרש השדים" ממולה מייצג את ערכי הדת רב פאתטית שהתנ"ך מציץ מכיסו והוא זועק בקול „דיבוק צא" וזאב מצייר עצמו תוהה „מי זה דיבוק?"...

זאב, אם כן, מעורה לחלוטין בחיי התיאטרון על בעיותיו, הצגותיו ודמויות שחקניו אלא שאינו יוצר, בחוכמה רבה, עבודות משועבדות ותלויות במחזאות השונים, אלא כאמור ציורים העומדים בפני עצמם כאשר במקום הגיבורים התיאטרליים משחקים הקווים והערכים הפלאסטיים. על כן לכותרת הכתובה — משקל רב והוא משחק עימה על מנת למצוא לה שווה־ערך צורני. אם התערוכה נקראת „איזון ערוך" הרי שיופיע משקל מעודן הנושא עליו את הדמויות המתחבטות ביניהן... נושאי מלכות יכותרו בכתר ונושאי שבירת לבבות — בלבבות. אם לילה או רוחות ושדים מעורבים בעניין — יבוא בהתאם הצבע השחור. ה„תרגום" אינו מתוחכם אלא ישיר, קליט ויוצא כאמור מתוך תפיסה שהיא הומוריסטית מאוד במהותה.

נראה שזאב מתאווה לפעמים להיות שחקן בעצמו והרי קוויו ודמויותיו, תווי הפנים והתלבושות התואמות לתפקידים השונים משתנים ללא הרף (ראה את ההדרן לחנה רובינא, למסקין ולקלצ'קין). העצוב נעשה במהירות, שיחרור וספונטניות (כנראה שלמרות הכל, אהוד סטניסלבסקי על זאב...) ובעצם שחקן נולד כך בנשמתו גם אם אינו משחק על בימת התאטרון אלא דווקא על בימת החיים... ואמנם כמו שעבורו אין הבדל בין דמויות היסטוריות לבין דמויות פנטאסטיות לגבי העברתן והנצחתן בקריקטורה כך אין הבדל בין מסעות אמיתיים למסעות דמיון. (ראה את המתווה למסקין אשר נוסע לארה"ב — אונייתו עמוסה בצוות שאינו אלא המלך ליר, אותלו, יוליוס קיסר, הגולם ועוד דמויות שגילם השחקן. אף לידו מתהלכים גיבורים של תיאטרון כאשר דווקא הדמויות המייצגות את מקבלי פניו של השחקן — נראות כאילו יצאו מקומיקס המטפל בצורה אחידה בכל גיבוריו...

חיים ותיאטרון, דמיון ודמויות היסטוריות, בעיות של אמת ובעיות סגנוניות הקשורות במדיום — הכל מטופל כאן בעין צוחקת, במחשבה עמוקה וקצת מלגלגת אבל הלגלוג נעשה תמיד מתוך אהבה ומתוך חן רב. תערוכה נהדרת.

זאב: דמויות מן „הדיבוק"

תיאטרון

מעורבות אישית

„זהירות זכרונות" הצגת יחיד של שמעון ישראלי, בתיאטרון חיפה.

מאת חנה רוזנטל

נדמה היה שהאיש נעלם, אך כששוב הוא מופיע מתברר שהיה כאן מאוד מאוד — כל הזמן אולי לא בדיוק בזרקורים, לא תמיד בדינאמיקה של החיים לא כל התקופות מחייבות, ואז עוברות עשרים שנה ומבשילה הצגת יחיד חדשה — „מטען אדיר של דברים שאני נושא — מתפוצץ על הבמה" אומר שמעון ישראלי על „זהירות זיכרונות" שכתב בימוי אילן תורן, ב„מועדון התיאטרון" בחיפה.

„המופע עוסק בזיכרונותיו של בדרן שהופיע לפני חיילים במלחמות ישראל. מירב הסיפורים הם ממלחמת יום הכיפורים שהיא הטראומטית מכולם" אומר ישראלי. לא סיפור על ההופעות בצבא, אלא סיפורים על אנשים ועל אירועים אותם חוויתי, ולהם הייתי עד בהופעותי.

החומר כולו אותנטי. הסיפורים אמיתיים על אנשים ברגעי האמת שלהם — יפים ומכוערים, כפי שמתגלים בני אדם ברגעים קשים. המכנה המשותף לסיפורים — הוא המסר החם, האנושי, האנטי־מלחמתי שחוזר ומופיע בכל סיפור, בכל קטע שאני עושה על הבימה, אם חייל מיצרי וחייל ישראלי שנתקלים זה בזה, ומערכת היחסים המתפתחת ביניהם. הם כל־כך שקועים באיבה שאינם שמים לב שבעצם הם עוסקים במשא־ומתן לשלום. ואם זה בוידוי אישי של מפקד גבוה בצבא שמחפש את בנו הנעדר ותוך הוידוי מגלה שבעצם הוא מאשים את כל השיטה כולל הוא עצמו באובדן בנו. „במקום להביא שלום, הבאתי תמיד נצחונות..."

למרות שהערב נולד במלחמות — הוא לא ערב זיכרון, ולא ערב מרכא. יש בו הרבה הומור עד אבסורד אפילו. משעשע. השתדלנו לשמור על האיזון בחומר.

המחבר, המקשר בין חלקי הערב הבנוי סיפורים קטנים, מונולוגים, מערכונים, שירים — הוא אני אישית, אני כל הזמן קיים, המעורבות שלי קיימת. אני מספר על דברים שנוכחתי בהם, ועל מה שהם עשו לי. האמירה שלי מאוד ברורה, לא רק דרך הרמיזות אם כי גם הן כמובן, נחשפות דרך הרמיזה שלי.

את הסיפורים שכתב שמעון ישראלי מלווים קטעים משל אחרים. רובם חדשים, אחרים הושמעו במלחמות והם רלוואנטים לערב.

„זהירות זיכרונות" מצטרפת לשורת הצגות היחיד שלו. אלה היו הצלחה רבתי בשנות השישים. „סתם יום של חול", „התאומים" ו„לחם ושעשועים". הוא גם פתח להצטרפותו מחדש לתיאטרון חיפה כשחקן, ככותב וכבמאי.

תפאורה ותלבושות: אברהם אילת. תאורה — מאיר וקרט, ניהול מוסיקלי פסנתר וסינטסייזרים — ראובן סרגי. משתתפים נוספים בכתיבת החומר: מוטקה לבנון, אירית ישראלי, יהודה ברקני, אפי נצר, יעקב אור לנר, נתן זך, נעמי שמר ורון אלמגור.

שמעון ישראלי – למלחמות שהיו, והלוואי שלא תהיינה

קולנוע

שוודים אילמים ומעולים

סרטים שוודיים מתקופת הסרט האילם בסינמטקים של ת"א, ירושלים וחיפה

מאת יעל ישראל

גריפית, שטרוהיים, איזנשטיין, צ'פלין, מורנאו או לוביטש הם כבר שמות מוכרים, ולא רק לעכברי סינמטקים. אבל מי ששמע על ויקטור שיוסטרום ומוריץ סטילר, שירים את היד.

הגיעה העת לגלות לצופה הישראלי את הקולנוע השוודי האילם שפרח בראשית המאה. שיוסטרום וסטילר, שרטרוספקטיבה חלקית לסרטיהם תוקרן במשך חודש נובמבר בסינמטקים, נחשבים לאבות הקולנוע השוודי, אף שהשפעתם על הקולנוע העולמי חרגה אל מעבר לגבולות ארצם. הקרנת הרטרוספקטיבה מהווה מעין תום של כבוד ליוצרים דגולים אלו. כל הסרטים נעשו בין השנים 1913–1922 ובכל זאת הם מגלי תעוזה, גאוניות, רעננות, ברק וקסם. לא פחות מסרטיהם של עמיתיהם באמריקה, ברוסיה וגרמניה, שבאותן שנים היו אימפריות הקולנוע החשובות והמובילות בעולם.

סטילר ושיוסטרום עבדו במקביל באולפני „סוונסקה". הם הגיעו מרקע של תיאטרון ממנו „ערקו" לקולנוע פשוט מפני ששם שילמו הרבה יותר. בראשית דרכם היה סטילר (יהודי) הבמאי הבכיר ושיוסטרום השתתף בסרטיו כשחקן. בשני הראשונות ניסו שניהם את כוחם בבימוי קומדיות, אך עד מהרה התברר ההבדל הגדול ביניהם. סטילר ניחן במגע קליל, מבריק ואלגנטי ובאותו חוש דיוק לעיתוי קומי. שיוסטרום נטה לכיוון הדרמטי והריאליסטי. כבר בראשית דרכו של סטילר, בסרט קצר בן 30 דקות בשם „אהבה ועיתונות", ניתן להבחין בסגנונו המעוצב והמלוטש, בדמויות האלגנטיות ובעלילה מלאת החן. מדובר בקומדיה רומנטית נפלאה ושנונה (ומדובר בשנת 1916) שגם היום היו עושים כמותה, אודות עיתונאית צעירה ומכשרת שרוצה להשיג סקופ על עבודת המחקר של רופא חשוב ולשם כך מתחזה למשרתת משושה ומגלגלת אחר הרופא בביתו.

זה היה גם, ללא ספק, בין הסרטים יחידי הסגולה שהציג כבר אז דמות אשה עצמאית, משוחררת והחלטית, כמו שהאשה בת ימינו היתה רוצה לראות את עצמה.

מאוחר יותר עשה סטילר את „סרטו הטוב ביותר של תומס ג'ארל", שהיה קומדיה סאטירית מוצלחת עם תפיסה מודרנית על תעשיית הסרטים, כבר בשלב מוקדם זה בתולדות האמנות השביעית. סטילר יצר פנינה של מציאות ופנטסיה, חלומות ומצבים מציאותיים שלא היו מביישים גם את טובי הרומנים של זרם התודעה, כשם שהגגים הוויזואליים שלו לא היו מביישים את מקסנט, צ'פלין וקיטון שהיו מלכי הקומדיה של אמריקה. הקומדיה החשובה שלו היא „ארוטיקון", שעלילתו השנונה מזכירה את הקומדיות של לוביטש משנות ה־30.

היה גם מי שאמר, שסטילר, ולא איזנשטיין, היה אבי המונטאז' המודרני, ושהבמאי הרוסי צפה בסרטו „שירת פרח הארגמן" ואחרי שנים אחדות מימש את מה שראה בסרטו „פוטיומקין".

סטילר שלח ידו גם בבימוי מלודרמות המבוססות כולן על יצירות ספרות קלאסיות, רובן של סלמה לגרלף. אבל תחום זה שמור לשליטתו הגאונית של שיוסטרום, הבמאי שהשפיע על המשך דרכו של הקולנוע השוודי, ובפרט על זה של אינגמר ברגמן.

בסרטיו של שיוסטרום באים לידי ביטוי הלבטים הפנימיים בנפש האנושית. הוא היה היוצר הראשון בתולדות הראינוע שהטבע בסרטיו משקף את מאבקיה הפנימיים של הדמויות. סטילר היה המבריק, אבל שיוסטרום השורשי היה זה שבגישתו הנטורליסטית ביטא היטב את השורשים התרבותיים השוודיים ובמיוחד את המסורת הפסטורלית של הספרות הסקנדינבית, שהנוף הפראי הוא מרכיב חשוב שלה. מרבית סרטיו של שיוסטרום הן מלודרמות טראגיות קודרות. „טריה ויגן", המבוסס על פואמה של איבסן, גושר בין הגישה הפילוסופית לסיפור אנושי נוגע ללב. הסרט עוסק בדייג נורווגי עני שנקלע למצור בימי המלחמות הנפוליוניות ונכלא משום שרצה להביא אוכל לבני משפחתו הגוועים ברעב. הטרגדיה של האיש הקטן שכל עולמו נלקח ממנו ברגע, בוטאה גם בזכות האיכויות הוויזואליות של הסרט, הגלים המתנפצים, הים הסוער, הטבע שהביע את לבטי הדמות. מאבקו של הפרט בחברה עויינת בא לביטוי גם בסרטו החשוב של שיוסטרום „עבריין נמלט ואשתו". סרט שהוא פנינה, הנראה כמו אגדה ויקינגית עתיקה, בו התעלה שיוסטרום על עצמו. הטבע ותקופות השנה הם שמעניקים לסרט את הפיוט שבו. אגב, הבמאי הופיע בשני סרטים אלה בתפקיד הראשי.

שיוסטרום וסטילר הגיעו בסוף דרכם לאמריקה, כמו מורנאו, לוביטש ועוד במאים מוכרים שיובאו מאירופה לאמריקה על־ידי האולפנים ההוליבודיים. סטילר הגיע עם בת חסותו גרטה גרבו שעשתה שם חיל. אבל שיטת העבודה התעשייתית של ל.ב. מאייר הגדול לא נראתה לסטילר, כעבור שנים ספורות הוא שב מאוכזב לארצו ומת בגיל 45. שיוסטרום דווקא הצליח באמריקה וביים שם עוד תשעה סרטים, שניים מהם נחשבים יצירות מופת. גם הוא פרש מהקולנוע בשנות ה־30 ובפעם האחרונה שנראה על המסך היה בשנת 57 בסרטו היפה של אינגמר ברגמן „תותי בר".

„אהבה ועיתונות" – סגנון מעוצב

קולנוע חו"ל

התעניינות מעטה ב„שואה"

מאת דפנה ורדי

בשבוע שעבר הוקרן בטלוויזיה הבריטית הסרט „שואה", רשת הטלוויזיה הממלכתית, מספר 4, החליטה להקרין את הסרט בשני חלקים. הרשת גם קיבלה החלטה מאוד לא שגרתית לפיה לא יוקרנו כל פרסומות במשך תשע וחצי שעות השידור.

עם זאת מפתיע היה לראות שהעתונות המקומית כמעט ולא התייחסה לשידור, למרות שכל העורכים קיבלו התראה מוקדמת עליו ולמרות נסיונות חוזרים ונשנים של אנשי הפרסום לעניין את העורכים השונים. אחד מאנשי הפרסום שעבד על פרסום הקרנת „שואה" אמר, שהוא נדהם מהעדר ההתעניינות. הוא סיפר שכמה עורכים לא היו מוכנים לגעת בנושא. „היתה כמעט תחושה שזה היה חוסר טעם להעלות את העניין שוב", אמר.

תגובה זו של העתונות, או, ליתר דיוק, חוסר תגובה, הפתיעה במיוחד לאור ההתעניינות הרבה שהסרט „שואה" עורר במדינות אירופאיות אחרות בהן הוקרן, כמו צרפת, בה נמסרו פרטים על השידור בעמודים הראשונים של מרבית העתונים.

רק שלושה עתונים פרסמו מאמרים בנושא לאחר שידור הסרט, ובלט ביניהם זה של ה„גארדיאן", אשר המבקר שלו כתב ש„אתה לא יכול לבקר את „שואה", אתה יכול רק להתחלק בחוויה, וזה לזכותה של הרשת הרביעית אשר מימנה תשע שעות מבלי לאפשר לנו לעשות זאת."

למרות חוסר ההתעניינות הרשת מתכננת להקרין בתחילת השבוע שיחה עם יוצר הסרט, קלוד לנצמן, ומומחים אחרים בנושא מלחמת העולם השנייה על הסרט „שואה".

גואל מגואל בדם

שליטה החדש של בורקינה־פאסו שרצח את ידידו בנפש בהפיכת חצר פוחד מנקמה ● צילו של תומס סנקארה רודף אותו ● כמו מקבת שיוצא מהרצח הראשון וידיו מגואלות בדם

מאת ארנון יפה, פאריס

„גיבור העמים", נשיא בורקינה־פאסו תומאס סנקארה, הפך ל„בוגד". עכשיו הוא כמו כלב תחת ערימות עפר ללא שום ציון. ארבע שנים לפני כן, ב־1983, הוא שינה במהפכה המרקסיסטית את שם וולטה העלית לבורקינה־פאסו שפירושה „ארץ האנשים הישרים".

הוא הבטיח לכולם חיים בכבוד ותקוה. מכר את המרצדסים של שרי הממשלה והושיב אותם ב„רנו־5". רכש פופולריות במערב, תהילה בארצו. היה מופת לנוער האפריקני.

הבת המהפכנית שכונן לא היתה אסירת תודה. צנחנים רצחו אותו בהפיכת חצר. כמו תמיד, המהפכה אוכלת את בניה.

זרי פרחים פלסטיק מפוזרים על ערימת העפר המכסה אותו. המוני צעירים משתטחים עליה במקום להיענות לקריאות הרדיו להפגין תמיכה בשלטון החדש הקורא לעצמו „חזית עממית". שבועיים לאחר שידידו בנפש של סנקארה, קפטן בלאייז קומפאורה טמן לו מארב רצחני ונטל את השלטון למען „תיקון המהפכה", לא שמים אגורה שחוקה על השליט החדש.

קומפאורה מסוגר בארמונו, לובש אפודת מגן גם בשנתו, מוקף בצנחנים שלו. בלילות הם פותחים באש לעבר צללים דמיוניים. צילו של סנקארה מציק לשלטון החדש כרוח רפאים. קומפאורה פוחד מנקמה. מצבו מעורער. לא עלה בידו לכפות את השלטון על הצבא ועל האוכלוסיה.

טרגדיה שקספירית

סנקארה לא היה פופולרי, אך הרצח הכה בהלם אפילו את אלה שמאסו במהפכה שלו. בשבילם גורל קומפאורה נחתם כמו גורלו של מקבת היוצא לאחר הרצח הראשון בידיים מגואלות בדם. אין זו עוד הפיכת חצר במדינה עניה מרודה זו שעברה חמש הפיכות מאז חיסול המשטר הדמוקרטי. זו טרגדיה שקספירית, סיפור של בגידה ורצח בין ידידים בנפש. סיפור זוועה.

על־פי עדויות, סנקארה נוקב בכדורים על־ידי שני שומרי ראשו של קומפאורה ב־15 באוקטובר. בשעה 4 הזעיקו אותו בטלפון לישיבת עבודה דחופה במשרדו בארמון „מועצת ההבנה". כמה דקות קודם יצאו צנחנים מתוך מכוניות שחורות וציוו על כל הפקידים לעזוב את הארמון. „קדימה, ללכת הביתה, יום העבודה הסתיים". הרדיו כבר פתח בשידורי מארשים צבאיים.

סנקארה הגיע אל הארמון בשיירה בכביש שמור רק לו. הצנחנים של קומפאורה ירו צרורות קלצ'ניקוב על שומרי ראשו של סנקארה. סנקארה ואנשיו השתטחו על הרצפה. רימון התקפה שהושלך פנימה הבריח את כולם החוצה. סנקארה יוצא חמוש ישר אל תוך לועי הרובים. שומרי הראש של קומפאורה מנקבים אותו בכדורים. באותה שעה פושטות חוליות מיוחדות על מקומות שונים בעיר ומחסלים קצינים מנאמני סנקארה כדי לסכל כל נסיון להתקפת נגד.

חרף עדויות מוצקות, שבפאריס לא מטילים בהן ספק, קומפאורה חוזר וטוען כי סנקארה נהרג בטעות. הוא מצטדק: לא תאוות השלטון הובילה אותו אל הפשע אלא תיקון המהפכה והצלת בורקינה־פאסו משלטון עריץ. הוא עצמו היה אדריכל המהפכה ואיש אמונו של סנקארה. אך ויכוחים על הגדרות מרקסיסטיות הובילו בסופו של דבר לשפיכות דמים. האם יבצע קומפאורה פשעים נוספים כדי לכפות את שלטונו או ייכנע?

הגם אתה ברוטוס?

הכתבים הצרפתים מדווחים על אי־ודאות מוחלטת. קומפאורה שולט לפי שעה על מבני „ארמון מועצת ההבנה", משכן השלטון בבירה אוגדוגו. אכזריותו ברצח ידידו לנפש מן המארב אינה מבשרת טובות. סנקארה אמר בראיון לפני הרצח: „איש לא יוכל להגן עלי מפני בלאייז קומפאורה. הוא יודע כל כך הרבה עלי. יש בידו נשק נגדי. הוא אינו סכנה. טוב שיש חבר שאפשר להפקיד עצמך בידיו".

אך קומפאורה נתגלה כברוטוס בוגדני ללא רחמים. הוא סובל בעיקר מחוסר בסיס עממי ומוכרח לשקם את תדמיתו. זו משימה קשה. הצבא, הכוח העיקרי במדינה, אינו בידיו. מפקד יחידת קומנדו, קפיטן בוקארי, המכונה „האריה של בורקינה", שומר אמונים לסנקארה. הוא התבצר יחד עם 400 חייליו בבסיס צבאי במרחק 100 ק"מ מן הבירה והכריז על התנגדות ל„חזית עממית". „אינני יכול לתמוך במי שהרג את סנקארה", הוא אומר כשתת־מקלע „עוזי" שלוף בידו.

כמה יחידות צבא וקומץ קבוצות שמאלניות קיצוניות תומכות בקומפאורה. הנהגת „חזית עממית" העוסקת בניסוח מצע מהפכני חדש, נראית מבודדת.

התעייפו מהמהפכה

סנקארה לא היה מלאך, אף כי הקסים אינטלקטואלים אירופיים שמאלנים. כלי התקשורת חיבבו את שובבותו. הוא נהנה עדיין מפופולריות, אך איבד תהילתו כגואל. הבורקינאיים התעייפו מהמהפיכה שלו. הכוונות היו טובות. סנקארה רצה להפקיד את השלטון בידי העם. הוא ניסה להשיב את האיכרים אל אדמותיהם. חיסל אחוזות פרטיות. אך העם בא עם העיזים שחיסלו את הצמחיה. הוא ארגן מפעלים לאומיים גרנדיוזיים. אבל בארבע שנות שלטון לא עלה בידיו לתקן כמעט כלום ולהבטיח מזון לכולם. הכלכלה שקעה במשבר. מערכת השיווק והייצור שותקה. העשירים כה מעטים בבורקינה־פאסו שלא היה למהפכנים ממי ליטול. המהפיכה שקעה מול עול המסורת והאמונציות. 90 אחוז מן האוכלוסיה לא יודעים קרוא וכתוב, הקואופרטיבים החקלאים לא התפתחו.

סנקארה היה הראשון להודות בכשלונותיו. הוא אהב ביקורת עצמית. כאשר חיסל את שכר הדירה במשך שנה, הוא עורר יותר בעיות משפתר. הוא בנה 350 מרפאות בכפרים, אך רובן נותרו שוממות מתרופות ומצוות רפואי. הוא הרס רובעי מעברות בבירה בלי לשכן את הדיירים המפונים. חלומו הגדול לסלול מסילת רכבת באורך 350 ק"מ למרבצי המנגנזיום נתגלה כאשלייה. הבנקים הבינלאומיים סירבו לממן לו את המסילה. הוא גייס את העם. במשך חודשים גוייסו עובדי ציבור ואיכרים להניח את מסילת הברזל עד שאזל הכסף לקנות פסי רכבת. התוצאה, מסילת ברזל לא גמורה ופגומה בשל עבודה חובבנית. ורגשות מיאוס של הפועלים „המתנדבים". אחד מחסידיו אמר, כי „תוכניות הפיתוח שלו התחילו להידמות למחנות עבודות כפייה. לכולם נמאס".

הקשיים הוללו קרע בכת הצבאית. סנקארה התחיל לסגל לעצמו גינוני דיקטטור שמאלני אבל עדיין רוחשים לו הבורקינאים כבוד.

לחם בשחיתות

סנקארה נתגלה יוצא דופן בין השליטים האפריקנים מסוגו. בניגוד למהפכנים אחרים, הוא לא פשע בשחיתות. לא פתח חשבונות בבנקים בשווייץ. הוא שמר על אורח חיים צנוע, לחם בשחיתות השלטון. הוא ניסה להעניק לאוכלוסיה גאווה עצמית וכבוד עצמי.

הגינותו הציקה למצפונם של כל מיני נשיאים אפריקנים. הם פחדו מדוגמתו. היום הם נושמים לרווחה. המופת נעלם. נראה כי כבוד לאומי הוא מעל ומעבר למה שמדינה ענייה כבורקינה־פסו יכולה להשיג. חמישית מהתוצר הלאומי באה מסיוע חוץ. הוצאות הממשלה ומשכורות הפקידים והצבא משולמות על־ידי צרפת.

הצרפתים, שהתרגלו אל שגעונות סנקארה, לא מעיזים לגנות את ההפיכה. הם גם מורגלים בהפיכות עקובות מדם במדינות החסות שלהם באפריקה. הנשיא מיטראן הביע „עצב" על סיפור זוועה זה.

תומאס סנקארה ● המהפכה אוכלת בניה

הצבא נגד פינושה

מאת יהודה צור

בפעם הראשונה מאז עלה לשלטון לפני 14 שנה נתקל פינושה בחזית כמעט מאוחדת של גנרלים צ'יליאנים המתנגדים לשלטונו כנשיא בלי־בחירות בארצו.

אמנם זה קרוב לעשר שנים מגלה חיל האוויר הצ'יליאני התנגדות להמשך שלטונו של פינושה ולפני שנתיים הצטרף מפקד חיל הים בצורה מסויגת מאוד לעמיתיו בחיל האוויר, אך רק בחודשים האחרונים הצטרף החלק החזק ביותר של הכוחות המזויינים, חיל היבשה, למתנגדי פינושה. וכך נוצרה בחודש האחרון חזית כמעט מאוחדת של גנרלים ואדמירלים צ'יליאנים שאינם רואים בעין יפה את היצמדותו של פינושה לכהונתו עד קץ ימיו, כפי שמתכנן הנשיא בן ה־72.

השביתה הגדולה של פועלי צ'ילה שהתקיימה ב־7 באוקטובר לא הקיפה אמנם את כל מעמד העובדים בארץ, אך זעזעה את יציבותו של המשטר. בפעם הראשונה מזה שנים רבות הצטרף המעמד הבינוני הצ'יליאני למתנגדי המשטר, לא בגלל הפרת זכויות האדם והדיקטטורה, אלא בגלל נסיון לפגוע בבבת עינו, האוניברסיטה של צ'ילה.

פינושה החליט להחסל את המעוז של חופש הביטוי באוניברסיטה שנוסדה לפני 160 שנה ושלח לשם לפני כמה חודשים גנרל בדימוס שיטיל משמעת ויפרק את נכסיה הרוחניים והחומריים של האוניברסיטה. לאחר שנסיון זה נכשל מינה פינושה שר לשעבר בממשלתו במקומו של הגנרל בדימוס וזה מנסה עתה למכור את תחנת הטלוויזיה, העתונים, ההוצאה לאור ונכסים אחרים של האוניברסיטה ולפטר את רוב הדיקאנים וראשי החוגים באמתלה של „ייעול". כל אגודות האוניברסיטה התייצבו נגד כוונה זו וזכו לתמיכתם של מעמדות הביניים במאבקם.

אירועים אלה הגבירו את התנגדות הכוחות המזויינים לעריכת מישאל עם שיאשר את המשך שלטונו של פינושה עד שנת 2000, כפי שהוא רוצה.

מפקד חיל האוויר מאטה, אשר התמנה ב־1978 לאחר שקודמו, הגנרל לייג, התפטר בגלל התנגדותו לפינושה, אמר השבוע בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: „אי־אפשר לערוך את מישאל העם אם יירשמו פחות מ־70 אחוז מכלל המצביעים". מכיוון שרוב מפלגות האופוזיציה מסרבות להשתתף במשחק של פינושה, ברור שרוב רובם של הצ'יליאנים לא יצביעו במישאל העם.

וכאשר, מתווה חיל האוויר את מכבר התנגדותו למשטר של פינושה מאז עלייתו לשלטון ולפני שנתיים הצטרף אליו באופן מסויג מפקד חיל הים, האדמירל מרינו הציע כבר ב־86' לשנות את החוקה כאשר פינושה לפני שנתיים, כדי שאפשר יהיה לדלג על מישאל העם וללכת באופן ישיר לבחירות ב־1989. בין חילות הים, האוויר [illegible] חילוקי דעות, כאשר מפקד חיל האוויר הגנראל מאטה, רוצה שלטון פרלמנטרי ומפלגתי חופשי, בעוד שמפקד חיל הים אמנם אינו מתנגד לדמוקרטיה, אך מעדיף שתהיה „מבוקרת יותר", כדי לאפשר שליטה גם לצבא.

החיל השלישי, שפינושה הסתמך עליו, הסיר למעשה את תמיכתו בו, גם אם באופן מסוייג. חיל הקראבינריים, סוג של משמר הגבול, המונה כ־30 אלף איש, היה האחרון שהצטרף למהפכה נגד אינדה לפני 14 שנה. לפני שנתיים, כאשר כמה מקציניו הואשמו ברציחתם של כמה מנהיגים קומוניסטיים, סירב פינושה לתמוך בהם והדבר גרם להדחתו של מפקד החיל, הגנרל מנדוזה. מאז החלו להישמע בחיל קולות הקוראים להתנגדות להנצחתו של פינושה בשלטון.

תסיסה בחיל היבשה

אולם הדבר החמור ביותר לגנרל בן ה־72 היא העובדה שחיל היבשה החל לגלות סימני תסיסה. כמו בכל דרום־אמריקה, מהווה חיל היבשה הכוח החזק והגדול ביותר בקרב הכוחות המזויינים. עוד לא היה מקרה שהצליחו חיל הים או חיל האוויר בהפיכה כלשהי בלי תמיכתו של חיל היבשה. כל עוד חיל היבשה תמך בו חש פינושה בטוח בשלטונו למרות ערעורים של מפקדי חיל הים וחיל האוויר על שלטונו. אולם לפני שנתיים גילו מפקדי אזורים, בעיקר בצפון ובדרום, סימנים הולכים וגוברים של התנגדות לפינושה ומפקד איזור הדרום אף אמר זאת בפומבי בעת סיורו של פינושה באזורו. פינושה הצליח בשורה של הדחות לסלק את הגנרלים המתנגדים למשטרו. אולם מפקד חיל היבשה שפינושה סמך עליו עד כה החל באחרונה לגלות גם הוא סימני הסתייגות ממשטרו.

גנרלים החלו לגלות התנגדות לשימוש בצבא בכוח משטרתי לדיכוי ההפגנות. לפני כחודשיים השתתפו קרוב ל־40 אלף חיילים וקראבינריים בסריקה מבית לבית בשכונות הפועלים של סאנטיגו בירת צ'ילה.

כאשר לפני כמה חודשים היה נסיון התנקשות בחייו של פינושה ניסה הגנרל הקשיש לנצל את ההזדמנות כדי לערוך מישאל עם תוך 24 שעות שינציח למעשה את שלטונו. רק התנגדותם המוחלטת של מאטה, מרינו והשגרירות האמריקאית הניאו את פינושה לרדת מן הכוונה.

כדי להנציח את שלטונו ולגבש חזית נגד חילות הים והאוויר זקוק פינושה לתמיכה ללא עוררין של חיל היבשה. מה שלא הצליחו לעשות, עד כה, שביתות של פועלים וסטודנטים יצליח לעשות, אולי, הצבא. אם יגבש חזית מאוחדת נגד פינושה. רוב הגנרלים והאדמירלים יעשו זאת מחשש לעתידם, כי הם משוכנעים שפינושה מוביל אותם יותר לסיכון מאשר ביטחון.

ראש הממשלה והפילגש

מאת ז'אן כהן, אתונה

להיות ביוון אזרח פרטי נשוי שאין לו פילגש הרי זו שלומיאליות, אך להיות אישיות ציבורית, ובפרט ראש־ממשלה, בלא „פרשיה" כלשהי מחוץ לנישואין הרי זה יותר ממוזר. וכי איזה מין מאהב יווני אתה אם אין לך פילגש? ומי אם לא ראש־הממשלה חייב לשמש כדוגמה?!

בסך הכל, „פרשיה" של ראש ממשלה איננה נושא לחדשות ביוון. כמעט לכל ראשי־הממשלה היוונים מראשית המאה היו פרשות־אהבים, ואיש לא טרח לדבר עליהן, קל־וחומר — לכתוב על־כך בעתונות. ואכן עד לזמן האחרון היה קיים מין הסכם ג'נטלמני בין העתונות היוונית ובין האח"מים למיניהם — חברי פרלמנט, ראשי ממשלה, נשיאים וכו' — לפיו לא עירבו האח"מים את פרשיותיהם במילוי החובות הציבוריות שלהם, ואילו העתונים מילאו פיהם מים על הפרשיות. ככלות הכל — טענה העתונות — מדוע לא יהיו לפוליטיקאים אותן זכויות שיש לאזרח הפרטי?

אם כל זה נכון — מדוע כל הסערה הזאת (עם השלכות בינלאומיות) שפרצה לא־מכבר מסביב לרומן בין ראש הממשלה הסוציאליסטי של יוון, אנדריאה פאפאנדריאו, ובין הדיילת לשעבר של חברת התעופה „אולימפיק", דימיטרה ליאני־קאופולו? משום שפאפאנדריאו הפר את ההסכם הג'נטלמני ועירבב את חייו הפרטיים עם מילוי חובותיו הציבוריות. העתונות ראתה עצמה בת־חורין לכתוב על הנושא ברגע שההסכם הופר, ובמקובל ביוון שיוותה לעניין מיד נימה פוליטית והפרשה תפחה עד מהרה את גבולות יוון ולבשה ממדים בינלאומיים, לשמחתה של ממשלת ארה"ב העומדת בפני מו"מ קשה עם היוונים על עתידם של הבסיסים האמריקאיים ביוון.

אהבה בשחקים

אך בטרם איתר את הדיבור על השלכות, רצוני לספר את עצם הסיפור: באחת מטיסותיו לחו"ל ב„אולימפיק", לפני כשלוש שנים, פגש פאפאנדריאו את דימיטרה ליאני (שם נעוריה) אשר שימשה כדיילת בטיסה הזאת. שנה אחר־כך הופיעה ליאני בטלוויזיה הארצית בתוכנית מסלה אשר טיפלה בשוויון הנשים, לליאני היתה מגישת התוכנית ושותפה להפקתה (בעלה (מגורש אחרון) שימש כמנהל ושותף־הפקה). התוכנית שנקראה „מיסריסיזו" (ביוונית הצידנית) הביאה בערב הראשון שלה ראיון עם לא אחר... אלא... ראש הממשלה, אנדריאה פאפאנדריאו בכבודו ובעצמו. בניגוד לכל הסימנים המבטיחים התוכנית נכשלה, וכאשר ליאני ביקשה מן הערוץ הראשון של הטלוויזיה לחדש את החוזה עימה נתקלה בסירוב מצד המנהל בפועל, אשר פוטר עקב כך. את החוזה חידשה ליאני עם הערוץ השני של הטלוויזיה היוונית.

עד אז — זה היה לפני כמה חודשים — שמרה העתונות היוונית יחסית על שתיקה בכל הנוגע לפרשיה. אך כאשר פאפאנדריאו סירב, באמתלה של עומס בעבודתו, לנסוע לעיר קאלאמאטה, לאזכרה לחללי רעידת האדמה שאירעה שם לפני שנה, ובמקום זה יצא להפלגת עינוגים עם ליאני וכמה חברים, עלה הסיפור לכותרות. ואם לא די בכך, התחיל פאפאנדריאו להופיע בציבור בחברתה של ליאני ובכך גם הרבה מרירות ותיסכול לאשתו מזה 35 שנים, ילידת ארה"ב מארגאריטה. אך לזכותה של מארגאריטה ייאמר כי עמדה בסערה כליידי אמיתית.

ביוון קיים הסכם ג'נטלמני לפיו אין האח"מים מערבים את פרשיות האהבה שלהם במילוי חובותיהם הציבוריות כאילו העיתונות מצדה ממלאה פיה מים. ראש הממשלה פאפאנדריאו הפר הסכם זה

הפרשיה התגלגלה והמצב הידרדר בקצב מהיר, כל־כך עד שאפילו עתונים פרו־ממשלתיים קראו לראש הממשלה למצוא לבעיה „פתרון מכובד". העיתון הפרו־ממשלתי „איקונס" אפילו פירסם סיפור־שער (עם כמה תמונות של פאפאנדריאו וליאני) אשר בו התייצב לצדה של מארגאריטה. כתוצאה מכך הורה פאפאנדריאו לחברי הממשלה ולצירי הפרלמנט של מפלגתו להחרים את המסיבה לציון שש שנים לקיום העיתון, שהתקיימה שבועיים אחר־כך.

ליפול בגלל אשה

באותה עת קיבלה הפרשיה ממדים בינלאומיים כאשר רשת הטלוויזיה האמריקאית אנ.בי.סי. הביאה ב־12 באוקטובר סיפור בן 6 דקות על הפרשיה, ואלו העיתונאי המפורסם ג'אק אנדרסון הביא סיפור עליה ברשת הרדיו של י.פ.איי. בשני השידורים הובאו ספקולאציות כי ייתכן שפאפאנדריאו יאלץ להכריז על בחירות מוקדמות באביב 1988. מאז כל העתונים הגדולים וכל תחנות הטלוויזיה והרדיו החשובות של אירופה הביאו את הסיפור עם אותן ספקולאציות שהעלו עמיתיהם האמריקאים על הקדמת הבחירות. והנה אמר חבר נפחד של המפלגה הסוציאליסטית היוונית „אנו עלולים ליפול לא בגלל טעות פוליטית או בגלל שערוריה פיננסית אלא בגלל אשה. וכי אין זה נורא?"

נורא או לא — זה לא העיקר. העיקר היא השאלה מדוע להקים רעש רב כל־כך ביוון ומחוצה לה על משהו כל־כך מקובל באותה ארץ, מה־גם שהממשלה הסוציאליסטית רדופת השערוריות עלולה ליפול מסיבות רבות אחרות. למרות העובדה שאמינות הממשלה בקרב הציבור ירודה מאוד, הרי מעמדו של פאפאנדריאו באותו ציבור איתן למדי (אם־כי האהדה אליו איננה כה רבה כפי שהיתה בעבר). הדרך היחידה להביא להפסד הסוציאליסטים בבחירות הקרובות (ביוני 1989) היא לפגוע באמינותו האישית של פאפאנדריאו מטעמי מוסר. מאחר שביוון החזקת פילגש נחשבת „בסדר", אך אשתך היא תמיד אשתך ועליך לנהוג בה בתור שכזו, הרי האופוזיציה ניצלה את הפרשיה כנשק ודרשה את הקדמת הבחירות.

בזירה הבינלאומית עומדים האמריקאים לפתוח בעוד שבועיים בשיחות קשות על עתידם של הבסיסים שלהם ביוון. הכול יודעים שהבסיסים יישארו, השאלה היא רק איזה מחיר יואלצו האמריקאים לשלם. והאמריקאים מתארים לעצמם כי עם ראש ממשלה פגוע בארצו־שלו יהיה להם יותר קל לנהל מו"מ. ומצד שני — במקרה שפאפאנדריאו יפול ויוכרזו בחירות מוקדמות, ובמקרה שהסוציאליסטים יפסידו באותן בחירות — זה יותר טוב בשביל האמריקאים. „מאחר שהשמרנים תמיד היו בשבילם פרטנר נוח במו"מ".

אחרית־דבר: פאפאנדריאו כנראה נוכח כי הרחיק לכת קצת יותר מדי והפרשיה עלולה לעלות לו יותר משציפה. הוא צמצם באחרונה את הופעותיו המשותפות ורווחות שמועות כי יגיע להסדר עם אשתו מארגריטה.

המאמן משה וינקרנץ על הדרבי בשבת:

הלוואי שתהיה אווירה בדרבי בכדורסל כמו שהיתה בכדורגל

מאת יצחק ויסהוף

משה וינקרנץ, מאמן נבחרת ישראל והפועל תל-אביב בכדורסל, קשור רגשות למשחק הדרבי בכדורגל שנערך בשבת באיצטדיון ברמת-גן והסתיים בנצחון הפועל — 1:2.

וינקרנץ, אם ירצה או לא, מזוהה הן כאיש הפועל (מאמן את קבוצת הכדורסל שלה כיום), ולפני שנתיים שימש כעוזר-מאמן במכבי תל-אביב במשך שלוש עונות, המשך ישיר למעילות באגודה בת גדל.

בשבת חזה וינקרנץ, יחד עם 25 אלף הצופים באיצטדיון הלאומי, רק ב-45 הדקות הראשונות – דקות בהן כבשו שתי הקבוצות את שלושת השערים.

"נהניתי גם מהאווירה וגם מהכדורגל לשמו. למרות שאינני מבין מאום במשחק זה באתי אליו".

וינקרנץ מסרב להעביר ביקורת על שראה: "ראיתי רק טלים והם כשלעצמם היו יפים. באתי לראות משחק טוב, מאבק בין שתי קבוצות טובות ואת זה קיבלתי. לבד מזאת איני מכיר את שמות השחקנים. לא יודע מי זה רפי שמואל, רמי ארמה או מיקי כהן. אני

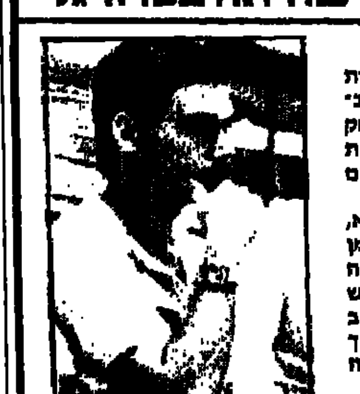

מכיר רק את אריה אלטר, שהוא חבר שלי. משה סיני הוא מפורסם, אבל לא שיחק בשבת".

לוינקרנץ צפויות בעוד כשלושה שבועות חוויות דומות לזה שעבר ברמת-גן כשיתמודד בדרבי התל-אביבי הגדול בכדורסל בשמינית-גמר גביע-המדינה בין הפועל ומכבי תל-אביב: "בכל דרבי, בכל ענף, יש משמעות מיוחדת למילה דרבי. הייתי רוצה שהאווירה שהיתה בשבת בכדורגל תהיה גם בכדורסל. ברגע שיש ציפיות למשחק טוב משיגים חלק מהמטרה וזה מה שצריך לשאוף שיקרה".

פרסלני ופביאן צורפו לסגל הלאומי למשחק מחר

● כדורגל

מאת ראובן חנניה

ירון פרלסני, בלם הפועל כפר-סבא, ועופר פביאן, שוער מכבי פ"ת, זומנו למשחק-האימון של נבחרת ישראל מחר ב-1 בצהריים מול נבחרת העתודה ברמת-גן.

המאמן מילינקו מיוביץ' יקיים את משחק-האימון כבר בצהריים ולאחריו ייצאו כל הכדורגלנים לבלומפילד כדי לחזות במשחק הבין-לאומי בין אברטון, אלופת אנגליה, ובית"ר ירושלים. שחקני בית"ר ירושלים, המשתייכים לסגל הלאומי ולסגל העתודה שוחררו ממשחק-האימון.

שניים ניחשו 14

הפרס הגדול בטוטו — כ-688 אלף שקל — נפל בחלקם של שני זוכים, שעל-אף הפתעות השבת בליגה ניחשו את כל 14 התוצאות הנכונות.

השניים מרמלה ותל-אביב, שלחו רבי-טור ולכן זכו גם בפרסי משנה.

45 מנחשי 13 תוצאות נכונות יקבלו 4866 שקל; 724 מנחשי 12 תוצאות נכונות יקבלו 302 שקל; 7249 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 30 שקל ו-45,836 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 4.50 שקל.

דורה יחליף את אנגלנדר בהפועל חיפה; לוונטל עוזר

מאת יוסף גלזר

רוני דורה שהתפטר אחרי ארבעה מחזורים מאימון הפועל עפ' ימונה היום כמאמן קבוצת הכדורגל של הפועל חיפה.

כבר במוצאי-שבת אחרי התבוסה בטבריה (4:0) החליטה הנהלת הפועל חיפה על הפרידה ממאמן הקבוצה, יצחק אנגלנדר.

בהצבעה שנערכה נבחר דורה, שאימן במשך שלוש שנים את קבוצת הנוער של האגודה ושימש כעוזר-מאמן הקבוצה הבוגרת בליגה הלאומית.

כדורגלן-העבר של הפועל חיפה, אלי לוונטל, יהיה עוזרו של דורה וליאון גרוס, שהיה עוזרו של אנגלנדר, יאמן את קבוצת הנערים.

עמי שלף – מועמד הפועל ליו"ר ההתאחדות לספורט

מזכירות מרכז הפועל, בישיבתה אתמול, אישרה את מועמדותו של עמי שלף, לקדנציה נוספת, כיו"ר הנהלת ההתאחדות לספורט.

כן אישרה המזכירות את חברי הפועל לנשיאות ולהנהלת ההתאחדות לספורט: מ. פרישלר, ד. קדרוב, נ. קרופסקי, א. גרוסמן, י. מור, ס. סטולר (חברי נשיאות), י. דורון, ע. בן-עמרם, י. ויטנר, ד"ר א. רייך, ד"ר א. גולברוט, ש. כוכר, א. סלוצקי, ר. מגדלה ומ. וייצמן.

● טניס

בלום ניצח ועלה לתחרות

הטניסאי הישראלי גלעד בלום זכה אמש בפאריס בנצחון נאה על הנציג האוסטרי בגביע-דייויס, הורסט סקוף — 3:6, 4:6.

היה זה בסיבוב השלישי והאחרון בתחרויות המוקדמות לטורניר פאריס. בלום עלה לסיבוב הראשון בתחרות הכללית.

גורביץ זכה בזהב בתחרות הבין-לאומית בקארדיף

● משקולות

המשקולן הישראלי יעקב גורביץ זכה אתמול, ביום הראשון של התחרות הבין-לאומית בקארדיף, במסגרת גביע-העולם המיוחד, במדליית-זהב.

גורביץ הרים במשקל עד 52 ק"ג בדו-סגנון 195 ק"ג (102.5 ק"ג בהנפה ו-92.5 ק"ג בחטיפה) וניצח את הסקוטי אוגילבי — עם 180 ק"ג.

מאיר ולייה, זכה במקום השלישי, במשקל עד 56 ק"ג, כשהרים 205 ק"ג (115 בהנפה ו-90 בחטיפה).

גם הישראלי צבי קורשביץ סיים שלישי במשקל עד 60 ק"ג, כשהרים 207 ק"ג (115+92).

דפני – במקום ה-10

מאת יצחק אשל

מרימת המשקולות הישראלית עשירה דפני דורגה במקום העשירי מתוך 16 משתתפות באליפות העולם בהרמת-משקולות לנשים במשקל עד 60 ק"ג, שנערכה באריזונה.

במהלך התחרות שיפרה דפני את שלושת השיאים הישראלים בהם החזיקה: בהנפה — 36.5 ק"ג; בחטיפה 75 ק"ג ובדו-סגנון — 132.5 ק"ג.

מאבק בלתי-מנוצחות ביד-אליהו

מוטי דניאל במדי מכבי ת"א נגד חולון – הערב

● כדורסל

מוטי דניאל הוא תוצר של הפועל חולון. הערב ב-8.30, במחזור ה-5 בליגה הלאומית בכדורסל, ינסה לגבור במדי מכבי תל-אביב על קבוצת נעוריו, במשחק המוקד של המחזור שייערך בהיכל-הספורט ביד-אליהו. שתי הקבוצות טרם נוצחו בארבעת המחזורים הראשונים.

מכבי ת"א זוכרת היטב את ההפסד הצורב שהנחילה לה בעונה שעברה הקבוצה החולונית — 85:66. היא תעשה כל מאמץ כדי לגמול ולחזור למסלול-ההישגים. חניכיו של המאמן רלף קליין לא שיכנעו עד כה בליגה. לחולון יהיה זה מבחן קשה, מה גם שויתרה על ביתיותה והעתיקה, משיקולים כספיים, את המשחק ליד-אליהו.

● משחק מעניין נוסף יהיה באותה שעה באולם הפועל בתל-אביב כאשר הפועל ת"א תארח את אליצור נהדיור רמלה. ארל ויליאמס מול חבריו לשעבר בהפועל ת"א. אליצור רמלה גילתה יכולת טובה במחזורים הראשונים אך קשה להניח שתוכל לכרסם בחוץ בקבוצה חזקה כהפועל ת"א.

● קבוצת הפועל הגליל-העליון תנחיל, קרוב לוודאי, הפסד חמישי למכבי נתניה, סוגרת הטבלה, במשחק שייערך ב-8 בכפר-גלעדי.

● אליצור נתניה, שנחלה בשבוע שעבר הפסד מפתיע למכבי רמת-גן (80:77), תשתדל לנצל את אולמה, הערב ב-8 כדי לנצח את הפועל חיפה, שתבוא עם מורל גבוה אחרי נצחונה בדרבי. יתרון ביתי לנתניה.

● כדורסלני מכבי חיפה איכזבו עד כה. הערב ב-8 יבקשו להתאושש בנצחון ברוממה על הפועל ירושלים, שלא תקל את המלאכה על החיפנים.

● המשחק השישי הערב ב-8 יהיה בעיר בין קבוצות בית"ר ת"א ומכבי רמת-גן. מאבק שקול שכל תוצאה בו לא תפתיע.

הטבלה הלאומית

1.	הפועל חולון	4	289-348	8
2.	מכבי ת"א	4	326-368	8
3.	הגליל-העליון	4	323-346	7
4.	הפועל ת"א	3	228-280	6
5.	אלי. נתניה	4	326-335	6
6.	אלי. רמלה	4	355-356	6
7.	מכבי חיפה	4	370-353	5
8.	הפועל חיפה	4	301-285	5
9.	מכבי ר"ג	4	391-339	5
10.	הפועל י"ם	4	369-370	5
11.	בית"ר י"ם	3	297-268	4
12.	מכבי נתניה	4	376-313	4

ויטמן יוחלף באליצור נתניה

מאת דוד בכר

כדורסלן אליצור נתניה, חווה ויטמן, לא ימשיך בקבוצה ובימים האחרונים כלל לא התאמן. כנראה שלא ישחק הערב נגד הפועל חיפה. זאת לאחר ירידה קיצונית ביכולתו.

אליצור נתניה תנסה להחתים שחקן זר אחר.

במכבי נתניה שוחרר ג'ים סטק, שכבר חתם בקבוצה הצרפתית קאאן. אמש התאמן בקבוצה אנטוני רוג'רס, שגילה שיפור לעומת יכולתו בשבת, וכנראה שיוחתם.

גורדון ישחק הערב נגד הפועל י"ם

הנהלת מחלקת הכדורסל של מכבי חיפה, שהתכנסה אמש, החליטה לבטל את השעייתו של הכדורסלן עדי גורדון לשני משחקים, ולאפשר לו לשחק הערב בליגה נגד הפועל ירושלים.

ההנהלה נענתה לבקשת כדורסלני הקבוצה, שהתכנסו קודם-לכן וביקשו לוותר על העונש בגלל מצבה הקשה של הקבוצה. ההנהלה ביטלה את ההשעייה, אך הותירה את הקנס בסך 500 דולאר, בגלל זלזול באימונים.

קרית-אונו – מכבי פ"ת 65:69

במשחק המרכזי במחזור ה-6 בליגה הארצית דרום בכדורסל ניצחה אליצור קרית-אונו את מכבי פ"ת — 65:69.

שאר התוצאות בדרום: מכבי ראשל"צ — א.ס. רמת-השרון 71:105; הפועל גבעתיים — הפועל נען 67:82; מכבי דרום ת"א — הפועל קרית-גת 67:70; אליצור פ"ת — הפועל רמת-גן 83:108; הפועל באר-שבע — מ.מ. גבעת-שמואל 57:64.

צפון: הפועל נהריה — הפועל בקעת בית-שאן 65:68; הפועל איתן גבת — הפועל גן-שמואל 62:77; מכבי קרית-מוצקין — הפועל עין-דור/תבור 57:83; הפועל קרית-שמונה — מכבי כרמיאל 79:91 (רוני כהן — 52 נקודות); הפועל כנרת/עמק-הי — מכבי חדרה 49:63; מכבי בת-גלים — אליצור קרית-אתא 74:88.

נצחונות לטרסר ולקאזרטה באיטליה

קבוצת קאזרטה, שניצחה אמש את אוליברטו ליבורנו 80:84 (שמידט 41 נקודות), מובילה בליגה האיטלקית בכדורסל עם 14 נקודות, לפני וארזה — 12.

טרסר מילאנו ניצחה את יוגה בולוניה — 100:118 (מקאדו קלע 32 נקודות ובראון 25); ונציה — סאגרו 95:101 (דליפאגיץ' קלע 57 נקודות); קאנטו — ברשציה 93:98 (ריבה 45); איניקו ליבורנו — בנטון — פירנצה 83:99; דוויו — 83:84; טורינו — כאנקו רומא 97:99; וארזה — נאפולי 90:92.

שער נצחון של אמיר גרא 20 שניות לסיום

הפועל ר"ג הפתיע בנצחון על הפועל ראשל"צ 24:25

● כדוריד

מאת יוסף זהבי

שער שהבקיע אמיר גרא, 20 שניות לסיום, במכת-7 מטר, הקנה אמש לקבוצת הכדוריד של הפועל רמת-גן נצחון מזהיר על מגינת האלופה, הפועל ראשון לציון — 24:25, לאחר 10:12 במחצית.

המשחק, מהמחזור החמישי שיהיה מחרתיים, הוקדם בגלל הופעת הפועל ראשל"צ בגביע-אירופה למחזיקות-גביע, נגד ואגרב היוגוסלבית, ביום חמישי ובמוצאי-שבת בראשל"צ.

שחקני ראשל"צ הוליכו רק פעם אחת — 0:1. בהמשך נטלו שחקני הפועל ר"ג את היוזמה והובילו ברוב דקות המשחק ביתרון שהגיע ל-4 שערים. שחקני הפועל ראשל"צ הצליחו להשוות ל-24:24 דקה וחצי לסיום, ואז הבקיע גרא את שער-הנצחון.

● שערים להפועל רמת-גן: ולינגר 8, גרא 6 (3 במכות-7 מ'), פרנקל 4, סומך 4, גרו 2 וספרץ 1.

● שערים להפועל ראשון לציון: ורד 13 (6 במכות-7), נוקמוני 4, קושניר 3, שלום כהן 2, דיין 1 ואקרמן 1.

שפטו היטב הבין-לאומים אלי פוקס ומשה הרמן, לעיני 500 צופים, באולם האוניברסיטה ברמת-אביב.

צמרת הטבלה

1.	הפועל ר"ג	108-129	10
2.	הפועל ראשל"צ	106-130	8
3.	מכבי ראשל"צ	68-85	8

● יצחק ליסמן, מאמן קבוצת הכדוריד של מכבי הוארים רמת-גן התפטר בסוף השבוע מאימון הקבוצה. את מקומו ימלא, זמנית, שחקן העבר של הקבוצה, יואב דורון.

נפטר יחיאל זליג

יחיאל זליג, מי שהיה מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי חיפה וחבר הנהלת ההתאחדות לכדורגל ומזכירות מרכז הפועל, נפטר בשבת בחיפה, בגיל 76, והובא אתמול למנוחות.

זליג היה במשך שנים רבות, עד לפרישתו לגימלאות ב-1976, "האיש החזק" באגודת הפועל חיפה, ובעיקר זכור כיוצר קבוצת הכדורגל במיסגרת השיגה זכייה בגביע-המדינה ובמגנות האליפות.

לפני שנה זכה בתואר "יקיר חיפה" על פועלו בהנהגה, בהפועל, בקופת-חולים ובצה"ל.

הפסד-ליגה לאלופת אנגליה ערב בואה לישראל

אברטון נוצחה בדרבי על-ידי ליברפול 2:0

שני שערים מצויינים ש"בישלו" הקיצוני-דאמן של נבחרת אנגליה, ג'ון בארנס, העניקו נצחון לליברפול על יריבתה העירונית, אברטון 0:2, במשחק-השלמה בליגה האנגלית בכדורגל, שהיה אתמול באצטדיון אנפילד.

אברטון עומדת להגיע הערב לישראל כדי לקיים מחר בבלומפילד משחק נגד בית"ר ירושלים. ההכנסה תהיה מוקדשת להקמת כפר לנגמלי-סמים.

ליברפול גמלה לאברטון על הפסדה חמשה ימים קודם-לכן, באותו מקום (1:0) בגביע הליגה האנגלי.

בארנס הצליח לחלוף על פני ההגנה המוצקה של אברטון, ושתי מסירותיו איפשרו לסטיב מאהון ופיטר בירדסלי להבקיע את השערים בדקות ה-35 וה-70.

נצחון זה החזיר את ליברפול לראש הטבלה. ליברפול טרם נוצחה העונה בליגה.

כ-45 אלף צופים חזו בדרבי.

צמרת הטבלה האנגלית

1.	ליברפול	11	6-31	31
2.	ארסנל	13	7-23	29
3.	קווינס-פארק	13	11-19	29
4.	נוטינגהאם	13	11-24	27
5.	מנ. יונייטד	14	15-24	25
6.	צ'לסי	14	21-24	25
7.	אברטון	14	11-21	22

מאראדונה וראש כבשו צמדי שערים באיטליה

● ליגות באירופה

דייגו מאראדונה מנאפולי ואיאן ראש מיובנטוס כבשו אתמול צמד שערים כל-אחד במחזור ה-7 בליגה האיטלקית בכדורגל.

נאפולי, ללא שלושה מושעים, ניצחה את קבוצת-התחתית אמפולי — 1:2, והתבססה בפיסגה עם 13 נקודות ומקדימה ב-3 נקודות את רומא וסמפדוריה. אמפולי הוליכה משערו של השבדי אקסטרום בדקה ה-11.

רומא גברה על קומו — 1:3, משעריהם של הגרמני רודי פלר, הפולני זביגנייב בוניאק וג'יוזפה ג'יאניני.

סמפדוריה הכניעה את קבוצת התחתית צ'זנה — 1:4. רוברטו מאנסיני הבקיע צמד.

יובנטוס ניצחה את אבליני — 0:3, ולראש היו אלה השערים הראשונים בליגה האיטלקית לאחר חמישה משחקים שלא הבקיע.

יובנטוס מדורגת במקום ה-6 עם 8 נקודות, ומקדימה בהפרש שערים את אינטר, שהפסידה במפתיע לפיזה 2:1.

תוצאות נוספות: אסקולי — ורונה 1:1; פיורנטינה — פסקארה 0:4; מילאן — טורינו 0:0.

אייאקס – פיינורד 1:3

במפגש היריבות המסורתיות בכדורגל ההולנדי, שנערך באמסטרדם, גברה אייאקס המארחת על פיינורד רוטרדאם — 1:3, ותפסה את המקום השני (17) בליגה ההולנדית (מחזור 12), אחרי האלופה, פיליפס איינדהובן (22), שהכניעה את חרונינגן 1:4.

בין יתר התוצאות: ספארטה — רודה 0:1; דן-בוס — וולנדהאם 0:3; הארלם — טוונטה 1:2.

● שבדיה: גטבורג זכתה באליפות, בזכות שער-חוץ שכבשה במשחקי-הגמר נגד מאלמו. מאלמו ניצחה במשחק-הגמר הראשון — 1:2, ושער חוץ זה שהבקיעה לגטבורג העניק לה את התואר, שכן במשחק הגומלין, לעיני כ-19 אלף צופים, ניצחה גטבורג 0:1.

גביע דרום אמריקה לפניארול

קבוצת הכדורגל האורוגוואית, פניארול מונטבידאו זכתה בגביע דרום-אמריקה לאחר שניצחה במשחק השלישי והמכריע את אמריקה קאלי — 0:1 בהארכה.

במשחק שהיה בסנטיאגו, צ'ילי, חזו 30 אלף צופים, רובם הגיעו מאורוגוואי.

בשני המשחקים הקודמים ניצחה כל קבוצה: אמריקה בראשון — 0:2, ופניארול בגומלין — 1:2.

לנדל שוב נטל את "הכתר הבלגי"

הטניסאי מספר 1 בתבל, הצ'כי איוואן לנדל, נטל בפעם הרביעית תוך שש שנות תחרויות "הפרס היקר" באנטוורפן את "מחבט היהלומים" ואת 215 אלף הדולארים, כשניצח במשחק-הגמר את בן-ארצו, מילוסלאב מצ'יר — 5:7, 6:1, 6:4, 6:3. המשחק נמשך שלוש שעות ו-18 דקות.

לנדל, שכאמור בקנטיקאט, מונח מחבט משובץ יהלומים, ששוויו כמיליון דולאר, עשוי לזכות במחבט נוסף אם יזכה עוד פעמיים בתואר תוך ארבע השנים הקרובות.

● הטניסאיות הבריטיות ניצחו בשני משחקים ביום האחרון למיפגש גביע-ויטמן המסורתי והתוצאה הסופית — 2:5 לארה"ב.

● הטניסאית המערב-גרמנית, שטפי גראף, זכתה באליפות אירופה באולמות בציריך, כשהכניעה במשחק-הגמר את הצ'כית הנה מנדליקובה — 2:6, 2:6, תוך 67 דקות.

● ג'ודו

אשכול הצטיינה באליפות ההתישבות

מאת אביהו שפירא

קבוצת הפועל אשכול זכתה בארבעה מחמשת התארים באליפות ההתיישבות העובדת בג'ודו, שנערכה בקיבוץ גונן בגליל העליון.

במשקל עד 60 ק"ג ניצח אופיר דרעי (אשכול), לפני מיקי אזוביב (אשכול). במשקל עד 65 ק"ג זכה עמית לוי (אשכול), לפני שלומי נשיא (אשכול). במשקל עד 71 ק"ג דורג ראשון אריאל מרינסקי (אשכול), לפני ליאור גלס (אשכול). במשקל עד 78 ק"ג ניצח עדו גלוסקא (רמת-יוחנן), לפני אורי מושינזון (גונן). במשקל כבד זכה הרמן סבירוס (אשכול), עולה חדש מהולנד, לפני מיכאל רוסנן (גונן). את התחרות אירגן עמוס צלקר.

● כדורעף

בת-ים וכפר-סבא – בלתי-מנוצחות

מאת אבנר מילמן

קבוצת הפועל בת-ים, האלופה ומחזיקת הגביע, זכתה במוצאי-שבת בנצחון חלק, במחזור ה-3 בליגה הלאומית לנשים בכדורעף, כשהכניעה בבאר-שבע את אס"א באר-שבע — 0:3 (13:15, 4:15, 12:15).

שרונה ינקו, ענת הרשקו וטלי פריידברג הצטיינו בבת-ים. רונית היינס ודפנה אביגור בלטו בבאר-שבע. שפט מיקי ממרן.

● קבוצת הפועל כפר-סבא, הפתעת העונה, קצרה נצחון שלישי רצוף, באולמה על קרית-חיים — 0:3 (9:15, 10:15, 12:15). בלטו בכפר-סבא: רותי מירון, יעל סרובסקי ואורית סתרובסקי. בקרית-חיים: רביטל גוטמכר. שפטו גדי אייזיקוביץ.

● הפועל עין-החורש/עמק-חפר הכניעה באולמה את הפועל שער-הנגב — 0:3 (4:15, 5:15, 8:15), בשיפוטו של דוד גולדשטיין, ואליצור יבנה גברה באולמה על הפועל איחוד עירון — 2:3.

הטבלה (אחרי שלושה מחזורים)

1.	הפועל בת-ים	0-9	6
2.	הפועל כפר-סבא	3-9	6
3.	הפ. עין-החורש	5-6	5
4.	איחוד עירון	7-7	4
5.	אליצור יבנה	8-6	4
6.	אס"א באר-שבע	7-4	4
7.	קרית-חיים	7-4	4
8.	הפ. שער-הנגב	9-1	3

מטה-אשר למחנה אימון בגרמניה

הפועל מטה-אשר, אלופת המדינה ומחזיקת הגביע בכדורעף, יצאה אתמול למחנה-אימון בן שבוע שייערך במערב-גרמניה, בתום המחנה תתמודד מטה-אשר במוצאי-שבת נגד הקבוצה השווייצית ג.ו. רוליינונג בסיבוב הראשון בגביע-אירופה לאלופות.

טלוויזיה

08.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 אורחות ד"ט' — בג"צ (כו). 08.40 ראשית הקריאה — כלי סודות — 3 — ק. 09.00 אנגלית ה. 09.20 חשבון משוט ד' — ראשונים ותפיקים (כו). 10.10 אנגלית ד'. 10.30 הגיל הרך — רגע עם רודלי — והירות מונעת אסון (כו). 11.00 ערבית מדוברת — ריח' — בית אבו ג'מיל. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 גיאוגרפיה של א"י — פני הארץ — עיר קטנה גדולה (כו). 12.00 אנגלית ה'. 12.25 תלמוד — שניים אוחזין — משיסא 1 (כו). 13.00 גיאוגרפיה כללית — ריט' — אנטארקטיקה. 13.30 אנגלית יארי"ך - Hello israel - Have you been there? no. 2. 13.45 צרפתית — העשרה. 14.00 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 14.05 מגע — חומר — השימוש בו — האם אפשר להטיל ביצה מגובה 10 מטר מבלי שתשבר? — אפשר. תלמידי כיתה ד' מתחרים ביניהם על בניית מיכל שישמור על הביצה בנפילתה. חלקם גם מצליחים. 14.35 קסם קסם — ומן. 15.00 קשר משפחתי — משפחת בן-דרוש משוחחת עם זיוית אברמסון. מאור בן ה-5 מנהל מאבק כוחות עם הוריו ויש לו בן ברית חשוב: סבא שלו. 15.40 שעת כושר. 15.55 האסיר — פרק 2 — ברוך שוכך — האסיר בורח דרך הים ברפסודה שבנה. הוא נתקל בקשיים חדשים, שני אקודמנים והים שהופך לאויבו. הוא מתגבר על קשייו ומגיע ללוגרון כה הוא פוגש את ראש הצוות המגלה לו שהשלטונות מוכנים לסייע לו בכל דרך. 17.00 ערב חרש.

ערוץ 2

08.30 שידור ישיר ממשפט דמיאניוק. 17.30 סיפורי היער הירוק — סידרת אנימציה לילדים בדיבוב עברי. 18.00 סרט ישראלי צלילה חורפת. 18.20 - תקציר משפט דמיאניוק. 20.00 סידרת רומנו הסיפור שנשבה (ג'). 20.30 הטלוויזיה — עלייתו ונפילתו של הסרט התיעודי (פרק ח'). 21.20 סוף 2 — סול סיימון.

רדיו

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות. 05.55 כאוסן מילולי — מינתו של אבשלום קור. 06.00 אות פתיחת השידורים. 06.05 אוניברסיטה משודרת — תורתו של הרב קוק — הרציונלי והאירציונלי. מרצה: פרופ' יוסף בן-שלמה. 06.30 מוקדים עין — החדשות הראשונות של היום עם פנינה בת-צבי. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית עם מיכה פרידמן, אילנה דיין ויעל דן. 09.05 אילה בוקר — עם אלי ישראלי. 10.05 מוסיקה — עם אורלי יניב. 11.05 נכון לעכשיו — עם רפי רשף. 13.00 מבזק ידיעות. 13.05 רד רה יומי — עם דני קרמל ודודי לנץ. 14.05 פגישה יומית — עם אורלי יניב. 15.05 שירים לחג — עם ארז טל. 16.05 ארבע אחר הצהרים — שעה של שירים עבריים. 16.54 כאוסן מילולי — מינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל — עם דן שילון, יעל דן וגנני סביר. 18.05 בית המשפט הגבוה לצדק של הצבא — על נציבות קבילות חיילים. עורך: בני עורי. בשידור חוזר לציון 15 שנים להקמת המוסד שחל היום (ש"ח). 18.57 הודעות לחיילים. 19.00 מבזק ידיעות. 19.05 שירים מכאן — שירים עבריים. 20.05 קלאסי כאן — מכאוון גלי צה"ל על העשיה בארץ במוסיקה הקלאסית. הפעם התכנית מוקדשת לסטנהרנית ריקי מרכוס וש"ח. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת — תורתו של הרב קוק — הרציונלי והאירציונלי. מרצה: פרופ' יוסף בן-שלמה. 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחברה אוהבים. עורך: מאיר לחיאני. 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה — עם ירון וילנסקי. 23.55 שירת חצות — עם הפיזיקאי אלכס בילצקי. משיקה דורית שמעוני. 00.05 ציפורי לילה עם יותם ראובני. תכנית מוסיקלית בניהול אישית. 02.00 מבזק ידיעות. 02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה לשעות הקטנות של הלילה. 05.05 צלילי בוקר — שירים עבריים.

שידורי צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר. 20.05 צער ותצי — תכנית המצעד של גלי צה"ל הכוללת ריאיונות ישירים משחקני הליגה בכדורסל ופרסים באולפן. 23.05 קול הג'אז — עורך ומגיש: דני קרפל.

קולנוע

תל-אביב

4.30, 7.15, 9.30
אסתר: הקשר המקצועי 5, 7.15, 9.40
אורלי: התנקשות 5, 7.15, 9.30
בן-יהודה: ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.30
גת: המכשפות מאיסטוויק 3.15, 6.15, 9.15
גורדון: 38 7.00, 9.30
דקל: האלמנה השחורה 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: היהודה לפשעים 7.45
הוד: השוטר מבברלי הילס 5, 7.15, 9.30
הנוער והישראלית:
הקוסם מארץ עוץ 10.30, 16.00
האחים מארקס במירוצים 21.50, 24.00
לימור חוויה: דרך ללא מוצא 4.30, 7.15, 9.30
מוזיאון ת"א: בית האמיצים 7.30, 9.30
סינמה 1: היהודה לפשעים ומורים 5, 7.15, 9.30
סינמה 2: אשה מסוכנת 5, 7.15, 9.30
פאר: לחישה ודממה 5, 7.30, 9.30
פאריס: לא יכולה בלי זה 2.12, 7.15, 9.30
רב-חן:
חן 1: מטאל ג'אקט 5, 7.30, 9.50
חן 2: המורשת מסן פרנסיסקו 5, 7.25, 9.45
חן 3: ריטה סו ובוב גם הוא 5, 7.40, 9.45
חן 4: הנוכל האוהבת והמאהבת 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: פגישה עיוורת 11, 2, 5, 7.40, 9.45
שחף: הבלתי משוחדים 4.30, 7.00, 9.30
תל-אביב: אשת הבוס 5, 7.15, 9.30
תכלת: החנות מעבר לפינה 4.30, 7.00, 9.35
לב 1: המשפחה 2, 4.30, 7.15, 9.50
לב 2: גברים גברים 2, 5, 8, 10.00
לב 3: משפחת המלוכלכים 2, 5, 8, 10.00
לב 4: חיים מלך ים 2, 5, 7.50, 10.00

רמת-גן

אוראנים: מטאל ג'אקט 4, 6.40, 9.30
לילי: נערי הכרך 7.15, 9.30
ארמון: הקשר המקצועי 5, 7.30, 9.45
רב-גן:
גן 1: המכשפות מאיסטוויק 5, 7.20, 9.40
גן 2: הנוכל, האוהבת והמאהבת 5, 7.20, 9.40
גן 3: המורשת מסן פרנסיסקו 6.15, 9.15
גן 4: ריטה סו ובוב גם הוא 5, 7.30, 9.40

ירושלים

אדיסון: השוטר מבברלי הילס 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: לוחם עם כבוד 4.30, 9.15
בית אגרון:
אי.טי. – חבר מכוכב אחר 16.00
בריאן כוכב עליון 18.15
רוסטי ג'יימס 20.00
המתופפת הקטנה 21.30
ראשים מוכרים - המסיקו להיות הגיוניים 24.00
כפיר: הבלתי משוחדים 4.00, 7.00, 9.30
אורנע: מטאל ג'אקט 4.30, 7, 9.15
מיטשל: שבלול 7.00, 9.00
סמדר: אני והחברה 7.00, 9.30
חבורת: ספר לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: בית האמיצים 4.30, 7.15, 9.15
אור 2: חיים מלך ים 4.30, 7.15, 9.30
אור 3: זהב רטוב 4.30, 7.00, 9.00
אור 4: לא שם זין 6.30, 9.00
אור 5: קוקה קולה קיד
עדן: היהודה לפשעים ומורים 4.30, 7.00, 9.00
תיאטרון ירושלים: 4.30, 7, 9.00
ז'אן דה פלורט 18.45, 21.45

חיפה

אורות: השוטר מבברלי הילס 4.30, 7.00, 9.15
חן: גרדמי החוק 4.30, 7.00, 9.00
עצמון 1: ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: מעקב חושני 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3: סיפורו של שוטר 4.30, 7.00, 9.15
רון: הבלתי משוחדים 4, 6.30, 9.00
אמפי: רובוקופ 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: המכשפה 6.45, 9.15
קרן אור היחודה:
חימו מלך ירושלים 7.00, 9.15
פאר: המכשפות מאיסטוויק 5.00, 7.30, 9.30

נתניה

שרון: קם הורר 5, 7, 9.15
סנודרין: מטאל ג'אקט 5, 7, 9.15

חולון

מגדל: הבלתי משוחדים 5, 7.15, 9.30
מגדל: המכשפות מאיסטוויק 6.00, 9.00
רינה: חתך אמריקאי 5, 7.30, 9.30
ארמון: סוטו רומן 5, 7.30, 9.30

בת-ים

עצמאות: הבלתי משוחדים 5, 7.15, 9.30

הרצליה

היכל: הבלתי משוחדים 5.00, 7.15, 9.30
מלון דניאל – האודיטוריום
א', ב', ג' – מעקב חושני 7.45, 9.30

באר-שבע

חן: השוטר מבברלי הילס 4.30, 7.30, 9.30

פתח-תקוה

היכל 1: הבלתי משוחדים 5, 7.15, 9.30
היכל 2: השוטר מבברלי הילס 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3: המכשפות מאיסטוויק 7.15, 9.30

כפר-סבא

בית ברל: פרוט בבתי הקולנוע 10.00, 12.00

עפולה

סמפתרין: חימו מלך ירושלים 9.00

גבעתיים

הדר: הבלתי משוחדים 7.15, 9.30

ראשון-לציון

רון 1: חנות קטנה ומטריפה 7.15, 9.30
רון 2: הבלתי משוחדים 7.15, 9.30

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ב', 2.11
אהובת החייל: 20.30
תדוד וניח
בתיאטרון תיפה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
תל-אביב–יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה-1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל-אביב–יפו בקשה להקלות של 13.5% (5% + 6% עבור מעלית + 2.5% לקומה נוספת) לגבי כל הבניינים בתחום חלק מקטע II של תכנית מפורטת מס' 1820 בין הרחובות שד' רוקח ושד' עגנון על מגרשים מס' 22, 18-22, 65-76 על-פי תב"ע 1820, כך ששטח יחידת דיור ממוצעת יהיה 119.23 מ"ר.

למי שיש התנגדות להוצאת אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל-אביב-יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי — סגן ראש העירייה
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבנייה, תל-אביב-יפו
תאריך: 26.10.87

הודעה בדבר אישור תכנית מיתאר

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, אישרה תכנית הנקראת "תוכנית מיתאר מס' 4978 קבוץ ברעם".

הודעה על הפקדתה, יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3242 ביום יב' באלול תשמ"ה 29.8.85 עמוד 3268.

ואלה השטחים הכלולים בתכנית: כמסומן בקו כחול בתשריט.

עיקרי מטרת התכנית: תיחום שטח הפיתוח של הקבוץ והסדר הבניה בו. התוכנית האמורה בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וגם במשרדי הועדה המקומית לתוכנית ולבניה מרום הגליל שבמושב מירון.

כל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה — צפון
תאריך: 28.10.87

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון
תיק בנין 2286

הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשר להיתר בניה על חלקה 5 בגוש 7126 ברח' ג'סי כהן מס' 5 חולון, הכוללת מתן הקלה כ: א. אחוזי בניה 3% משטח המגרש 1608/6 בקומות הקרקע בלבד.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים 2 קומות.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רחוב ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל. התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון
מ"מ ראש העיר ויו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
"מבוא העמקים"
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית בקשה להקלה בתיק מס' 125/87. מוגש ע"י מר ראג'י אבו אחמד מישוב יפיע גוש 16880 חלקה 70 מהות ההקלה: אי שמירת מרווח מינימאלי מגבול מערבי.

את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הועדה המקומית רח' כרמל 2/5 נצרת עילית, תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.

ישראל קניג
יו"ר הועדה

מדינת ישראל
חוק התכנון המקומי תשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי
בית שאן

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה בית שאן שבמועצה המקומית בית שאן מופקד שינוי תכנית מתאר הנקרא תכנית מס' 3802 שינוי מאיזור מיוחד למסחרי ביחד עם התשריט המצורף אליו. וזהו השטח הכלול בתכנית: גוש: 22914, חלקה: 13. עיקר מטרת שינוי התכנית: שינוי מאיזור מיוחד למסחרי.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס הועדה המקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו רשאי תוך חודשיים מיום פירסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

עמרם קלעג'י, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון

הועדה המקומית לבנין ותכנון
עיר בני-ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

פרויקט שיקום שכונות הגישו בקשה לועדה זאת בתכנית מס' 20082 לבנות תוספת ק. ב' חלקית מעל קומת קרקע וק. א' קיימות ברח' יונתן 4-6 גוש 6196 חלקה 220 באזור ב' בהקלות הבאות.

1. קומה חלקית נוספת מעל 2 קומות קיימות ללא ק'. עמודים מפולשת.
2. הקטנת קוי בנין צדדים בצד דרום ב-35 ס"מ דהיינו בניה בקו בנין צדדי (3.15) מ' במקום (3.5) מ' המותר.
3. אחוזי בניה בעליה המותרים. וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 256 החלה במקום.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעירית בני-ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מ. אירנשטיין, יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני-ברק

חוק תכנון והבניה תשכ"ה — 1965 מרחב תכנון מקומי
אשדוד

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה אשדוד הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 22 לתכנית מפורטת 111/03/3 — רובע י"א אשדוד, ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי:
א. לקבוע את אופי הבינוי — מבנים שאינם מחוברים במקום מבנים מחוברים, פרט לאלו שבינויים אינו משתנה.
ב. לקבוע את גובה הבנינים — בנינים בני 8, 7, 6, 3 קומות ולא כולל בנינים בני 12, 4 קומות.
ג. לקבוע את מספר יחידות הדיור בכל חלקה — מספר יחידות הדיור בכל חלקה ישתנה פרט למספר יחידות הדיור בחלקות 227, 225, 224.
ד. לקבוע קו בנין ומרווחים בין הבנינים — קוי בנין קדמיים יהיו בהתאם לתכניות קודמות ואילו קוי בנין צדדיים ואחוריים וכן המרווחים בין הבנינים יהיו בהתאם לתשריט ולטבלה.
ה. לצרף חלק משטחי החניות המשותפות לחלקות — החלק היחסי בחניות המשותפות 301, 298 השייך לחלקות 229, 228, 222, 221, 220 יצורף לחלקות הנ"ל.
ו. לקבוע דרכי גישה לחניות — דרך גישה מרח' לכיש ודרך גישה מרח' נחל שורק במקום שתי דרכי גישה מרח' לכיש.
ז. לאחד השטחים הציבוריים הפתוחים 256, 252 לחלקה אחת.
ח. לקבוע הנחיות לעיצוב ארכיטקטוני של הבנינים, וכל הנ"ל בהתאם לתשריט, לנספחים ולטבלאות.

אלה השטחים הכלולים בתכנית: גוש 2198 חלקות: 220, 221, 222, 223, 226, 229, 240, 241, 242, 247, 224, 225, 226+227, 243, 262, 261. מקומם רובע י"א אשדוד. כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית האמורה. [illegible]

[illegible], יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה [illegible]

הוועדה המקומית לתכנון ובניה
קרית-טבעון

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה קרית-טבעון בקשה להקלה: בגוש 11392, חלקה 58, רחוב העמק 2, משפחת אבידור אמנון בקשה להקלה באחוזי בנייה 2.2% משטח החלקה.

התנגדויות יש להגיש במשך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

ע. בן דרור — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובנייה

הועדה המקומית לתכנון ובניה
רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 לחוק ותיקון: ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6583 חלקה 104 רח' הרצל 8, מבוקשת הקלה 4.43% משטח המגרש דהיינו 54.43% במקום 50% המותרים לפי רע/166/1.

כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית במשרדי העיריה.

ב. וולפוביץ
יו"ר הועדה לתכנון ובניה

מרחב תכנון מקומי
כפר-סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

בדבר: בקשה להקלה ושימוש חורג

הועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר-סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה 184 בגוש 6437, רחוב ויצמן מס' 4, [illegible]

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
גני בת-ים — הנביאים 5.

חולון
גני בת-ים — הנביאים 3.

ירושלים

נתניה
פורת — מ"ח 76.

פתח-תקוה
אסותא — ברון הירש 21.

רמת-גן

תל-אביב
רינגוף — דיזנגוף 132.
אברמסון — קופ"ח מכבי, תורה המכבי 110.

חיפה
קרית אליעזר — כפר מאירהוף 6.

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו: נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים - ילדים, הדסה ע"כ - פנימית, כירורגיה, אורתופדיה, א.א.ג, משגב לדך - נשים, שערי צדק - עיניים.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'-ה' בין 08.00-20.00; בימי ו' 08.00-15.00. טלפונים: 03-433300, 03-433500.

"יד ביד" - ארגון קשבת טלפוני לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה: ירושלים - 03-245338; ת"א - 226037 (24 שעות); חיפה - 04-229485 (11.00-20.00); גליל מערבי - 04-922322.

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' 19.00 - טל. 252732.

"קו פתוח" - ארגון קשבת לילדים ובני-נוער: 03-221880 (24 שעות).

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה - טל' 100. באר-שבע, נהריה, טבריה, נצרת - טל' 100, אילת - 244, חדרה - 22444.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד "זקנות לרפואת שיניים בישראל"
בתל-אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות 18.00—24.00, בשבתות ובחגים בין השעות 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר-כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ב', טל' 523566. פתוחה כל יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעביר) קומה א', טל' 294869, 03-285822.

מרכז מידע לקורבנות אונס
לרעננה והאזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-737171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-34316

מילון מיטורים
מוקד ע"א לפצועים רווטים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת-גן, בני-ברק, גבעתיים — טל' 101, ראשל"צ — 101, טל' 02-221022 עפולה — טל' 065-91334, טבעון — 101, טלפון 04-931401, נהריה — טל' 04-823333, בת-ים — טל' 101, באר-שבע — טל' 057-74767, [illegible] טל' 03-510848.

רכבות

מירושלים לבני-ברק והיפה: בימים א'-ה' 16.00. בימי ו' וערבי חג 11.10.

[illegible]

שני ישראלים שנלכדו בארה"ב עם 10 ק"ג קוקאין הוחזרו לארץ

בעקבות התערבותו של משקם האסירים חרות לפיד ● השניים התבקשו להעביר רכב מפלורידה לניו־יורק מבלי שידעו שמוטמנים בו סמים

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

שני ישראלים בני 24 שנעצרו בארה"ב כשברשותם 10 ק"ג קוקאין שוחררו והוחזרו לישראל בעקבות התערבותו של משקם האסירים חרות לפיד מקיבוץ אילת השחר.

שני הישראלים, בנים להורים שבעבר היו חברי קיבוץ, יצאו לטייל בארה"ב לאחר שסיימו את שירותם הצבאי בשריון ובנח"ל. בחודש יולי האחרון התבקשו להעביר מכונית "פונטיאק" ארומה מפלורידה לניו־יורק ובתמורה הוצע להם ליהנות מהרכב במסגרת טיול.

השניים נסעו בכביש המהיר פלורידה—ניו־יורק וליד אחד המחלפים התבקשו לשלם אגרה. גובה האגרה התרשם כי הרכב המהודר הזה אינו הולם את שני הצעירים ודיווח עליהם למשטרה. כשהמשיכו בנסיעתם הגיח מולם רכב משטרה והורה להם לעצור. השוטרים פירקו את גלגלי הרכב והדלתות וגילו שם לתדהמת הצעירים 10 ק"ג קוקאין.

השניים נעצרו ל־40 יום והדבר דווח למשפחותיהם. בני המשפחות פנו לחרות לפיד וביקשו ממנו לסייע להם לשחרר את בניהם ובמקביל החלו לגייס 20 אלף דולר לשיחרורם בערבות ועוד 40 אלף דולר לתשלום לעורכי־דין.

שבועיים לאחר מעצרם הגיע לפיד לניו־יורק ונפגש עימם לאחר ששוחררו בערבות.

"החלטתי לפעול למען שיחרורם לאחר ששוכנעתי מעל לכל ספק כי נפלו למלכודת ומה שאירע להם יכול לקרות לכל אורח", אמר לפיד.

לאחר מכן נפגש לפיד עם התובע. "אמרתי לו שאנחנו מדינה קטנה המוקפת במאה מיליון ערבים המבקשים לחסלנו. אני מסתובב בכל העולם ופועל, כדי להשיב בנים הביתה ולאחר שהכרתי את השניים אני יכול לומר לך בוודאות, כי הם לא ידעו מה הם לוקחים בריכבם. תן לי אותם חזרה לישראל ומובטח לך שתעשה מעשה אנושי וחשוב", אמר לפיד. להפתעתנו הודיע לו התובע שמבחינתו ניתן לשחרר את השניים וכל שצריך לעשות הוא לבקש את הסכמתו של השופט.

השופט נעתר לבקשה אולם דרש שהשניים יהיו בחסותו של לפיד במשך 5 שנים, ושהוא ידווח עליהם מדי חודשיים למשטרת ארה"ב כדי שתדע כי הם נמצאים בידיים נאמנות.

לפיד רואה בשיחרורם של השניים אחת ההצלחות המרשימות שלו ואמר, כי "הכוח שלי בא מהיותי קיבוצניק. אין כוח יותר חזק מהמוסר".

לפיד מנהל מגעים כדי להכניס את אחד הצעירים לקיבוץ ואת השני הוא מתכוון לשכנע ללכת ללמוד, כי נראה לו שמדובר בצעיר כשרוני במיוחד.

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון
תיק בנין 4732/212
הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 50 בגוש 7344 ברח' שער ציון מס' 90 חולון, הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 523.5 מ"ר בכל הקומות.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ר'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון רח' וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.

התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון
ראש העיר ויו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

הוועדה המקומית לתכנון ובנייה
קרית־טבעון
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה קרית־טבעון בקשה להקלה: בגוש 11410, חלקה 80 ב', רח' הבונים 59, משפ' שי אביהו, בקשה להקלה באחוזי בנייה 2.9% מעבר לאחוזי הבנייה המותרים.

התנגדויות יש להגיש במשך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

ע. בן דרור — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובנייה

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה
תל־אביב—יפו
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתוספת אחוזי בנייה 6% והקלה לבניית חדר מדרגות בקו הקיר החיצוני, ברחוב ויסבורג מס' 3 — 3א', גוש 6624, חלקה 357, 359. תיק בניין 006־2/865. בקשה מס' 870793.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר / אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי — סגן ראש העירייה
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבנייה, תל־אביב־יפו

מרחב תכנון מקומי
אילת
הודעה בדבר הפקדת
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה מחוז הדרום, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה אילת, הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 22 לתכנית מפורטת 114/03/2 — מרכז עירוני ראשי לאילת, ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: פיתוח מרכז עירוני ראשי לאילת (באיזור שדה התעופה) עד אזור המלונאות, החוף הצפוני שלב א', לפתח אזורי תיירות, מגורים, נופש ומבני ציבור כלל־עירוניים.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: אזור: מצפון הערבה, מדרום: חוף הים, ממזרח: רח' דרכון וכריכות המלח, ממערב: דרך הערבה. מרכז עירוני ראשי לאילת ואזור שדה התעופה.

כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הוועדה המקומית האמורה. התנגדות תוגש בכתב במפורט ומנומקת בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

שלום רביבו — יו"ר הוועדה
המחוזית לתכנון ולבנייה,
מחוז הדרום

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
שקמים
הודעה בדבר
אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה—1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקרא מס' 121/03/6 שינוי מס' 2 לתכנית מפורטת.

עיקרי הוראות השינוי: קביעת השטח המיועד בתכנית באזור ישוב חניות, דרך ודרכי גישה, שטח ציבורי.

ואלה השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית 71.7 דונם, [illegible] אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3372, מיום 21.8.86, עמוד 20/47.

השינוי האמור שבה — הוועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה שקמים.

כל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום רביבו — יו"ר הוועדה
המחוזית לתכנון ולבנייה,
מחוז הדרום

חוק התכנון והבנייה התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי
קריות
הודעה בדבר הפקדת
שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89, לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה—1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, מחוז חיפה, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה קריות, הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליו, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: תכנית מס' ק/321 — הרחבת רחוב קק"ל, בקרית ביאליק, המהווה שינוי לתכניות הבאות:

ק/130 — תכנית מתאר לשטח הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה העיר, קריות.
ק/124 — שיכון במורה כביש חיפה־עכו.
ק/151 — מרווח קרמי ברח' קק"ל, קרית ביאליק.
חפ/312 — הרחבת קרית ביאליק.

השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
גוש 11590 — חלקות 124, 104־142, 126־183, 179־187, 185־211. חלקי חלקות 171, 211, גוש 11561 — חלקה 15.

עיקרי התכנית:
1. הרחבת חלק מרחוב קק"ל.
2. שינוי יעוד שטח ציבורי פתוח לאזור למבני ציבור וקביעת הוראות בנייה.
3. שינוי יעוד חלק משטח ציבורי פתוח לשביל להולכי רגל ולדרך.

כל מעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע משינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על־פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה קריות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

התנגדות תהיה מנומקת ותלווה בתצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

התצהיר יתכן בפני עורך־דין או אדם אחר שהוסמך לכך בחוק.

משה גלנצר — יו"ר הוועדה המחוזית
לתכנון ולבנייה, מחוז חיפה
21 באוקטובר, 1987

"צוותא" נהריה
יום שלישי 3.11.87 שעה 21.00
"בשידור ישיר" – עיתון העיתונאים עם עורכי תוכניות בעקבות חי... שביתת ברדיו ובטלוויזיה – [illegible] חלבי – מערכי מבט לחדשות, אורלי לוי – מערכי מבט לספורט, וגבי זוהר – כתב קול ישראל בחיפה והצפון. הקהל מוזמן להכין שאלות ולהביע עמדות.

המניות החופשיות עלו ב־380 מיליון ש"ח

מאת אלחנן הורוביץ

המניות החופשיות עלו אתמול ב־380 מיליון ש"ח, ב־242 מיליון דולר, ב־6.13% מערך השוק שלהן. ב־4 ימי המסחר האחרונים עלו ב־657 מיליון ש"ח. מניות ההסדר עלו אתמול ב־0.17% בממוצע.

יותר מ־125 מיליון ש"ח זרמו אתמול לבורסה ולקרנות הנאמנות.

הביקושים למניות החופשיות עלו יותר מ־32 מיליון ש"ח, בעוד שההיצעים בהן הסתכמו במיליון ש"ח בלבד. במניות ההסדר הסתכמו הביקושים ב־3.3 מיליון ש"ח וההיצעים ב־586 אלף ש"ח. ממניות החופשיות עלו 323, לעומת 18 שירדו ו־63 שנשארו בלי שינוי. ממניות ההסדר ה"ישנות" עלו 7, ירדו 5 ו־5 נשארו בלי שינוי. לכל מניות ההסדר החדשות היו ביקושים, שסופקו ללא שינוי בשעריהן.

ערך השוק של איגרות־החוב

גלגלי הבורסה

הצמודות למדד עלה ב־0.65%, בעוד שהצמודות למט"ח עלו ב־0.54% בממוצע.

80 מיליון ש"ח השקיע אתמול הציבור בקרנות הנאמנות. מזה כ־75% ב"נזילות". "פועלים, קרנות נאמנות" מקימה קרן נאמנות יחידה מסוגה בשם "אתגר", שתשקיע במדד מניות שיכלול את 70 המניות אשר ערך השוק שלהן בבורסה הוא הגבוה ביותר.

בנק ישראל יציע היום לציבור שתי סדרות נוספות של איגרות חוב צמודות למדד בערך נקוב כולל של 50 מיליון ש"ח. מזה 25 מיליון ש"ח מסוג "שגיא" ל־6 שנים במחיר מינימום של 94% מע"נ ו־25 מיליון ש"ח מסוג "גליל" ל־15 שנים במחיר מינימום של 85% מע"נ.

דולר שחור נסחר בעלייה בין 1.73 ל־1.75 ש"ח והמארק הגרמני — בין 1.07 ל־1.10 ש"ח.

במסחר בשערים משתנים במניות לפני הצהריים עלו כל השערים. העליות הגדולות ביותר — כ־7% — היו בכלל סחר, אלרן, חברה לישראל 1 וכלל 10. המחזור הגדול ביותר — יותר מ־1.5 מיליון ש"ח — היה בנייר חררה. מדד המניות עלה מ־133.52 ל־141.08 ב־2 הסיבובים לפני הצהריים ול־141.25 במסחר הרב־צדדי אחרי הצהריים.

המחזור ב"משתנים" עלה ל־10.2 מיליון ש"ח ובמ.ר.צ. ל־3.1 מיליון ש"ח.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק עליות שערים (ב־%): כללי מ"ר 1 (10.0), פ"בי (6.2).

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה
תל־אביב—יפו
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה 6% לתוספת אחוזי בנייה ליעודי סריה, ברחוב הגולן מס' 138, גוש 6636, חלקה 578, תיק בניין 138־2/914. בקשה מס' 870557.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר / אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי — סגן ראש העירייה
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבנייה, תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה 1965
מרחב תכנון מקומי
באר־שבע

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
(1) נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק תכנון והבניה תשכ"ה1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה כאישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 169/03/5 שינוי מס' 14 לתכנית — מפורטת. עיקרי הוראות התכנית: שינוי בהנחיות הבניה "ירידה אחת בשתי קומות" באזור מגורים א' רכבות. ואלה הם השטחים הכלולים בתכניתו שטח התכנית 126.450 דונם. גושי: 38070 שכ' כ' באר שבע. אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3425 מיום 19.2.87 עמוד 1061.

(2) לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 140/03/5 שינוי מס' 14 לתכנית מפורטת. עיקרי הוראות התכנית: קביעת הנחיות בניה ותוספת סטנדרטית באזורי מגורים כ' רג' להוצאת היתרי בניה לכלל הבנין [illegible]. ואלה הם השטחים הכלולים בתכניתו שטח התכנית 216.04 דונם. גושי: 38050, 38090, 38091, 38082 — חלקות שכ' ה'. אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3429 מיום 19.2.87 עמוד 1061.

(3) לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת מס' 183/03/5 שינוי מס' 1 לתכנית המפורטת. עיקרי הוראות השינוי: שינוי יעוד משטח ציבורי פתוח לאזור מסחרי. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית 27.97 מ"ר. גוש: 38001. והקרקע: 1 באר שבע. אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3449 מיום 11.5.87 עמוד 1601.

(4) לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת מס' 177/03/5 שינוי מס' 5 לתכנית מפורטת. עיקרי הוראות השינוי: שינוי באחוזי בניה, באזור מסחרי מ־120% ל־248% בשלוש קומות. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 222 מ"ר. גוש: 38002. עיר העתיקה רח' קק"ל באר שבע. אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3371 מיום 17.8.86 עמוד 2959.

השינויים האמורים שבה — הוועדה המחוזית אישרה אותם ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה באר שבע. כל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום רביבו, יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הדרום

בפלילים

הוארך מעצר הנהג שדרס שניים למוות בהיותו שתוי

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

שופט השלום החיפני ראובן חרסונסקי האריך אתמול ב־10 ימים את מעצרו של כמיל מוחמד בריק בן 20 מאבו־סנאן, החשוד בדריסתם למוות של בת־שבע אברמוביץ ודוד ברק מחיפה, ואת מעצרם של שלושת הנוסעים שהיו עימו.

נציג המשטרה, רס"ב ניסן ציגלר, טען, כי בליל שבת סמוך לשעה 3 לפנות בוקר נסע החשוד בצומת הצ'ק פוסט כשהוא שתוי ודרס למוות את שני הולכי הרגל בעת שחצו את הכביש. לאחר מכן הגביר את מהירותו ונמלט מהמקום ונעצר על־ידי המשטרה בשפרעם.

הנהג טען להגנתו כי שתה רבע ליטר בירה ולא הרגיש בתאונה.

אב מואשם באונס בתו הקטנה במשך 3 שנים

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

תושב הקריות בן 35 הואשם אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה בבעילת בתו בת ה־9 ובמעשים מגונים בה מאז היותה בת 6.

התובעת עו"ד דינה רויטברגר, טוענת בכתב־האישום, כי במשך חודש אוקטובר השנה בעל הנאשם את בתו ארבע פעמים בזמן שהאם היתה בעבודתה או בקניות. עוד טוענת התובעת, כי כדי לבצע את זממו נהג הנאשם לדרוש משאר ילדיו לצאת מהדירה וכי בנוסף לבעילתה היה מבצע בה מעשים מגונים תוך אלימות ואיומים לבל תספר לאיש מה נעשה לה.

התביעה טוענת כי האב ביצע בבתו מעשים מגונים בכפייה מאז 1984.

השופט א.ר. בר הורה לעצור את הנאשם עד יום חמישי, מועד בו יתקיים דיון בבקשת התביעה לעוצרו עד תום ההליכים.

3 דרוזים חשודים בניפוץ בקבוקים בכביש בגולן

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

שלושה נערים דרוזים מרמת־הגולן, שניים מהכפר מסעדה והאחר מעין קיניה, נעצרו על־ידי משטרת קרית־שמונה לאחר שנראו מנפצים בקבוקים בכביש המחבר מהבניאס לגולן בשעת לילה מאוחרת.

השלושה טענו שלא ידעו שהם מפירים חוק כלשהו ועשו זאת סתם.

המשטרה חוקרת בכל הכיוונים אך אינה מוציאה מכלל אפשרות שהרקע למעשה הוא לאומני.

בשבוע שעבר הותקף רכב משטרה שנסע בכפר מג'דל שאמס ורק בנס יצאו השוטרים ללא פגע.

אב ובנו חשודים בציור צלבי קרס בת"א

אב ובנו, החשודים בציור צלבי קרס על קיר בניין מועצת פועלי תל־אביב ברחוב ברנר 5 בשבת לפנות בוקר, נעצרו אתמול לחמישה ימים.

ב"כ המשטרה מסר, כי תושב רחוב ברנר בתל־אביב הבחין בשבת לפנות בוקר בויקטור סטרקוב (40) מרחוב הכובשים, כשהוא מצייר צלבי קרס על קיר בניין מספר 5 ברחוב ברנר. עפ"י תיאור שמסר, נעצרו האיש ובנו, ליאוניד סטרקוב (18) בפינת הרחובות מלצ'ט־דרש"ר, כאשר אצל האב נתפס מיכל התזת צבע בתוך שקית ניילון, טען החוקר.

ב"כ המשטרה, רס"ר נתן כרמלי, אמר, שבתקופה האחרונה היו מקרים רבים של ציור צלבי קרס על מבני ציבור בתל־אביב, וקיים חשש שהשניים מעורבים בכך. הואיל ויש לחקור אותם מקרים, ביקש להאריך את מעצרם בעשרה ימים.

השניים הכחישו את העבירה המיוחסת להם. הם טענו שיצאו לטייל, נתקלו במיכל הצבע עם שקית הניילון והרימו אותה מחשש שזוהי פצצה.

השופט ראובן זיו אמר, שאילו חשבו שזוהי פצצה, היו מזעיקים את המשטרה ומתרחקים מן החפץ. עם זאת קבע, ש־5 ימים אמורים להספיק למשטרה לצרכי חקירה. (עתים)

עמיל מכס ונהגים חשודים בהברחות

עמיל מכס ושני נהגי משאית הובאו אתמול לבית־משפט השלום בת"א בחשד שהבריחו מנמל אשדוד שתי מכולות עמוסות במוצרי אלקטרוניקה במאות אלפי שקלים.

חוקר באגף המכס ומס ערך מוסף שמואל קליין אמר, כי שלושת החשודים — עמיל המכס גדי אשל ושני הנהגים, יצחק ללוש, שהוא גם בעל אחת המשאיות, ומאיר טרואשוילי — נתפסו בשערי היציאה מנמל אשדוד ביום ו' אתמ"צ.

במהלך הבדיקה התגלה, כי במקום להכיל כלי בית, כפי שהוצהר במסמכים שהוגשו למכס, נמצאו המכולות מלאות במוצרי אלקטרוניקה שונים כגון: וידאו־טייפים, רדיו־טייפים וכו', בשווי של מאות אלפי שקלים.

עוד אמר נציג המכס, כי החקירה מסתעפת וכוללת מספר רב של מעורבים, אשר חלקם טרם אותר ונחקר וצפויים מעצרים נוספים. הוא אמר, ש־40 חוקרים עסוקים בחקירה זו, ובשבת הוצאו צווי מעצר רבים בהיעדר אנשים. שחרור שלושת החשודים יחבל בשלב זה בחקירה, לטענתו. (עתים)

במלאת שנה לפטירתה של חברתנו היקרה
צלה בורנשטיין
נעלה לקברה ביום ה' 5.11.87 בשעה 15.00
המשפחה
ובית עין השופט

משרד האוצר דבק בהתנגדותו להסכם הפשרה ברשות השידור

רואה בחתימת הסכם עבודה לשנתיים חריגה מהסכמי המסגרת ● הנסיונות למציאת נוסחה שתאפשר סיום המשבר יימשכו הבוקר ● רשה"ש בודקת דרכים לצמצום הוצאותיה במהלך השביתה

מאת ירון זליג ואבשלום קווה, כתבי "על המשמר"

משרד־האוצר שב ודחה אתמול את תוכנית הפשרה שהציגו בסניף בסוף השבוע שעבר נציגי האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל והנהלת רשות השידור ואשר זכתה גם לתמיכתו של שר־החינוך והתרבות יצחק נבון. עם זאת יימשכו גם הבוקר הנסיונות למצוא נוסחה שתאפשר סיום המשבר וחידוש השידורים.

אתמול התקיימו שתי פגישות בין הממונה על השכר במשרד האוצר יעקב דנון לבין הנהלת רשות השידור ובין הממונה על השכר לבין נציג העיתונאים השובתים ברשות השידור והממונה על יחסי העבודה נחמן אורי. במהלכן של פגישות אלו שב הממונה על השכר ונימק את התנגדות האוצר להסכם שהוצע.

נודע, כי במשרד קיימת התנגדות לחתימת הסכם עבודה לשנתיים, כפי שהציעו העיתונאים, שכן בחתימה על הסכם מסוג זה רואה האוצר משום פריצת הסכמי המסגרת במיגזר הציבורי והצמדתו למעשה של סקטור אחד במגזר זה למגזר הפרטי.

דנון ציין, כי עמדת האוצר מאפשרת משאומתן בין הנהלת הרשות לבין העיתונאים אשר לא יחרוג מתשלום תוספת של 75 ש"ח השנה וכן תוספת התייעלות כהתאם לסעיף 8 בהסכם המיסגרת. על פי סעיף זה מתאפשרת תוספת שכר לעובדים רק במידה והתייעלות הגוף הנידון מצדיקה זאת.

משרד האוצר הביע תמיכה ברעיון הקמת נציגות משותפת אחת לכלל עובדי רשות השידור.

כתבנו מציין, כי במהלך השיחות ביקשו נציגי העיתונאים הבהרות ביחס לעמדת האוצר. הם ביקשו לדעת מה יהיו תנאי הפרישה שיוצעו לעובדים שיפוטרו במהלך ביצוע ההתייעלות, ואם משרד האוצר יהיה מוכן להסכים לחתימת הסכם לתקופה של שלוש שנים, וכן האם התמורה להתייעלות תשולם תוך כדי ביצועה או שמא רק בסופה.

דובר מטה השביתה של העיתונאים, צבי גורן, מסר אמש כי המטה ישוב וישקול את צעדיו לאחר שיתקבלו תשובות האוצר להבהרות אלו.

צמצום ההוצאות הכספיות

הנהלת רשות השידור החלה אתמול בבדיקת דרכים לצמצום ההוצאות הכספיות של הרשות בתקופת השביתה. כצעד ראשון הורתה הנהלת הרשות להפסיק את תשלום השעות הנוספות אשר שולמו עד כה לאותם עובדים, ובכלל זה מנהלי והחטיבות, אשר המשיכו בעבודתם במהלך השביתה.

גורמים בהנהלת רשות השידור הביעו חשש, כי במידה וההידרדרות תימשך עשוייה הרשות למצוא את עצמה בפני שוקת שבורה עם חידוש השידורים.

דיון בוועדה המרכזת

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, ויו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, קבעו אתמול בישיבת הוועדה המרכזת, כי ניתן ליישב את הסיכסוך ברשות השידור תוך מספר ימים. לדבריהם, קיימת הסכמה מצד ההנהלה והעיתונאים להקמת נציגות אחת משותפת, דבר אשר עשוי להוביל לפתרון הסיכסוך.

קיסר והברפלד דיווחו לוועדה המרכזת על מאמציהם להביא להסדר אשר יאפשר חידוש העבודה ברדיו ובטלוויזיה ואמרו, כי הפער בין הצדדים הצטמצם.

לדבריהם, חותרת ההסתדרות ליצירת תשתית חדשה ובריאה למערכת יחסי העבודה ברשות השידור.

מזכיר הסתדרות המורים, יצחק ולבר, התריע על המשך המגמה לשבור שביתות לגיטימיות ולפגוע בעובדים המעורבים בהם. לדבריו אין לעבור על תופעות אלו לסדר היום, משום שהדבר עלול להתפשט למקומות עבודה נוספים.

ניסים: לאיזו עיתונות כתובה רוצים עובדי רשה"ש להיצמד?

מאת דליה שחורי,
כתבתנו המדינית

שר החינוך והתרבות יצחק נבון אמר אתמול בישיבת הממשלה, כי משלושת הסעיפים שהיו סלע המחלוקת בין הממשלה והעובדים העיתונאים ברשות השידור, נשאר רק סעיף אחד שנוי במחלוקת – סעיף השכר. נבון אמר, כי יש התמתנות בעמדת העובדים, הם הסכימו לתוספת של 75 ש"ח בחודש שהאוצר מוכן לשלם ולעריכת צמצומים מטעמי ייעול. עם זאת הם מבקשים לכלול בהסכם איתם את קיום הכוונה לחשוות את שכרם לזה הנהוג בעיתונות הכתובה.

שר האוצר משה נסים אמר, כי הסכמה לכלול כוונה כזו בהסכם השכר, כדרישת העובדים, לא תהיה כוונה פגידה (בתום לב), והשאלה היא גם לאיזה "עיתונות כתובה" יוצמד שכר העיתונאים ברשות השידור, שכן אין בעיתונות הכתובה סולם שכר אחד.

נבון אמר עוד, כי הוועדה הציבורית שעמד להקים לבדיקת מבנה רשות השידור וכו' תוקם אחרי סיום השביתה. הוא אמר, כי היו פניות אליו להוציא צווי ריתוק כדי לאפשר את השידורים בערבית, רוסית ופרסית, אך אין בדעתו לעשות זאת בשלב זה. ראש הממשלה העיר, כי יש עובדים המוכנים לשדר לחו"ל בלי שכר. נבון השיב, כי כבר היו תגובות חריפות וביקורת קשה על שבירת השביתה על־ידי העברת שידורי ערוץ 2 לערוץ שידורי הטלוויזיה, ואין הוא רוצה לעשות פעולות נוספות בכיוון זה.

השר זבולון המר ביקש הבהרות לגבי התביעה בעניין הצמדה לעיתונות הכתובה. נבון השיב, כי העובדים מבקשים לכלול בהסכם איתם הצהרה על כוונה, שאם תינתן בשנה הבאה לעיתונות הכתובה תוספת מעל למקובל במשק – גם הם יקבלו תוספת זו.

שר החינוך והתרבות השיב לשאלות ואמר, בין היתר, כי הצעת החוק שהממשלה אישרה בשבוע שעבר להגשה לכנסת, המאפשר לסגור את הטלוויזיה והרדיו, היא לא להעלה עתה. לגבי ההחלטה להעביר את שידורי ערוץ 2 לערוץ הטלוויזיה הכללית אמר נבון, כי הדבר נעשה מאחר שמאות אלפי איש אינם קולטים את ערוץ 2.

שר האוצר משה נסים אמר, כי הוא מתנגד להשוואת העיתונאים ברשות השידור לעיתונות הכתובה. הוא אמר, כי השוואה כזו עלולה להיות מקור בלתי נדלה לתביעות משפטיות, שכן עולה השאלה לאיזה עתון משווים, על מי ברשות השידור תחול ההשוואה ועוד. "בידיעות אחרונות" נתנו העלאת שכר נכבדת, אמר נסים. האם נשווה אליהם? נסים ציין, כי עמדת האוצר מובנת מאוד גם למזכ"ל ההסתדרות. הוא חזר ואמר, כי משרדו יקפיד שמסגרת השכר לא תופרץ. כן הוסיף, כי סעיף 8 בהסכם השכר מאפשר העלאת שכר במסגרת התייעלות מוסדית.

ביקורת חצות

מכונת רוח מוזיקלית

היום השני של פסטיבל הג'אז באילת סובלת מאותה בעיה של היום הראשון, חוסר קהל. אלה שבכל זאת טרחו והגיעו מקבלים תמורה מלאה עבור כספם ויותר מזה.

שיאו של היום השני הוא המופע של מייקל ברקר ולהקתו. ברקר הוא אחד ממוזיקאי הג'אז היותר מצליחים השנה. השתתפותו בפסטיבל היא תעודת כבוד למארגנים: יחד עם ברקר הגיעו הגיטריסט המצויין מייק סטרן, שהלהיב את הקהל בקטעי סולו אנרגטיים, ואדם נוסבאום, מתופף מצויין עם צליל נהדר.

הפתעה היווה נגן הקלידים הצעיר ג'ואי קלדראצ'ו עם טכניקת נגינה של מוזיקאי שעוד יהיה לו הרבה מה להגיד. שיא המופע שייך לקטע בשם "תנועות אורגינליות" בו מנגן ברקר על כלי שנקרא מכונת רוח חשמלית, מעין כלי לנשיפה אלקטרוני הנשמע כמו סינטיסייזר, כלי מעניין שברקר רק מתחיל לנסות אותו.

עוד אפשר היה לשמוע את ריסט, חמישיית ג'אזרוק צעירה מישראל, ואת רוני קיובר בסקסופון שניגן סטנדרטים שיגרתיים בטכניקת נגינה מצויינת שבוזבזה על מוזיקה שחוקה.

היום הופעה נוספת של מייקל ברקר. שווה גם אם אילת רחוקה.

יוסי ונונו

נותקו המגעים בין הרופאים למרכז קופ"ח

מאת יוסף שמי, כתב "על המשמר"

רופאי קופ"ח ישביתו היום את בתי־החולים "השרון" ו"בילינסון". לא יבוצעו ניתוחים וגם המרפאות תהיינה סגורות. מחר יעברו במתכונת שבת בתי־החולים "מאיר" בכפר־סבא ו"העמק" בעפולה.

מחר מחריפים הרופאים את העיצומים וסוגרים את המרפאות בכל בתי החולים של קופת־חולים.

לכתבנו נודע, כי בשיחות לא רשמיות הציעו הרופאים לבצע ניתוחים במשמרת שנייה תמורת תשלום של 250 ש"ח. ההסכם ייחתם בין סגל הרופאים ובין כל בית־חולים בנפרד, ולא יהיה הסכם כלל־ארצי בין הרופאים ובין מרכז קופת־חולים, לפי הצעת הרופאים.

אתמול לא היו כל מגעים בין הרופאים לבין מרכז קופת־חולים לאחר שביום שישי דחו הרופאים את ההצעה להיפגש לשיחה בהשתתפות פרופ' דורון, שרת־הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו ונציג ההסתדרות. הרופאים טוענים כי יש להם סיכסוך עם הנהלת מרכז קופת־חולים, שהוא המעביד שלהם. כאמור, שורר עתה קיפאון במשא־ומתן בין הצדדים.

השופט פסק: חינוך חרדי לילד בניגוד לדרישת אביו

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

שופט בית המשפט המחוזי בבאר־שבע, יצחק בנאי, קבע, כי ילד בן 8 שהוריו נפרדו יוסיף ללמוד בבית ספר חרדי, בניגוד לדרישת אביו החילוני.

הורי הילד נפרדו לפני 3 שנים. האב גר בבני ברק והאם נותרה בקרית גת עם חמשת ילדיה.

בבקשה שהגיש פרקליטו של האב לבית המשפט, נאמר בין השאר: "מדובר בהורים בעלי דעות קוטביות. האב חילוני למהדרין, והאם חרדית קיצונית. במצב זה, על־פי כללי הצדק הטבעי, יש לשלוח את הילד המשותף לבית ספר אשר תואם הן את רצונה של האם, כי הבן יקבל חינוך דתי, והן את רצון האב כי ירכוש השכלה כללית".

האב ביקש לשלוח את הילד לבית ספר ממלכתי־דתי, כפשרה בינו לבין האם. בבקשה למתן צו בהתאם, הוא כותב, כי בבית הספר חב"ד, שהילד לומד בו, מקבל הילד השכלה מפוקפקת ולומד בעיקר לימודי קודש. לדבריו, עוול גדול ייגרם לילד, משום שלא ירכוש בבית ספר זה תעודת בגרות ולא יוכל לרכוש מקצוע באוניברסיטה.

עוד טען האב, כי מערכת החינוך החרדי מטפחת רגשות שנאה כלפי החילונים, וכי בתו הבכירה כבר אמרה לו כי היא "שונאת את החילונים".

בהחלטתו אמר השופט בנאי, כי האם לבדה מנהלת את משק הבית ודואגת לחינוך של חמשת ילדיה. השופט מצטט את תזכיר העובדת הסוציאלית, ששוחחה עם הילד וקבעה כי הוא תלמיד מצטיין, חברותי, ומשתלב היטב בבית ספרו. העובדת אומרת, כי אין כל סיבה להחליף לו מסגרת.

השופט ציין, כי לאב כמעט ואין קשר עם הילדים. הוא פסק כי הילד יוסיף ללמוד בבית ספר של חב"ד ואף הורה לאב לשלם לאם שכר טרחת עו"ד.

דורשים התערבות קורפו בשביתה בנמלים

מאת חיים מרגלית, כתב "על המשמר"

התאחדות התעשיינים פנתה אתמול לשר־התחבורה, חיים קורפו, ולרשות הנמלים, בדרישה להביא לידי סיום מהיר של השביתה בנמלים ולמצוא פתרונות מיידים אשר יקלו על מצוקת היצואנים.

"השביתה המתמשכת בנמלים, מזה למעלה משבוע, גורמת לנזק כבד ליצוא הישראלי ולפגיעה באמינותו. סחורות רבות המיועדות ליצוא תקועות בנמלים. גם חומרי גלם הדרושים לתהליך הייצור, אינם מגיעים ליעדם", אמר משה שמיר יו"ר אגף תעשיות האלקטרוניקה והתוכנה בהתאחדות התעשיינים וחבר הנשיאות.

בהתאחדות התעשיינים חוששים, כי נזק בלתי הפיך עלול לגרום לפגיעה קשה ביצוא, אשר ממילא מצוי כיום בקשיים בשל הירידה המתמשכת ברווחיות היצוא. "הסחורה הרבה אשר אינה מגיעה ליעדה מחו"ל בזמן, עלולה לגרום למשבר אמינות של הלקוחות בחו"ל, ביצוא מישראל, וזאת בשל אי עמידה בתנאי האספקה", אמר שמיר.

מטוס "איירבוס" ראשון נחת בנמל התעופה עובדה

מאת בצלאל רבין, כתבנו באילת

מטוס "איירבוס" של חברת "האפג לויד" ובו 317 תיירים מגרמניה נחת אתמול לראשונה בשדה התעופה עובדה ובכך נפתח עידן חדש של תנועת מטוסי שכר גדולים בשדה התעופה הדרומי.

להערכת אליהו עמיאל, מיוזמי קו־התעופה החדש, עשוי הדבר להכפיל את תיירות החורף לאילת.

במסיבת־עיתונאים שהתקיימה אתמול בשדה־התעופה עובדה אמר עמיאל, שעצם הכנסת מטוס בסדר גודל כזה לקו יביא לאילת בעונת התיירות הנוכחית 6000 תיירים נוספים שיכניסו לקופת המדינה 3 מיליון דולר נוספים.

נחיתת ה"איירבוס" בשדה התעופה עובדה התאפשרה רק לאחר מאבק ממושך של הקונצרן הגרמני הענק לתיירות "טואי", יחד עם חברת "עמיאל־טורס" הישראלית.

כזכור, התנגדה רשות שדות התעופה להעניק רישיון נחיתה למטוס גדול כזה בימי ראשון. בהתערבות גורמים אחרים במשרד התיירות [illegible] ומעתה ינחתו טיסות השכר הגרמניות ויביאו עשרות אלפים תיירים.

ביום הראשון ל"חגורה" בערים – רבים אינם מקפידים על התקנה

מאת דליה שחורי,
כתבת "על המשמר"
וכתב עתי"ם

ביומה הראשון של התקנה המחייבת חגירת חגורות בטיחות גם בעיר, עדיין נראו נהגים רבים בתל־אביב הנוהגים ללא החגורה. "תצפית" שערך כתב עתי"ם ברחובות העיר אתמול, הצביעה על כ־50 אחוז בלבד של נהגים החוגרים חגורה.

מספר נהגים שלא חגרו את החגורה הסבירו זאת "שכחתי שהתקנה נכנסה לתקפה היום", "לא ידעתי", "לא איכפת לי" או "גם בכבישים בינעירוניים אינני חוגר לעולם את החגורה, ולא אעשה זאת גם בעיר" ועוד הסברים, כמעט כמספר הנהגים.

אלה שדווקא כן צייתו לתקנה החדשה היו נהגי המוניות, שרובם המכריע נראה נוהג במוניות חגור בחגורת הבטיחות. נהגי המוניות יצאו כבר לפני כחודש נגד התקנה. "איננו נגד בטיחות, אנחנו לא אנטי, אולם אנחנו בעד בטחון", אמרו אתמול כמה נהגי מוניות לכתב עתי"ם.

חובת מזגנים בקיץ

שר התחבורה חיים קורפו אמר אתמול בישיבת הממשלה, בהתייחסו לתקנה המחייבת לחגור חגורות בטיחות בנסיעה בתוך הערים, שנכנסה אתמול לתוקף, שאם נסיון ששת החודשים הבאים יראה על ירידה במספר תאונות הדרכים — יוארך תוקף התקנה ובד בבד תחול חובת התקנת מזגנים במכוניות בקיץ. מינואר 1988 תחול חובה זו על מכוניות בנפח מנוע של 1750 סמ"ק ומעלה, ומינואר 1989 על מכוניות בנפח של 1500 סמ"ק ומעלה.

קורפו אמר עוד, כי תיבדק האפשרות לשחרר את נהגי המוניות מחובת החגורה בתוך הערים, עקב הקשיים שהדבר מטיל על עבודתם.

קורפו מסר את סיכום תאונות הדרכים בשבוע האחרון: תשע תאונות קטלניות, בהן נהרגו 10 איש, מהם שבעה הולכי־רגל, בתוכם שני קטינים. כן היו 32 תאונות קשות, שבהם נפצעו קשה מעל ל־50 איש.

צוקר עתר לבג"ץ בעניין הפנסיה החריגה של מזכיר העיר ת"א הפורש

מאת ירון זליג,
כתב "על המשמר"

חבר מועצת העיר ת"א, אריה צוקר, עתר אתמול לבג"ץ בבקשה כי יוציא צו על תנאי המורה לראש העיר, שלמה להט, לעיריית ת"א, למועצת העיר ולמזכיר העיר הפורש שמואל לוי לבוא ולנמק את החלטתם לשלם ללוי גימלאות בשיעור של 70 אחוז ממשכורתו, במקום 38.5 אחוז, כנהוג על־פי חוק שירות המדינה גימלאות.

כזכור קיבלה בשבוע שעבר מועצת עיריית ת"א החלטה לשלם למזכיר העיר הפורש גימלאות בשיעור של כ־70 אחוז ממשכורתו. סכום המתקרב על־פי הערכות יו"ר ועדת הביקורת של העירייה ל־600 אלף דולר.

בעתירתו מבקש צוקר מבג"ץ להוציא צו מניעה לביצוע ההחלטה עד למתן פסיקתו של בג"ץ בעתירה.

בעתירה שהוגשה באמצעות עו"ד ישראל ליבנה טוען צוקר כי לאחר שראש העיר שלמה להט החליט על סיום עבודתו של לוי, מנימוקים אירגוניים, הודיע האחרון כי אינו מוכן לפרוש בתנאי שיקבל פיצויים וגימלאות על־פי דרישותיו. ראש העיר, נאמר בעתירה, קיבל דרישה זו ואף העביר המלצה ברוח זו לוועדת הפנסיה והפיצויים של מועצת העיר. הוועדה החליטה לאמץ המלצתו של להט להעניק ללוי פנסיה בשיעור 70 אחוז ממשכורתו. מועצת העיר שהתכנסה לדיון בנושא אישרה את המלצת ועדת הפנסיה בשבוע שעבר.

צוקר טוען, כי הגימלה שאושרה ללוי הינה בלתי חוקית ולחלופין חורגת מהוראות החוק. הוא מוסיף, כי דו"ח מבקר המדינה משנת 1986 כבר ביקר באופן חמור את הנוהג מזה שנים של ראש העיר, ת"א ומועצת העיר להעניק לעובדים שפרשו גימלאות, ובאופן [illegible]